

REVISTA NOASTRĂ

125 DE ANI DE LA NAȘTERE

• PUBLICAȚIE A ELEVILOR LICEULUI „UNIREA” FOCSANI
FONDATA ÎN 1912

ANUL XII - NR. 97-98-99, (SERIE NOUA), OCTOMBRIE-DECEMBRIE 1983

Cronica dragostei de glie

Din eroii României
Ne-am făcut pomelnic sfânt.
El hrănește peste veacuri
Dragostea de-acest pământ.

Ne-au trecut prin foc și spadă
Împărați, și hani, și regi
Însă dragostea de glie
Ne-a fost prima dintre legi.

Nu ne-am cumpărat trecutul
La teighele sau tarabă.
S-a născut din lutul țării
Vechea viță basarabă.

Lași, spioni și lifte rele
Nu ne-au ncovoiat grumazul.
A fost lovit pe la spate,
Mihai Voievod Viteazul.

Jurământul către țară
Ne-a unit într-un destin.
S-a jertfit pentru credință-i
Brîncoveanu Constantin.

De-am îmbrățișat pământul
N-a fost semnul umilirii.
Am urcat prin huma vetrei
Pe coloana nemuririi.

Dacă-o fi să vină totuși
Cineva la noi cu spada,
O să facem să răsune
Peste vremuri iar Posada.

Căci iubindu-ne trecutul
Și cinstind predecesorii,
Ne unim purtînd stindardul
Altor trepte de istorii.

Marcel D. POPA

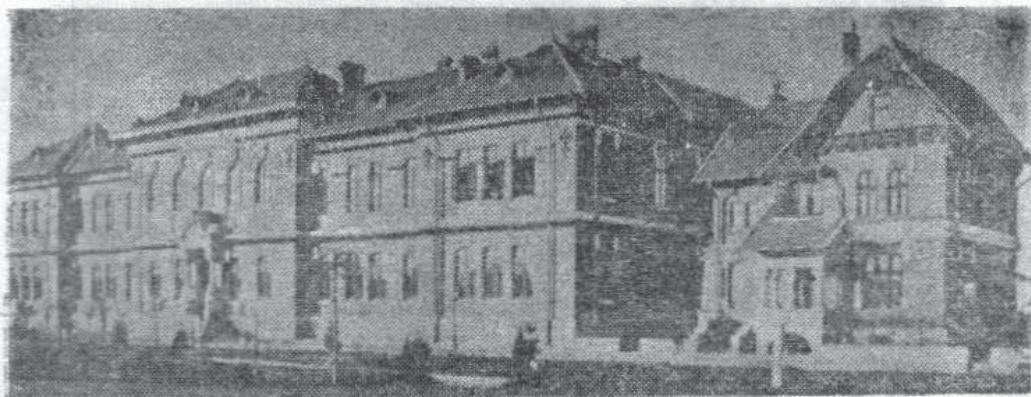
REVISTA NOASTRĂ

PUBLICAȚIE A ELEVILOR LICEULUI „UNIREA” DIN FOCȘANI,
FONDATA ÎN 1912,
DISTINSĂ, ÎN CADRUL CONCURSULUI NAȚIONAL
AL PRESEI ȘCOLARE, CU PREMIUL I, ÎN 1978 ȘI ÎN 1981,
ȘI CU „PREMIUL SPECIAL AL JURIULUI
PENTRU CEA MAI BUNĂ REVISTĂ ȘCOLARĂ DIN ȚARA”,
ÎN 1979 ; ÎNREGISTRATĂ LA U.N.E.S.C.O. ÎN 1980

Fondator : prof. **Dimitrie PAPADOPOLO**

Coordonator : prof. **Petrache DIMA**

ÎMPLINIREA UNUI VIS DE VEACURI

Anul acesta, sărbătorim șase decenii și jumătate de la marele act de voință națională, care a încununat lupta de secole a poporului nostru, unirea Transilvaniei cu România, la 1 Decembrie 1918.

Din cele mai vechi timpuri, dorința de unitate a ars ca o torță în inimile înaintașilor noștri, mărturie fiind formarea cu peste două milenii în urmă a primului stat centralizat dac, sub conducerea lui Burebista. „Unire” nu este un cuvânt cunoscut numai de ultimele generații, el a frământat dintotdeauna conștiințele adevăraților patrioți, iar nevoia de unire străbate ca un fir roșu întreaga istorie a românilor.

La 1600 are loc, sub conducerea lui Mihai Viteazul, unirea celor trei țări surori: Țara Românească, Transilvania și Moldova, unire care n-a rezistat din pricina adversităților vremii.

Unirea de la 1859, care era numită de către Hasdeu „mica unire” și despre care Mihail Kogălniceanu spunea: „Unirea națiunea a făcut-o” — cuvinte care exprimau voința și lupta întregului popor — a avut un caracter durabil, însă nu a avut darul să satisfacă pe deplin dorințele și nevoile întregului popor.

Plină la desăvârșirea unității naționale, strămoșii noștri au avut de luptat mai întâi pentru cîștigarea independenței naționale, războiul din

Adrian CHERECHEȘU

clasa a XII-a A

(Continuare în pag. 1679)

Alba-Iulia, Sala în care s-a votat actul Marii Uniri

Centenarul „Poeziilor” lui Mihai Eminescu

Eveniment capital al lui 1883 : apariția ediției princeps a „Poeziilor” lui Eminescu, sub îngrijirea atentă și competentă a lui Maiorescu, la 21 decembrie, cum se știe acum dintr-o scrisoare a criticului către Olga Călinescu, când preciza data și indica 12 poeme de o valoare aparte în ochii săi, recomandându-le atenției cititorilor. Selecția maioreșciană din poemele lui Eminescu, pe care le trimitea în lume, inaugurând o eră nouă în istoria literelor românești, cuprinde poemele : **Singurătate, Lasă-ți lumea ta uitată, Ce te legeni, codrule, Sonet (Veneția), Adio, Lacul, O, mamă, Pe lângă plopii fără soț, Mai am un singur dor** (ultima variantă : **Iar când voi fi pământ**), **Satira (Scrisoarea) III, Satira IV, Luceafărul**. — Alegerea criticului poate surprinde : filozof și editor, Maiorescu nu include în lista lui **Scrisoarea I, Glossa, Oda în metru antic, Cu mine zilele-ți adaogi**, — care evocau meditații filozofice, amintind de gânditorii antici și de unii filozofi germani, prețuiți de poet și de critic. Apar însă în listă poeme de substanță populară, cu versuri (și metru) apropiate de folclor, în limpede armonie clasică.

Ediția princeps Maiorescu conține 64 de poeme, precedate de o scurtă prefață istorică, reprodușă de Perpessicius și de Crețu, în care se arată că **Poeziile** apăreau în lipsa poetului din țară ;

— cum se știe, Eminescu fusese trimis pentru îngrijirea sănătății la Viena ; deci poemele tipărite în 1870–1874 nu au mai putut fi revizuite de autor, cum poate ar fi voit s-o facă ; totuși ele au fost incluse în volum „dintr-un simțămînt de datorie literară. Trebuiau să devie mai ușor accesibile — scria Maiorescu — pentru iubitorii de literatura noastră toate scrierile poetice, chiar și cele începătoare, ale unui autor, care a fost înzestrat cu darul de a întreprinde adunca (!) sa simțire și cele mai înalte gândiri într-o frumuseță de forme, subțil al cărei farmec limba română pare a primi o nouă viață”.

Numai o parte a ediției avea portretul poemului pe coperta interioară (un exemplar foarte rar, din această serie cu portret se află în biblioteca noastră). Perpessicius spune în prefața ediției sale din 1939 că nu a văzut un astfel de exemplar cu portretul lui Eminescu, desi toate ziarele atestau apariția la 21 decembrie 1883 a ediției princeps, „cu portretul poetului” (reproducându-se de fapt fotografia din 1878 pentru tabloul membrilor „Junimii”).

Volumul editat de Maiorescu cuprinde deci 38 de poeme tipărite de poet și 26 „aflate numai în manuscris pe la unele per-

prof. univ. dr. Gh. BULGAR

(Continuare în pag. 1678)

D. ZAMFIRESCU - 125

DUILIU ZAMFIRESCU, un precursor al Marii Uniri

de dr. Gh. I. FLORESCU

După ce a debutat ca poet, afirmându-se apoi ca un publicist incisiv, Duiliu Zamfirescu nu reușise încă să se fixeze asupra unei indelețniciri care să răspundă întocmai vocației sale, prelungindu-și căutările, marcate de o evidentă propensiune către politică și diplomatie. În cele din urmă, însă, împrejurările au decis ca fostul colaborator al „Literaturului” să rămână departe de tumultul vieții politice, optând pentru diplomatie, ipostază în care va milita în permanență pentru afirmarea prestigiului patriei sale și a intereselor naționale. În primăvara anului 1888, cel ce semnase cindva cu un pseudonim de rezonanță spaniolă — Don Padil — își începea lungul periplu european, care va dura aproape două decenii. Intervalul petrecut la Roma, Atena și Bruxelles, pe lângă faptul că a desăvârșit personalitatea scriitorului, definindu-i profilul literar, a conturat i-

maginea unui diplomat care, chiar dacă nu a reușit o ascensiune întru totul justificată, s-a impus printre cei ce reprezentau țara în străinătate. Deși Roma nu se număra încă printre marile centre ale diplomației europene, Duiliu Zamfirescu a încercat să consolideze prestigiul patriei sale în capitala Colunnei traiane. Prin întreaga sa activitate diplomatică, el s-a remarcat ca un mesager de prestigiu al celor mai acute deziderate ale românismului.

Însingurarea și perspectiva unei expectative deprimante îl vor determina să se refugieze în lumea persoanelor românești, fără a-și uita vreo clipă patria. Nu o dată, confesându-se celor aflați acasă, mărturisea că „tot spre țară mi se duc gândurile și tot într-acolo bate inima”¹. Dragostea față de pământurile natale va fi reflectată, de fapt, în toate romanele lui, fie că au fost scrise la Roma sau Bruxelles. De altfel, referindu-se la opera sa, va mărturisi; că deși a trăit mult timp în străinătate, era „mai de aproape preocupat de a deștepta în conștiința românilor ideea reintegrării lor în Dacia traiană — ceea ce mi-a dat curajul să nu mă depărtez de la planul unei lucrări unitare, aceea a unei serii de romane, care trebuia să sfințească, în cele din urmă, cu luarea Transilvaniei”².

Așadar, întreaga sa activitate, fie diplomatică, fie literară, a fost subsumată împlinirii idealului național. Patriotismul său, dată fiind circumstanța de a trăi mulți ani departe de țară, învedera adeseori accente declarative, care nu aveau nimic comun cu resuscitarea unui retorism pe care îl criticase cindva. Considerându-se un român cu „adîncă iubire de țară”, el conchidea că „în patriotismul pur, ca și în artă, eforturile noastre își găsesc răsplata în însăși ma-

(Continuare în pag. 1672)

AL. VLAHUȚĂ — 125

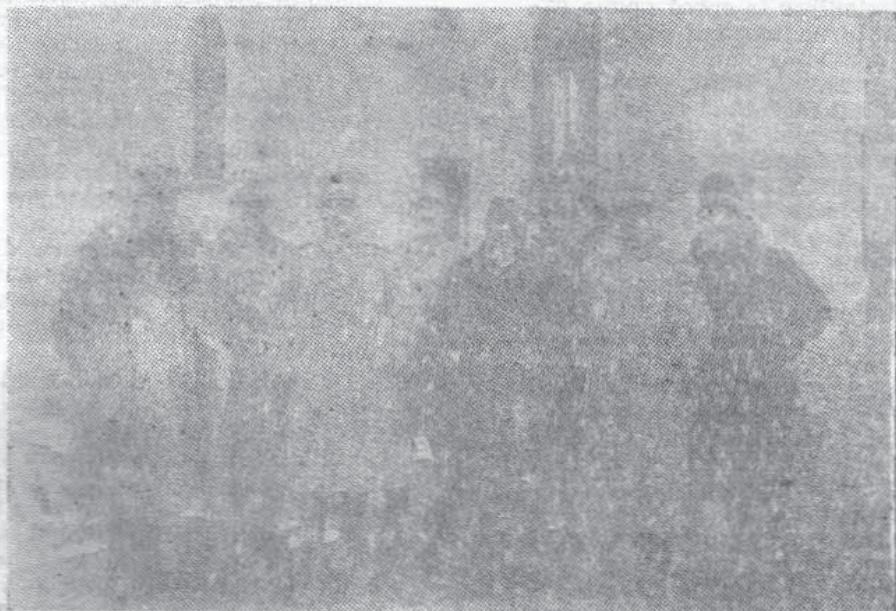
La 5 septembrie 1983, s-au împlinit 125 de ani de la nașterea lui Al. Vlahuță. „Măestrașul” — cum îi ziceau îiicele lui Delavrancea — era numai cu cinci luni mai tânăr decât „Iratele Barbu”, iar în timpul primum război mondial amândoi au suferit aceeași cumplită durere pentru pătimirea neamului lor, a sutelor de mii de ostași care au fost sfirtecați de schije și ciuruiți de gloanțele dușmanilor, dar au rămas neclintți, apărând cu trupurile lor ființa neamului și chezășuind devenirea lui sub cupola luminată a întregirii naționale.

În 1956, în casa pictoriței Nicolina Dona-Delavrancea, am întâlnit pe îiica profesorului Bulbuc din Bîrlad, în casa căruia a locuit în timpul prîbegiei sale Vlahuță. Jenița Ghica-Bulbuc, profesoară, pictoriță și talentată pianistă, mi-a spus prin viu grai că „Domnul Vlahuță”, cum îi zicea ea poetului și după 37 de ani de la moarte, a avut prima criză de inimă cînd a văzut căzînd în flăcări avionul olișerului Craiu, vestit pentru uhitoarele lui acrobații în văzduh și boala s-a agravat cu știrile de pe front și cu moartea — cum vă fi și a lui — a lui Delavrancea.

La insistențele mele, Jenița Ghica-Bulbuc s-a hotărît să aștearnă pe hîrtie, într-un caiet de dictando, cu creionul, cînd cu cerneală, cîteva „Amintiri despre Vlahuță”, povestite simplu, cu sentimentul că a stat aproape de cel mai bun dintre oameni. În subsolul paginii 3, autoare ține să asigure pe eventualii săi cititori că: „Toate datele sunt exacte deoarece am un caiet cu așa-zisele impresii din acel timp, unde am notat zi de zi tot ce s-a întîmplat”.

prof. univ. dr. Emilia Șt. MILICESCU

(Continuare în pag. 1675)

Al. Vlahuță (în centrul fotografiei) pe front, în 1918

ANIVERSĂRI

DUILIU ZAMFIRESCU

(Urmare din pag. 1670)

nifestarea lor", atunci când „nu (se) pierde din vedere idealul nostru național”². Interesându-se de viața politică sau literară, el nu făcea altceva decât să încerce a se implica în desfășurarea realităților românești. Căci, așa cum va recunoaște, și nu întâmplător, atunci când, bunăoară, se arăta preocupat de soarta guvernului sau de cea a unor grupări politice, „la mine nu era atât interesul partidului junimist, cât imaginea unei patrii românești, personificată, în partea ei topică, în contururile cîmpierilor noastre, iar în partea ei etică, în cei câțiva bărbați, pe cari de mult m-am deprins a-i considera ca adevărate expresiune a sufletului nostru românesc”⁴. Înfrățindu-se în permanență ca „ahtiat de pămîntul nostru românesc, de căldura lui, de chipurile oamenilor săi”⁵, el preciza că „planurile mele sunt, ca de obicei, îndreptate către țeară”⁶. Dincolo de polemicele, urmate și de resentimente, pe care le declanșase în epocă opinia exprimată la un moment dat față de poezia populară, opinie ce n-a fost de toți înțeleasă, Duiliu Zamfirescu s-a înfrățit nu o dată ca un prețiator al folclorului, singurul capabil să exprime fondul sufletesc al neamului pentru a cărui păstrare nealterată s-a pronunțat în termeni categorici⁷. „Vă închipuiți (...) ce s-ar fi ales de poporul nostru — nota el — dacă la temelie lui n-ar fi stat țărana, credincios pămîntului, limbii și religiei”⁸. O asemenea aserțiune era făcută de cineva care îl cunoștea bine pe țărana român și care avea un adevărat cult pentru istoria neamului său. Acela care va fi acuzat cîndva pentru necunoașterea lumii satelor, declara, în 1903, vorbind despre țărani din Transilvania, că „de ce este capabil să facă poporul acesta, prin dor de românime, nimeni nu-și poate închipui, dacă nu l-a văzut în biserică, rugîndu-se Dumnezeului lui românesc, cu ochii iluminați de speranța minuirei; dacă nu l-a văzut înflăcăindu-se de vorba patrie; dacă nu l-a

văzut purtîndu-și portul lui național”⁹.

Considerîndu-se, în permanență, unul dintre luptătorii pentru realizarea idealului național, care apela la mijloacele specifice scriitorului, Duiliu Zamfirescu se arăta convins, încă din 1898, că, în primul rînd „ceea ce importă, astăzi, pentru rezultatul colectiv al românismului, este ceea ce facem și gîndim noi, cei din România liberă”¹⁰. Trei ani mai tîrziu, consecvent cu sine, cerea tuturor „să nu sacrificăm niciodată idealul nostru de popor latin”, atîta vreme cît „nu vom fi sfîrșit de a ne aduna”¹¹. Și pentru a demonstra că un asemenea îndemn reprezenta adevăratul său credo, el mărturisea, în prefața primei ediții a romanului *Anna* (1911), că l-a scris pentru cei obstinați de „simțămîntul patriei”, întrucît, „cu acest simțămînt vom pregăti viitorul poporului nostru, care nu și-a isprăvit luptele de constituire unitară”¹². Insuflețit de asemenea înalte sentimente, el își încheie o scrisoare adresată lui V.A. Urechiiă, președintele Ligii Culturale, cu o chemare entuziastă și mobilizatoare: „Înainte inimile noastre bat cu ale fraților noștri subjugăți”¹³. Altfădată, dominîndu-și efuziunea care-l copleșea atunci cînd vorbea de idealul național, mărturisea că a scris poezia *Bucovină* conștient fiind că abordarea unei asemenea teme „răspunde unei stări sufletești a tuturor Românilor”, care „face parte din visul vieții mele mature, din aprinderea închipuirii bărbatului întreg, care nu vede alt ideal în viitor decît al unirei”¹⁴.

Cu gîult înainte ca la orizontul diplomației europene să-și fi făcut apariția simptomele primei conflagrații mondiale, Duiliu Zamfirescu vorbea de războiul care urma să asigure României împlinirea idealului național. După ce declarase de mai multe ori că independența fusese dobîndită nu întâmplător pe calea armelor¹⁵, revenit în țară pentru puțin timp, în 1899, conferența despre *Psihologia războaielor*. Un an, după aceea, aducînd din nou în discuție eventualitatea declan-

șării unui război, el îl judeca nu ca pe o ipoteză, ci ca pe un fapt care interesează România în cel mai înalt grad, deoarece „remarca apoi, istoria a confirmat că „Europa nu se mișcă decît pentru cine se mișcă”¹⁵. Și, pentru a demonstra că atunci cînd se declarase mîndru de a fi de același neam cu dorobanții căzuți la Grivița¹⁶ era pătruns de adevărul unei asemenea mărturisiri, diplomatul obișnuit să sondeze cursul raporturilor internaționale dincolo de aparente remarcă, vizavi de război, că „numai că nu mă tem de el, dar îl chem și-l doresc, și dacă băieții mei ar fi în stare să învingă un tesac, i-ași lua pe amîndoi și ași veni cu ei sub steag”¹⁷.

Atunci cînd războiul care urma a consfinți desăvîrșirea unității românești va deveni o realitate, Duiliu

Zamfirescu nu va uita de ceea ce declarase în urmă cu 14 ani. Imediat după ce conflictul decianșat în iulie 1914 a căpătat proporții europene, el a înțeles că un asemenea eveniment va impune o serie de prefaceri fundamentale, care vor restructura nu numai harta bătrînului continent, ci și realitățile specifice statelor europene. Treptat, speranța într-o înnoire a vieții social-politice românești a devenit pentru el o adevărată obsesie, după ce purtase decenii de-a rîndul nostalgia unei aspirații neimplinite, aceea a afirmării pe scena atît de tentantă a vieții politice. Dar, pînă a se ajunge la momentul adevărului, el se arăta interesat, ca de altfel toți românii, de evoluția conflictului abia izbucnit și de atitudinea pe care trebuia să o adopte România.

1. I. E. Toronțiu, Studii și documente literare, vol. VI, București, 1928, p. 203; vezi și Duiliu Zamfirescu și Titu Maiorescu în scrisori (1884—1912), cu un cuvînt de introducere și însemnări de Emanoil Bucuța, București, 1977, p. 135.
2. „Îndreptarea” din 18.VI, 1919, p. 1.
3. Duiliu Zamfirescu, Scrisori inedite. Ediție îngrijită, cu note și studiu introductiv de Al. Săndulescu, București, Ed. Academiei R.S.R., 1967, p. 47.
4. Duiliu Zamfirescu și Titu Maiorescu în scrisori, p. 235.
5. Ibidem, p. 251, 263.
6. Ibidem, p. 264; G. C. Nicolescu, Duiliu Zamfirescu, București, Ed. Eminescu, 1980, p. 224.
7. Duiliu Zamfirescu și Titu Maiorescu în scrisori, p. 264.
8. Duiliu Zamfirescu, Opere, vol. V. Ediție îngrijită de Ioan Adam, București, Ed. Minerva, 1982, p. 439.
9. Duiliu Zamfirescu și Titu Maiorescu în scrisori, p. 281.
10. Duiliu Zamfirescu, Opere, vol. V, p. 294.
11. Idem, Opere, vol. II. Ediție îngrijită, prefată, note, glosar de Mihai Gafița, București, Ed. Minerva, 1979, p. 325.
12. Duiliu Zamfirescu, Scrisori inedite, p. 281.
13. Duiliu Zamfirescu și Titu Maiorescu în scrisori, p. 227.
14. Duiliu Zamfirescu, Opere, vol. V, p. 15, 17, 392.
15. Ibidem, p. 215, 240.
16. Ibidem, p. 442.
17. Duiliu Zamfirescu și Titu Maiorescu în scrisori, p. 219.

Duiliu Zamfirescu — diplomat

În cadrul secției de istorie a muzeului județean din municipiul Focșani, un loc aparte îl ocupă spațiul dedicat marelui scriitor care a fost Duiliu Zamfirescu.

Vitrina cu cîteva dintre obiectele ce i-au aparținut conține costumul său diplomatic, sabia, valiza sa diplomatică, cărți din literatura universală, precum și medalii primite în perioada în care și-a desfășurat activitatea diplomatică. Acestea sînt: medalia „San Silvestre” primită din partea statului Vatican, medalia spaniolă „La Legatiaz Acrista Par Isabel la Catalina”, medalia „Republique Francoise, 1870, — Honneur et patrie”, precum și medalia

„Victor Emmanuel II, Rex Italia, MDCCCLXVI”.

După cum ne-a arătat prof. Dumitru Hușanu, cercetător științific la muzeul județean, fondul „Duiliu Zamfirescu” mai conține și mobilier ce i-a aparținut scriitorului (provenind din casa sa din Faraone), cărți — printre ele și cîteva ediții princeps ale operelor sale și documente personale privind activitatea sa diplomatică.

Acestea din urmă, alături de cîteva scrisori adresate de scriitor fiului său, Alexandru Duiliu Zamfirescu, se află în studiul colectivului de cercetători al muzeului.

Liviu AXENTE,
clasa a XII-a A

ISTORIE LITERARĂ

Duliu Zamfirescu — inedit

Scrisoarea pe care o publicăm ne-a fost pusă la dispoziție de Muzeul de Istorie din Focșani, unde sînt adunate numeroase documente și obiecte evocatoare care au aparținut autorului „Vieții la țară”. O parte din acestea sînt expuse în vitrinele rezervate marelui scriitor.

Vasile Țiroiu (1890 — 1976) s-a născut la Boțotești (Vrancea). A fost avocat, publicist, prefect al județului Putna. În 1968, a tipărit la Editura Meridiane ghidul turistic „Căldătorind prin Vrancea”. A lăsat în manuscris monografia comunei natale.

Ca prozator, nu s-a realizat. Probabil că nu dispunea de capacitatea de a transigura convingător și profund realitatea. În legătură cu acest lucru, Duliu Zamfirescu li atrage atenția că „arta cere emoțiuni, și acestea nu se dobîndesc decît atunci cînd sentimentul critic al cititorului este adormit de logica situațiilor”. În încheiere, încearcă totuși să-l încurajeze: „Dar autorul cărții este, desigur, un om de talent”.

P. DIMA

Grand Hotel du Boulevard —
Lucian Bertola —
Bucurest

București, 12 mai 1916

Stimate Doamnă Țiroiu,

Am citit cartea D-voastră „Bolnavii”, ceea ce se datorește unei fericite împliniri, anume faptului că am primit-o tocmai cînd făceam cunoștință părintelui D-voastră care a cunoscut pe tată-meu, despre care, firește, am vorbit împreună. Spun asta, fiind-că nu pot citi întotdeauna tot ce mi se trimite.

Lucrarea D-voastră e interesantă. Nu pot intra în detalii și sper că poate ne vom vedea prin vecinătățile noastre, ca să vă spun din viu grai, oarecari observații generale asupra nejustificării suferinței a actelor lui Armand Rosetti. Înțeleg că oamenii sînt bolnavi și prin urmare orice inconsecvență se justifică. Totuși, arta cere emoțiuni și acestea nu se dobîndesc decît atunci cînd sentimentul critic al cititorului este adormit de logica situațiilor.

Tot cam așa ceva ași spune și despre Valia a cărei puținătate sufletească descurajează.

Dar autorul cărții este, desigur, om de talent. Spune-i aceasta din partea mea și îndeamnă-l să scrie mai departe, bunăoară viața lui Livadă (foarte interesant) înainte de a fi bolnav.

Al D-voastră
Duliu Zamfirescu

CUGETĂRI

„Nu iese alta și mai frumoasă, și mai de folos în toată viața omului zăbavă decît cetitul cărților”.

Miron COSTIN

„Cîtă vreme vom ține cartea pe pupitru, nu vom îmbătrîni”.

George GĂLINESCU

Al. Vlahuță — 125

(Urmare din pag. 1671)

Jenița Ghica-Bulbuc s-a prăpădit înainte ca să li avut posibilitatea de a-i tipări amintirile. Acum, cu prilejul împlinirii a 125 de ani de la nașterea lui Vlahuță, cu dăruioasă amintire despre autoarea lor, aduc — indirect — omagiul unui dascăl care a „educat” și și-a instruit discipolii, folosind moștenirea literară ce ne-a lăsat-o primul discipol declarat al lui Eminescu prin conțințele sale la Ateneul Român. Unul dintre cei mai buni oameni, „prietenul copiilor”, patriotul Vlahuță, și cel care a dat exemplul cultului „amicișiei”, adunând în jurul său două generații de scriitori, apare în amintirile de față în câteva întâmplări din timpul refugiului său în Birlad, viu, apropiat și înduioșător, cu sufletul plin de durere patriei ciopârțite și totuși cu nădejdea victoriei.

INEDIT

Amintiri despre Al. Vlahuță *)

de Jenița GHICA-BULBUC

Eram în anul de bejenie 1917, când populația din Muntenia fugea cu ce apuca și se refugia în Moldova care era suprapopulată de trupe românești și rusești, de francezi, de cartiere generale, ministere, instituții, de oameni necăjiți, dintre care unii fugiseră numai cu cite o băceca și mergeau fără țintă.

Automobilele statului duceau pe mai-marii zilei, împroșcând cu noroi pe bieții oameni care treceau pe jos sau pe rânișii care nu mai încăpeau în ambulante. Toată această lume se mișca în dezordine, iar cei mai mulți nu știau unde merg, unde se vor opri, unde vor dormi.

Intr-un car cu coviltir se afla și poetul A. Vlahuță cu soția sa, plecat de la Dragosloveni și mergând zile întregi în rînd cu acele convoiuri nesfârșite care se îndreptau spre Moldova. Se știe că acesta rămăsese în casa lui din Dragosloveni pînă cînd pierduse orice speranță că s-ar mai putea rezista și cînd s-a hotărît retragerea frontului pînă la Siret. În acel car duceau ce era mai de preț în ochii poetului: cele 9 (nouă) tablouri ale lui Grigorescu și colecția de covoare. Drept hrană au luat un sac cu mălai și o puțină cu brînză și un ceain. Nu putea ști, cît timp va face pînă la Birlad, orașul său natal (sic!), mai ales că drumurile erau încurcate și aglomerate de lumea care fugea în toate părțile.

Ajunși la Birlad, au tras carul în curtea prefecturii, Grigore Vasiliu, a cărui soție era puțin rubedenie cu d-na Vlahuță.

Era în ziua de 7 iulie cînd tatăl meu, profesor de muzică la Birlad, a venit acasă și ne-a spus că s-ar putea ca poetul Vlahuță să locuiască la noi și că va veni după masă să ne vadă casa și grădina.

Îndată a început mama să așeze prin odăi, să schimbe rostul mobilierelor, să aibă totul o înfățișare cit mai plăcută.

Nel eram patru copii, iar cei doi frați mai mari și cu mine care citisem mare parte din opera lui Vlahuță, am început să ne așezăm micile noastre rafturi de bibliotecă, scoțind mai la față cărțile cu scrierile poetului.

Un claxon ne-a vestit că s-a oprit automobilul la poartă, că a sosit „D-I Vlahuță”.

Am abughit cu toții la geam și care nu ne-a fost mirarea cînd am văzut intrînd pe poartă un bătrînel îmbrăcat pomozit, cu un surtuce alb și o pălărie cam veche. Lîngă el, soția lui, îmbrăcată foarte simplu și ea, cu o rechie lungă, strînsă la mijloc cu un cordon. El veneau însoții și de familia prefecturii.

Păriații mei le-au ieșit în întâmpinare, dar în loc să-i vedem intrînd în casă unde îi așteptam cu emoție, au trecut cu toții pe lîngă cerdac și s-au îndreptat către via din spatele casei care e așezată pe deal, avînd la poalele ei un mare umbrar și o pivniță și o moviță naltă cam de 5 metri, cu o masă mare și bănci și de unde aveai priveliște frumoasă asupra grădinilor din acea parte a orașului. Din capul viei era o vedere de ansamblu către Dealul Mare cu un cîmp întins lîngă spital unde teamna se făcea iarmaroc, iar atunci servea de cîmp de aterizare, cu linia ferată care duce la Iași, cu Zerleni, la stăgă și satul Palermo (?) la dreapta.

Musafirii au stat mult în grădina de vorbă și poetul Vlahuță a fost laclintat de priveliște, spunînd că rămîne la noi, că-i place grădina și nu-l interesează camera lui

(Continuare în pag. 1676)

ANIVERSĂRI

Amintiri despre Al. Vlahuță

(Urmare din pag. 1675)

care va locul. Tatăl meu l-a prevenit că are patru copii, dintre care faia cîntă la pian și bălăstul la vioară și nu prea e liniște în casă și atunci Domnul Vlahuță a declarat că e un motiv mai mult ca să rămîie și că iubește copiii și muzica.

Au intrat și în casă, au umblat în toate odăile și ne-au admirat micile noastre biblioteci. Au fost amîndoi soții Vlahuță foarte prietenoși de la început și tot timpul cit au stat la noi au dovedit că intr-adevăr iubește copiii.

Mama mea le-a pus la dispoziție camera pe care au vrut-o, mai izolată, adică : în dreapta antretului, cum se intră în casă.

Odată cu sositrea poetului Vlahuță a început pentru noi o viață nouă, parcă nu aveam în casă niște oameni străini, zîțit erau de apropiați, iar pentru noi copiii parcă ne venise un prieten.

Îndată Domnul Vlahuță a arătat un deosebit interes să cunoască firea fiecărui copil și ne invita pe rînd la plimbare sau stătea de vorbă cu noi.

A doua zi de la sosire, poetul l-a luat pe fratele meu Ionică să se plimbe împreună la grădina publică și l-a întrebat ce cărți a citit, ce autori îi plac. Ionică a venit uluit, spunînd că Domnul Vlahuță l-a destălnuit că nuvelele pe care le scrie, le compune întii latinește și pe urmă le traduce!

În seara aceea Ionică a cîntat mult la vioară sus în moviță pentru Domnul Vlahuță. Fratele meu avea un repertoriu de peste 100 de bucăți clasice, romantice și muzică populară românească și cînta cu mult talent și o rară sensibilitate și înțelegere muzicală, deși avea abia 14 ani.

Domnul Vlahuță a fost foarte impresionat și mulțumit de muzica fratelui meu și a declarat că e prima seară cînd a putut uita de suferință. Și seri la rînd el stătea sus în deal la noi, ascultînd cîntecul viorii sau citindu-ne din Eminescu și Caragiale, cei doi scriitori preferați. Cîtea rar, cu glas blînd, uitîndu-se la noi pe sub ochelari „cîtea foarte melancolic, cu un glas pe care pară-l aud și azi. Nu stătea niciodată de ora 11, cînd toată lumea mergea la culcare și ne sunca că „orică noapte pierdută e o poartă pe care o vei plăsi odată”, deoarece își scurtează viața.

Casa noastră este mărginită pe două părți cu cerdac foarte lat și destul de nalt de la pămînt. Din primele seri, familia Vlahuță a început să-și improvizeze niște naturi și să doarmă afară. Noi, copiii, de mult visam această fericire, iar la insistența Domnului Vlahuță, mama a consimțit să scoată saltele și să ne culcăm și noi pe cerdac. Noaptea acelea mi s-au pîrut un vis. Erau stele multe pe cer. Domnul Vlahuță ne arăta constelațiile, ne spunea cite o poveste. Era cald, grefierii țiriau și un dulău dormea la picioarele noastre. Fratele meu mai mic n-a avut voie să doarmă afară, sub cuvînt că se dervelește și răcește. Cînd a văzut că și a doua

seară dormim tot afară, a început să plîngă. Toate spaimele pe care mama le-a invocat : că-i intră urechelnite în urechi, că-l mîncă broaștele, n-au reușit să-l potolească pînă cînd Domnul Vlahuță a rugat-o să-l lase să doarmă în pat cu dumnea-lui, căci va avea grijă să-l învelească. Și așa fratele meu a avut parte să doarmă și el afară și nu rareori simțeam noaptea cum soții Vlahuță se scufiau și ne înveleau,

De Sf. Alexandru ne-am prezentat fiecare cu un buchet de flori sau fructe din grădina noastră, dar fratele meu mai mic care era în clasa I primară și pentru care oaspetele nostru avea o deosebită înțelegere, a fost așa de convins de această prietenie încît i-a oferit spre hazul tuturor — de Sf. Alexandru zina poetului, o carte mică cu poveștile lui Grimm și cu dedicația : „Amicului meu d-l Vlahuță de la Sucă”.

Domnul Vlahuță a spus rîzînd cu poftă că rar a primit un dar care să-i facă altă plăcere.

Între 1—7 septembrie era la Birlad un mare iarmaroc de vite și totodată venea acolo un cîrc și călușei, avioane, trenuț fantomă, bărci, trageri la țîntă și peste toate era un zgomot asurzitor, praf înăbușitor și miros de gogoși, pe care le așteptam ca pe cea mai grozavă distracție.

Între o zi, Domnul Vlahuță ne-a luat pe toți la iarmaroc : ne-a urcat în călușei, ne-a cumpărat gogoși și covrigi de zahăr boit, dar senzația grozavă era trenuț fantomă care se urca și se cobora vertiginos și intra într-un tunel populat cu stafii. Îmi aduc aminte cum Domnul Vlahuță s-a urcat cu noi, ne-a instalat pe bănci, țînînd pe genunchi pe fratele cel mai mic și a suportat acei volaj rîzînd cu lacrimi și poate bucurîndu-se tot atît de mult ca și noi !

Domnul Vlahuță se amuza foarte mult să ne păcălească și așa l-a păcălit pe cel mic, spunînd că o să-l cumpere un cal ! Au strîns (indescrifabil) vro cîteva dupeți de argint, au luat un bici pentru mînat calul și au intrat în iarmarocul de vite. Întrebas pe țîntul în dreapta și în stînga — de poetul, vînta calului gîndind cursul în ficcare, pînă ce, obosiți amîndoi, s-au futors acasă spunînd că n-au găsit un cal după pofta lor.

Poetul se plimba foarte mult singur pe străzile Birladului, depănîndu-și amintirile din copilărie. Uneori îi plăcea să ne ia și pe noi și de obicei treceam prin vie, prin spîrtura gardului, și umblam pe dealurile din jurul mahalalei „Cotul negru”. Înflorați, ascultam frînturi din aceste amintiri : de exemplu, cînd ne-a arătat ușița și locul unde a fost crîșma la care îl trimitea gazda noaptea țîrziu, pe orice vreme, ca să-l cumpere rachiu, iar altădată, cînd ne-a arătat școala la care a învățat și în

Al. Vlahuță (în centrul imaginii) în curtea casei pr of. Bulbuc

care a pășit pentru prima oară desculț. I-a fost atât de rușine încât această amintire nu l-a părăsit niciodată.

Poetul prefera să meargă la aceste plimbări peste dealuri, cu copiii, să ne vadă alergând, culegând flori, să ne facă să iubim natura. De multe ori, în plimbările noastre, priveam pe cer la acrobațiile aviatorilor. Era atunci un foarte bun aviator numit Craiu, care făcea cele mai grozave loopinguri, se juca în aer cu avionul și era fala aviației.

Într-o zi, fermecați de năzdrăvăniile lui Craiu, Domnul Vlahuță a spus: „Acum sunt într-adevăr stăpînii aerului!” Dar în acel moment, avionul a început să scoată un fum negru, s-a aplecat pe o aripă, pe urmă pe alta, din ce în ce mai repede, pînă cînd a venit ca o săgeată care s-a înfipt în pămînt, scormonind și scoțînd nor de colb și flăcări.

Poetul a rămas încruntat, uitîndu-se în vale la locul dezastrului. Ne-am întors tăcuți acasă, iar în seara aceea a avut prima criză de inimă care a îngrozit pe toată lumea.

De Sf. Dumitru, seara tîrziu, erau musafiri în sufrageria din dos, dar niște derbedei au pîndit pe cerdac și cum în fața era deschis, au intrat în antreu, au furat câteva lucruri și au încercat să intre și în familia Vlahuță care închisese ușa cu cheia în noaptea aceea. Furtul s-a descoperit repede: hoții au fugit prin vie și la zgomotul făcut a leșit și maestrul să dea ajutor, cu un revolver vechi, ruginit, un obiect de artă cu incrustații de safir. Își pusese pelerina neagră pe umeri și mima o luptă cu bandiții din cele mai grozave, ca să ne arate că ne-ar putea apăra la nevoie!

Domnul Vlahuță avea foarte mulți prieteni, mai ales scriitori și poeți tineri refugiați sau din Birlad. Și a organizat niște sedințe literare o dată pe săptămînă care se întîlneau la dumnealui și-și citea fiecare

versurile sau scrierile. Maestrul asculta în capul mesei și la urmă, cînd fiecare spunea cîte ceva despre lucrări, își spunea și el ultimul cuvînt, cu justete, nepărtinind, dar cu blîndețe. Și veneau la sedințe Barbu Delavrancea, care lua trenul din Iași special pentru maestrul. Venea (u) N. Iorga, Vasile Voiculescu**, Victor I. Popa, prof. Caucej, Donar Munteanu etc.

Între refugiați mai erau și frații Bobescu dintre care Const. Bobescu cînta mult la noi acompaniat de mine. De multe ori, după sedințele literare, treceau cu toții în camera în care se făcea muzică, în frunte cu Domnul Vlahuță, ascultau cu evlavie muzica noastră pînă noaptea tîrziu. Tot aici venea de la Iași maestrul Enescu, acompaniat de Coravu sau (îndescifrabil) și dădea concerte în sala teatrului din Birlad. A doua zi după concert, maestrul Enescu se ducea și la spitalul de răniți, împreună cu poetul Vlahuță, unde cînta celor care nu puteau părăsi patul și trecea cu vioara, cîntînd, din salon în salon. Poetul Vlahuță se ducea, de asemenea, în sălile spitalului făcînd lectură la căpătîiul vreunui rănit sau scriîndu-le scrisori acasă. Venea mai mîngîlat de la aceste sedințe și dacă boala de inimă nu l-ar fi interzis emoțiile, s-ar fi dus în fiecare zi.

Și astfel s-a apropiat Crăciunul cînd C. (Const.) B. (Bobescu) trebuia să cînte la o serbare concertul de Mendelssohn. Repetițiile se făceau la noi, iar maestrul asista mereu, spunîndu-ne cum cînta și cum interpreta cutare sau cutare mare maestru pe care l-a auzit și îndrumîndu-ne cu multă competență.

De Crăciun, soții Vlahuță s-au dus la Zorleni unde aveau prietenii refugiați și noi, copiii, am rămas nemîngîiați, dar ne-au promis că vom face Anul Nou împreună.

Eram hotărîți să plecăm cu uratul, să facem surpriză la rude și familiei Vlahuță. Am înghebat un buhai dintr-o cofă,

(Continuare în pag. 1634)

Centenarul „Poeziilor” lui Mihai Eminescu

(Urmare din pag. 1669)

soane particulare”, – zice editorul în prefață; de fapt, Maiorescu selectase, după gustul său rafinat, aceste poeme din arhiva poetului, rămasă la el și păstrată cu grijă, pînă în 1902, cînd după o anumită agitație în presă („Unde sunt manuscrisele lui Eminescu?”), criticul se decide a preda Academiei acest mare tezaur al literaturii noastre, de care el a avut atîta grijă (fără a-l exploata însă, cum ar fi putut s-o facă, publicînd el inedite sau postume, sau texte din însemnările și comentariile atît de originale ale poetului). După depunerea manuscriselor la Academie (44 de caiete, circa 15 000 pagini), au început cercetările și primele tipări de postume și alte texte importante.

Din cele 26 de poeme incluse de Maiorescu în volum, 7 constituiau stocul predat lui Vulcan pentru **Familia**, dar „Maiorescu nu ia textul... din **Familia**, din care cauză nici nu citează în prefața sa **Familia** alături de **Convorbiri literare**. Editorul posedă – ne spune Perpessicius mai întii, apoi mai recent I. Crețu; din care citez aici – aceste poezii în versuri manuscrise ulterioare și deci superioare celor ce apăruseră în **Familia**, din care cauză le-a socotit printre cele aflate numai în manuscris”. (Op. cit. p. 382). **Convorbiri literare** au reprodus ulterior, în ianuarie și februarie 1884, deci la puțin timp după apariția ediției princeps, 21 de poeme, pentru a le da o publici-

tate cît mai mare, în tradiția colaborării poetului la revistă.

Poetul era însă bolnav la Viena, cu speranțe de a se face bine curînd, cum se putea vedea din scrisorile lui din ian.-febr. 1884, de o luciditate și sensibilitate care au impresionat pe Maiorescu; acesta răspunde la neliniștile poetului în legătură cu îngrijirea și viitorul său într-o memorabilă scrisoare din 10 febr. 1884, reprodusă de Maiorescu în **Însemnări zilnice** (vol. II, p. 229). Putem citi aici confirmarea atitudinii generoase a lui Maiorescu și sublinierea opiniei că Eminescu este cel mai mare scriitor al României, cum sugera și scurta prefață la ediția princeps:

„...Dar vrei să știi cu ce mijloace ești susținut deocamdată? Bine, domnule Eminescu, suntem noi așa străini unii de alții? Nu știi d-ta iubirea și (dacă-mi dai voie să întrebuintez cuvîntul exact, deși este mai tare) admirația adeseori entuziastă ce o am și eu și tot cercul nostru literar pentru d-ta, pentru poeziile d-tale, pentru toată lucrarea d-tale literară și politică? Dar a fost o adevărată exploziune de iubire cu care noi toți prietenii d-tale (și numai aceștia) am contribuit pentru puținele trebuințe materiale ce le reclama situația. Si n-ai fi făcut și d-ta tot așa din mult-ouținul ce l-ai fi avut, cînd ar fi fost vorba de orice amic, necum de un amic de valoare d-tale? (...) Așadar, fii fără grijă, redobîndește-ți acea filozofie

(Continuare în pag. 1682)

Împlinirea unui vis de veacuri

(Urmare din pag. 1 668)

1877—1878 aducând multe pierderi, dar și victoria românilor! Tot atunci, a revenit la patria mamă și Dobrogea.

În toamna anului 1918, îndeosebi în lunile octombrie și noiembrie, perioadă a prăbușirii Imperiului austro-ungar, lupta poporului român din toate provinciile istorice pentru înfăptuirea unității de stat a României cunoaște o amploare fără precedent, manifestându-se pe plan politic, social, militar și diplomatic.

Un rol important în aceste momente l-a avut mișcarea națională din România și din toate teritoriile românești de sub ocupația străină. În condițiile destrămării Austro-Ungariei, cele două partide politice ale românilor din Transilvania, Partidul Național Român și Partidul Social-Democrat, au considerat imperios necesar să-și unească forțele în vederea luptei comune pentru fructificarea condițiilor favorabile înfăptuirii aspirațiilor de eliberare și unitate națională. În acest scop, ele au realizat o platformă comună de acțiune. Cu acest prilej, s-a aprobat o declarație care cuprindea în esență dreptul românilor din Transilvania la autodeterminare; necesitatea convocării unei adunări naționale, care să desemneze pe reprezentanții noștri la Congresul de pace; nerecunoașterea parlamentului și guvernului maghiar ca reprezentanți ai națiunii române.

Dorința arzătoare de eliberare și unitate națională a fost exprimată în tot cursul lunii noiembrie pe tot întinsul Transilvaniei, în cadrul unor adunări populare ale muncitorilor, țăranilor și intelectualilor care militau sub deviza: „Unire cu România!”. La 20 noiembrie 1918, a fost dat publicității textul convocării Adunării de la Alba-Iulia, care se încheia cu cuvintele: „Fii tare, neam românesc, în credință, căci se apropie ceasul mîntuirii tale”.

În timp ce porneau convoaiele și trenurile spre Alba-Iulia, la Cernăuți, la 28 noiembrie, se întrunea Congresul Bucovinei, care a hotărât unirea Moldovei de sus — Bucovina —, pentru totdeauna cu România.

La Marea Adunare Națională au fost prezenți peste 100 000 de reprezentanți ai tuturor claselor sociale, ai organizațiilor și instituțiilor comerciale, culturale, civile și militare, de femei și de tineret universitar. Toți aveau mandatul ca în numele națiunii române să hotărască unirea necondiționată cu România.

Cei 1228 de delegați oficiali, aleși de circumscripțiile electorale și de organizațiile obștești ale românilor din Transilvania, și-au exprimat deschis, într-o atmosferă de entuziasm îndescriptibil, în numele națiunii române, dorința de unire a tuturor românilor într-un singur stat.

Au rămas înscrise la loc de cinste în istoria patriei noastre cuvintele articolului I al Rezoluției de la Alba-Iulia: „Adunarea națională a tuturor Românilor din Transilvania și Banat (...) adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 1 Decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dinșii cu România”.

Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia se înscrie cu litere de aur în istoria noastră zbuciumată, dar eroică, reprezentînd un moment crucial, care a încununat luptele de veacuri ale românilor pentru libertate și unitate națională.

Deși rolul decisiv l-au avut factorii interni, totuși acest proces nu poate fi pe deplin definit fără corelarea cu factorii externi.

(Continuare în pag. 1 680)

Împlinirea unui vis de veacuri

(Urmare din pag. 1679)

Activitatea foarte intensă a emigrației române, dreptatea cauzei noastre au influențat într-un grad superior popoarele Europei în sprijinirea realizării unui vis milenar.

Recunoașterea pe plan internațional a actului istoric de la Alba-Iulia s-a datorat atât activității neobosite desfășurate de mișcarea națională din toate provinciile istorice, cât și sprijinului multilateral acordat de opinia publică internațională.

Din perspectiva celor 65 de ani de la desăvîrșirea unității de stat a poporului român, putem aprecia cu suficientă obiectivitate însemnătatea evenimentului istoric de la 1 Decembrie 1918, cînd națiunea noastră și-a spus rîspicat cuvîntul cu privire la viitorul ei.

Procesul început în 1859, prin unirea Moldovei cu Țara Românească, continuat apoi prin unirea cu Dobrogea în 1878 și încheiat în 1918 prin unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România, reprezintă satisfacerea unei adînci necesități istorice obiective.

Referindu-se la unirea din 1918, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea:

„Desfășurarea evenimentelor istorice demonstrează în modul cel mai categoric faptul că Unirea nu a fost efectul unei împliniri, rodul unei simple conjuncturi favorabile sau al înțelegerilor intervenite la masa tratativelor, ci rezultatul luptei hotărîtoare a celor mai largi mase ale poporului, un act de profundă dreptate națională, realizarea unei concordanțe legitime între realitatea obiectivă și drepturile inalienabile ale poporului, pe de o parte, și cadrul național cerut cu stringență de aceste realități. Tratatul de pace încheiat ulterior n-a făcut decît să consfințească starea de fapt existentă, situația creată ca urmare a luptei maselor populare din România și din Transilvania, a întregului nostru popor”.

Acum, la aniversarea a șase decenii și jumătate de la Marea Unire din 1918, ne simțim inimile pline de mîndrie patriotică, gîndul întorcîndu-ne cu respect la eroii care s-au jertfit pentru triumful ideii de libertate și unitate națională. Noi, generațiile de astăzi, avem datoria sacră să apărăm cuceririle înaintașilor noștri, ducînd mai departe flamura unității și libertății naționale!

OCTAVIAN GOGA – poetul „pătimirii noastre”

Originar din Rășinari, localitate aflată nu departe de Sibiu, Goga se impune încă din primele momente ale activității sale poetice în literatura română. „Goga este autorul unei armonii noi în care capătă o expresie artistică graiul oamenilor din Ardeal”, spunea Tudor Vianu. Că este așa o dovedesc opera marelui poet, precum și crezul său artistic: „Eu, grație structurii mele sufletești, am crezut întotdeauna că scriitorul trebuie să fie

ANIVERSĂRI

un luptător, un deschizător de drumuri, un mare pedagog al neamului din care face parte, un om care filtrează durerile poporului prin sufletul lui și se transformă într-o trimbiță de alarmă".

Creația literară a poetului „pătimirii noastre” poate fi înțeleasă numai în condițiile istorice ale Ardealului de la începutul acestui secol, țara durerii și asupririi sociale și naționale. Din această realitate istorico-socială s-a născut poezia lui Goga cu cele două elemente ale sale: patriotismul și compătimirea celor asupriți.

Sentimentul patriotic în poezia lui Goga este atât de autentic și al tuturor, încât apariția „Poeziilor” lui, în 1905, a putut determina la Maiorescu o „revenire”, de fapt o punere la punct analitic asupra vechilor principii estetice, ceea ce nu e deloc puțin lucru: „patriotismul, arată mentorul „Junimii” în 1906, este în inimile sincere, în afară de orice tendință politică, un simțămînt adevărat și adînc, și întrucît astfel, poate fi, în aceste împrejurări, născător de poezie”.

Apărut în 1905, la Budapesta, în editura „Luceafărul”, primul volum de versuri al lui Octavian Goga reușește să-l impună în atenția criticii literare. Insași Titu Maiorescu recunoaște că „patriotismul a devenit unul din izvoarele poeziei domnului Goga și-l inspiră în modul cel mai firesc”. Printre cele mai frumoase poezii patriotice se numără: „Noi”, „De la noi”, „Oltul”, aceasta din urmă fiind scrisă, după cum mărturisește autorul, la Budapesta, în februarie 1904, pe cînd nu văzuse încă acest rîu, sub impresia pe care i-o produsese Dunărea, pe malul căreia stătea meditînd asupra situației dramatice a românilor din Ardeal. Oltul are o dublă valoare simbolică: sugerează ideea unității noastre naționale dincolo de granițele politice impuse de alții, precum și strînsa legătură dintre noi și meleagurile pe care trăim din timpuri imemorabile: „Mult iscusita vremii slovă / Nu spune clipa milostivă / Ce ne-a-nfrîișit pe veci necazul / Și veselia deopotrivă... / Mărită fie dimineața / Ce-a săvîrșit a noastră nuntă, / Bătrîne Olt! — cu buza arsă / Îți sărutăm unda căruntă”.

Tovarăș nedespărțit, Oltul este martor al istoriei zburdate a poporului român. Prin el, poetul privește trecutul și vede, în același timp, un război necrușător al nedreptății și asupririi.

Poezia „Noi” este construită pe antiteza dintre bogățiile, frumusețea patriei și starea jalnică în care se aflau românii din Transilvania: „La noi sunt codri verzi de braț / Și cîmpuri de mîtasă; / La noi atîția fluturi sunt, / Și atîta jale-n casă. / Privighetori din alte țări / Vin doina să ne-asculte; / La noi sunt cîntece și flori / Și lacrimi multe, multe...”

Durerea unui popor devine propria lui durere, poveștile gliei sînt poveștile copilăriei sale, părinții lui sînt risipiți printre plugarii obidiți ai țării, dorul lui de casă devine dorul de țară: „Și povestea încet moșneagul mișcîndu-și plutele cărunte... / Spunea de-un sat cu case albe, pierdute pe casta unui munte, / De omenii uitați acolo, pe cari îi paste nenorocul... / Și tremura încet cuvîntul... Simțeam sfîrșala că-l apasă / Cînd m-a privit duios în față: «Te mai gîndești vreodată-acasă?» / În ochii-atrăbători, albaștri, priveam cu fulgerat de clipă, / Simțeam cum duhul altor vremi de-asupra-mi bate din aripă...” („Prăpastie”).

Goga n-a fost doar poetul unei provincii, ci al unui neam întreg: n-a exprimat în scrisul său doar problemele trecătoare ale clipei istorice, ci a concentrat în opera sa un îndelungat trecut istoric.

Prin substanța poeziei sale, prin puternica sa personalitate creatoare, el a marcat pe toate planurile un moment nou în evoluția poeziei românești patriotice.

Liliana BALAN

Rodica IANCU,

clasa a XI-a A

ANIVERSĂRI
NOTE DE LECTURĂ

„Goga în corespondență”

În 1975, apărea la Editura „Minerva” o carte de excepție datorată Danieli Poenaru — „Octavian Goga în corespondență”, vol. I. Iată că în acest an apare cel de-al doilea volum, de data asta sub îngrijirea lui Mihai Bordeianu și Ștefan Lemny.

Ediția de față cuprinde o serie de scrisori primite și trimise de Octavian Goga în perioada 1898 — 1928.

Redactor al revistei „Luceafărul”, alături de Oct. C. Tășăuanu, și redactor-șef al revistei „Țara noastră”, Octavian Goga aduce o contribuție însemnată în lupta de eliberare a românilor de sub stăpânirea coroanei Sfântului Ștefan.

„Trebuie să înceapă o nouă răscolire a sentimentului nostru public, trebuie să se producă îndrjirea apropiată de faptele sufletului revoltat, trebuie pornit vântul care să miște pădurea și să producă uraganul”. Acestea sînt rîndurile trimise de Oc-

tavian Goga lui Vasile Goldiș, președintele ASTREI, personalitate care a avut marea satisfacție să citească proclamația Unirii de la Alba-Iulia.

Alături de Ilarie Chendi și de alți români aflați de o parte și de alta a Carpaților, el luptă din răputeri pentru realizarea visului de veacuri al românilor.

„Ar fi pentru poporul nostru din această parte o mare mîngiere să-și vadă și să-și audă la el acasă pe poetul pătimirilor noastre...” — spunea Ion Nedelcu într-o scrisoare adresată autorului „Cin'ecelor țără țără”.

Restituind publicului cititor și specialiștilor, corespondența din acest volum contribuie la cunoașterea mai profundă a vieții și operei marelui poet.

Georgeta BĂRBOSU
clasa a XII-a A

ANIVERSĂRI

Centenarul „Poeziilor” lui Mihai Eminescu

(Urmare din pag. 1678)

impersonală ce o aveai totdeauna, adăoge-i ceva veselie și petrecere în excursiunea prin frumoasa Italie, și la întoarcere mai încălzește-ne mintea și inima cu o rază din geniu! d-tale poetic care pentru noi este și va rămîne cea mai înaltă incorporare a inteligenței române. La vedere cu bine și o caldă strîngere de mînă de la toți, de la toți prietenii, și mai ales de la al d-tale devotat, T.M.”.

„Devotat” poetului, Maiorescu a tipărit în continuare edițiile **Poeziilor** lui Eminescu, adăugînd

mereu piese inedite din lada cu manuscrise ale lui Eminescu, lada despre care poetul a scris mereu întrebînd de destinul ei și al manuscriselor aflate acolo, semn că ținea la ele, în diferitele scrisori către Maiorescu și către alți prieteni. Așa au apărut pe rînd întii în reviste: **Sara pe deal, Nu mă-nțelegi, La steaua, De ce nu-mi vii, Kamadeva, Dalila.**

A trecut deci secolul de la apariția celei mai fascinante cărți de poezie din cîte au apărut în cultura noastră.

Al. Vlahuță la Dragosloveni

Din nu știu ce pornire interioară, mă simt atras să-l asociez pe Alexandru Vlahuță cu Vasile Alexandri. Poate fiindcă amândoi au adus elogiul lor naturii în creații de o neprețuită valoare.

A pătrunde în intimitatea sferei de creație a unui mare scriitor, reprezintă poate cea mai instructivă formă de cunoaștere a vieții și operei sale. Călcând pe urmele lui, îi înțelegi, măcar în parte, imboldul artistic, motivele ce l-au stat la baza operei.

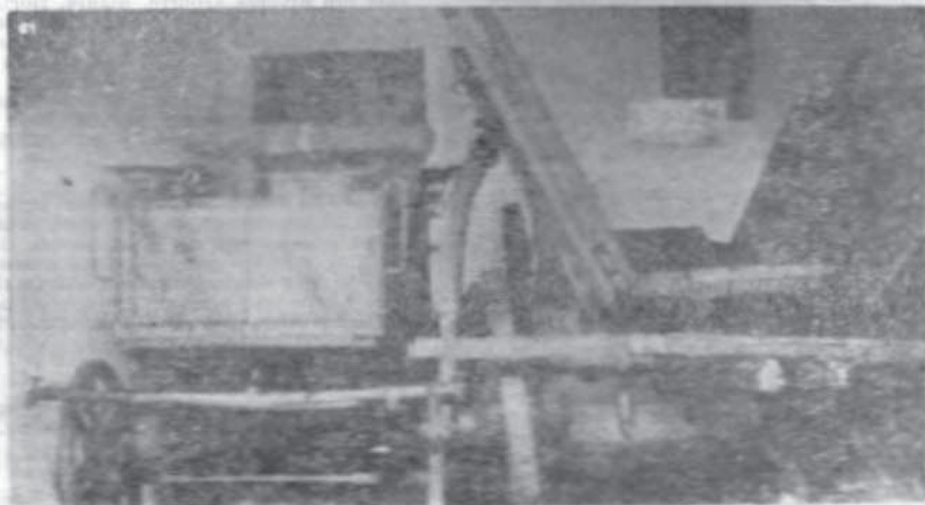
Vizitând Casa Memorială „Alexandru Vlahuță”, am simțit toate acestea. Înconjurată de vii cu frunzele ruginite, ea era gata să primească, în prag de iarnă, vizitatorii participanți la Salonul literar Dragosloveni ce se organizează aici în fiecare an de către Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al județului Vrancea.

Vlahuță nu s-a născut în Vrancea prin naștere. El a devenit însă al nostru prin adopțiune. Căsătorindu-se, în 1905, cu Alexandrina — Ruxandra Gilcă, el ajunge, din fericire pentru noi, aici — la Dragosloveni. Casei inițiale a soției el îi adaugă doi ani mai târziu, în 1907, un al doilea corp, cu etaj. În această parte a clădirii, Vlahuță își instalează biroul său de lucru. Aici, el va scrie o monografie dedicată pictorului Nicolae Grigorescu — cu care devine foarte bun prieten. De asemenea, scrie și lucrările „1907” și „Din trecutul nostru”.

Urmare a ocupării țării în 1916, Vlahuță este nevoit să se refugieze, împreună cu familia, la Birlad. Carul prăbiei se află și el printre piesele expuse aici. Alături de el, un docar de două persoane ce a fost maritorul plimbărilor lui Vlahuță și Caragiale — un alt prieten ce l-a însoțit în ceasurile de tihnă.

Casa memorială cuprinde piese de mobilier care au aparținut scriitorului și familiei, copii după tablouri ale lui Nicolae Grigorescu („Aptă de soare”, „Carul cu bol”, „La Barbizon” și altele, originalele fiind la Muzeul de Artă al R.S.R.). Vizitatorii au ocazia să vadă ediții princeps ale operelor scriitorului, printre ele „România pitorească”, romanul „Dan” — cu autograf dedicat pictorului prieten, revista „Semănătorul” — la conducerea căreia s-a aflat împreună cu George Coșbur și revista „Viata” (1901—1905), al cărei director a fost.

Liviu AXENTE,
clasa a XII-a

Trăsura și carul aflate în muzeu

ANIVERSĂRI IV JA

Amintiri despre Al. Vlahuță

(Urmare din pag. 1077)

fratele meu cel mare învățase „Flugserul”, cloșoșii avram, cei mici spuneau „hăi! hăi!” Am luat niște baine vechi de-ale părinților și niște căciuli și am plecat deghizați să nu fim recunoscuți.

Cînd am terminat cu uratul prin mahala și am venit la geamul maestrului, eram hotărîți să urăm cit mai frumos și cu glasul mai gros, să nu ne cunoască. Și într-adevăr, maestrul a ieșit cu covrigii tradiționali, dar cu toată deghizarea ne-a cunoscut și ne-a chemat în odaia dîmnealui, dojenindu-ne că n-am fost prieteni buni: că nu l-am luat și pe el la urat împreună cu noi. Păreră de rău a noastră, a copiilor, a fost de nedescris, dar nu ne-a trecut prin minte că am fi putut să-i propunem așa ceva!

În seara de Anul Nou au stat cu noi, ne-au învățat diferite jocuri și am curățat împreună boabe de porumb pentru un joc de noroc. Iar pe fete le-a învățat să topească plumb și să-și vadă ursitul în acele figuri.

A fost o seară de neuitat care s-a încheiat cu niște versuri de Eminescu, recitate de maestrul.

Deși poetului îi plăcea muzica atât de mult, n-a vrut să meargă la nici un concert, nu vrea să ia parte la nici o distracție în public. În ianuarie venise și trupa de teatru din Iași cu El. P., Tanzi Culeva. Critica la Patima roșie de Sorbul. Au venit artiștii și la noi acasă să-i roage că le facă deosebirea cînte să asiste, dar răspunsul a fost că se va duce să-l vadă cînd vor juca la București.

Printre refugiații care veneau la ședințele literare era și pictorul Nicolae Constantin, un peisagist foarte fin care lucra mai mult peisagiile de la țară. Maestrul a luat inițiativa să-l organizeze o expoziție și din lipsă de sală specială, au hotărît să organizeze expoziția în antreul cel mare din mijlocul casei noastre care avea lumină destul de bună. Familia Vlahuță a acoperit pereții cu covorele dîmnealor și nu așezat tablourile, am scris cu toții mai multe afișe și invitații și la 14 februarie 1918 au deschis expoziția care s-a bucurat de succes artistic și material. Pictorul C. [Constantin] era și bolnav de plămîni și nu prea putea să stea la expoziție și soții Vlahuță făceau prezentările lucrărilor și erau tare mulțumiți cînd se vindea cite un tablou. Încasările de la acea expoziție au asigurat existența familiei pictorului multă vreme.

La 22 februarie 1918, maestrul a plecat pe front împreună cu scriitorul Victor I. Popa, să culeagă impresii chiar la fața locului. A stat citeva zile pe linia frontului la Mărășești, a încurajat soldații, a scris unele aspecte din unele vremuri care n-au mai ajuns să mai vadă tiparul, după cum nu s-au tipărit nici impresiile din timpul cit a stat la Birlad. Maestrul voia să co-

recteze, să cîntăre tot ce a scris și-și așezase într-o materială, dar în același timp, a pus pe doamna Vlahuță să-i jure că nu va publica nimic din ce a scris dacă se simțea cînd și nu are timp să revadă. Au pe front, Victor I. Popa a adus multe desene, multe schițe în a-narcă și peniță și după succesele expoziției P. [recte: N.] C. [Constantin], s-a hotărît deschiderea expoziției lui Victor I. Popa la școala noastră. Aranjamentul, prezentarea erau la el, scrișese arătând scene tragice sau eroice, soldații în tranșee, aruncînd grănete [sic: ț], ranți, case și nisericile bombardate. Și aceasta expoziție a avut succes. Și astfel, de la reuniunile literare se trecea prin expoziție, se priveau tablourile și la urmă veneau cu toții la noi să asculte vreo sonată ce Beethoven, autorul preferat maestrului.

Și treceau zilele cu ocupații atât de interesante și de folos pentru noi, copii.

Tot maestrul a avut ideea să-mi cumpere un album în care să scrie literații care treceau pe la noi. Am privit în acel album desene, schițe de pictori N. Const. [Constantin], V. I. Popa și Gabr. Și astfel poetul a început să scrie pe acele foi; au trecut aproape toți oamenii cari veneau pe la noi și-și scriau gândurile sau ilustraau paginile cu desene.

Dar Vlahuță a mai avut ideea să se încheiească pe un șervet de olandă toți refugiații care au trecut pe la noi prin casă. Iscăliturile erau cusute pe urmea cu arnici negru. V. I. Popa și-a făcut o caricatură reușită. Pe acel șervet pe care îl am și azi s-au iscălit soții Vlahuță, Vasile Voiculescu, D.M., Delavrancea, Pessi., Coravu.

Doamna Vlahuță care s-a ocupat în satul ei cu țesutul covoarelor și vopsitul lînilor, ne-a învățat să scoatem culori naturale din diverse scoarțe, plante, flori. Tot dîmnealui ne-a arătat cum se încondeiază ouă și înainte de Paști această expoziție s-a făcut în odaia maestrului unde într-un fum gros de ceață topită ne osteneam să desenăm cit mai interesante motive românești, sub îndrumările poetului care ne stăruia la lucru, glumind și interesindu-se de lucrul fiecăruia.

Era primăvară, toată livada înflorită, tînsă de floare, era soare, liniște, tînsurile nu se mai auzeau de la Mărășești, cînd a venit vestea că e pace. Maestrul a avut un zîmbet trist de împăcare cu soarta și a spus: „Nu pacea asta***) o așteptam eu, dar tot e bine, că nu mai mor flăcăii noștri!”

*) Manuscrisul înedit se află în posesia prof. Emil St. Milicescu (nota red.).

**) Vezi numărul de față, pag. 1125 (nota red.).

***) Este vorba de pacea rusinoasă încheiată la 24 aprilie 1918, la Buftea — București (nota red.).

Zbucium în lumină

Vreau să fiu pasăre...
Să zbor zile-ntregi
În lumină
Fără să m-odihnesc,
Să-mi zdrobesc
Aripile de puterea vântului
turbat

Și să-ntreb fiecare nor :
- „Aceasta-i adevărata cale,
Senină chemare
Spre soare ?”

- „Oprește-te !” -
să-mi strige
Iar eu să mă-nalț
Și mai sus...

Vreau să fiu fluture...
Să alerg neîncetat
Prin grădinile luminii
Și, pierzindu-mă în bulgări
de rouă,

Să-ntreb firele de iarbă :
- „Nu știți unde-i floarea
Tăcutelor chinuri,
Argintie chemare
Ce-ascunde-n petale
Al înțelepciunii nectar ?”

- „Întoarce-te !”, să murmure,
Iar eu să-mi scutur
Pudra de pe aripioare
Și mai tare...
Vreau să fiu riu...
Să curg în torente
De lumină,

Să mă sparg de fiecare stincă,
Întrebînd :

- „E departe marea cea mare,
Albastră chemare
Spre larg ?”

- „Nu alerga
Spre ea !”, să răsune,
Iar eu, scaldînd în lacrimi
Universul de patimi,
Să-ntind brațele de apă
Și mai mult...

Dar sînt OM,
Și mă zbat
Între nor și soare,
Iarbă și floare,
Stincă și mare...

Pentru că vreau să fiu OM,
Zbor, alerg, curg
În lumină,
Mă topesc în flăcările ei
Pînă la ultimul strop
De rouă sufletească.
Și-ntrebărilor
Încercînd să dau răspuns,
Gîndurilor - curs,
Nu stau cu brațele încrucișate
Între nor și soare,
Iarbă și floare,
Stincă și mare,
Pentru lumină mă zbat -
Infinită CHEMARE !...

Daniela POPESCU

SECVENȚE

SIMPOZION

În perioada 21—23 octombrie 1983, sub egida Societății de Științe Geografice din România, în colaborare cu Universitatea din București, Inspectoratul Școlar Județean și Filiala Vrancea a Societății de Științe Geografice, s-au desfășurat la Focșani lucrările celui de al VII-lea simpozion de geomorfologie, la care au participat cadre didactice din învățământul universitar, cercetători științifici, ingineri și profesori de geografie din toată țara. Printre personalitățile vieții științifice românești, care prin comunicările prezentate s-au implicat direct în lucrările simpozionului, s-au numărat : prof. dr. doc. *Gr. Posea*, prof. dr. *Tr. Naum*, conf. dr. *I.D. Ilie* de la Universitatea din București, prof. dr. *Al. Obreja* de la Universitatea din Iași, lector dr. *S. Schreiber*, lector dr. *I. Mac*, lector dr. *I. Tövissi* de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca ș.a.

Ședința inaugurală a avut loc în sala de festivități a Casei Personalului Didactic din Focșani, cu care prilej tovarășa profesoară Ecaterina Drăghici, Inspector școlar general al județului Vrancea, a rostit cuvântul de deschidere, după care participanții la simpozion s-au împărțit în trei secții.

CENACLU

În zilele de 27 și 28 octombrie 1983, Cenaclul „Orizont” de pe lângă Casa de Cultură a Sindicatelor din Focșani și-a sărbătorit 15 ani de existență. Cu acest prilej, s-a organizat o expoziție documentară jubiliară, s-a editat un pliant și s-a desfășurat o ședință festivă, la care au participat membri ai cenaclului, o delegație a Uniunii Scriitorilor, un numeros public. Au rostit cuvinte de salut : criticul literar *Constantin Crișan*, poezii *Ion Larian Postolache* și *Alexandru Raicu* și prof. *Georgeta Carcadia*, președintele Comitetului Județean pentru Cultură și Educație Socialistă Vrancea.

Un bilanț al activității inimoșilor cenacliști a fost prezentat de secretarul lor, poetul *Alexandru Mavro-Doineanu*.

SALON

Ediția din acest an a *Salonului literar Dragosloveni* a avut loc în zilele de 19 și 20 noiembrie.

Manifestările organizate au fost dedicate Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, precum și scriitorilor *Duiliu Zamfirescu* și *Alexandru Vlahuță*, de la a căror naștere s-au împlinit 125 de ani.

Au participat : *Florența Albu*, *Vasile Băran*, *Ion Beldeanu*, *Ana Blandiana*, *Ștefan Cazimir*, *Ioan Dumitru Denciu*, *Gabriel Dimisianu*, *Corneliu Fotea*, *Mihai Iordache*, *Dumitru Matei*, *Emilia St. Milicescu*, *Mihai Minulescu*, *Marcel Mureșanu*, *Florin Muscalu*, *Traian Olteanu*, *Ion Panait*, *Virgil Panait*, *Dumitru Pricop*, *Traian Reu*, *Ion Roșu*, *Romulus Rusan*, *Valentin Silvestru*, *Liviu Ioan Stoiciu*, *Alex. Ștefănescu*, *Doina Uricariu*, *Horia Zilieru*.

Invitații și scriitorii locali s-au întâlnit cu tovarășa *Maria GHÎȚULICĂ*, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comi-

tetului Județean Vrancea al P.C.R., care le-a prezentat realizările oamenilor muncii de pe aceste meleaguri.

Simpozionul consacrat lui Duiliu Zamfirescu și Alexandru Vlahuță s-a desfășurat la Liceul „Unirea”, în prezența a peste 400 de elevi și cadre didactice. Despre scriitorii omagiați au vorbit: prof. univ. dr. *Emilia St. Milicescu* („De amicitia”), prof. univ. dr. *Ștefan Cazimir* („Duiliu Zamfirescu și Alexandru Vlahuță — portret îngemănat”), dr. *Dumitru Matei* („Observații asupra viziunii estetice a lui Duiliu Zamfirescu”), prof. *Liliana Zaharia* („Duiliu Zamfirescu și Focșanii”) și prof. *Petrache Dima* („Duiliu Zamfirescu — elev al Liceului „Unirea”).

Au fost vizitate Casa Memorială „Al. Vlahuță” de la Dragosloveni și I.A.S. Odobești, iar în comunele Străoane și Movilița au avut loc șezători literare.

La Casa Personalului Didactic din Focșani, a fost organizată o întâlnire a scriitorilor prezenți la Salonul literar Dragosloveni, între care — redactori ai „României literare”, cu membrii cenaclurilor literare din județul nostru.

Criticul literar *Alex. Ștefănescu* a prezentat volumul de poezii „Din umbra lumii”, de Mihaela Minulescu, lansat la Librăria „Ion Creangă” din Focșani.

Inclus în programul acestor manifestări, concursul literar „România pitorească” s-a încheiat cu următoarele rezultate:

Marele premiu al Salonului literar Dragosloveni: *Janina-Maria Vodislav* (Vrancea), pentru povestirea „Petulia sau Cetatea ideală”; premiul revistei „România literară”: *Dan Gavrilovici* (Bacău), pentru poezie; premiul I acordat de Centrul de Îndrumare a Creației Populare și a Mișcării Artistice de Masă: *Valeria Tăicuțu* (Buzău), pentru piesa de teatru „Ziua hotărârilor”; premiul II acordat de ziarul „Milcovul”: *Ion Dumbravă* (Tirgu-Mureș), pentru poezie; premiul III acordat de Comitetul Județean Vrancea al U.T.C.: *Mircea Deliescu* (Vrancea), pentru piesa de teatru „Crinii roșii”; premiul „Revistei noastre”: *Oana Renea* (Vrancea) pentru poezie; premiul special al Centrului de Librărie Focșani: *Laura Mara* (Călărași), pentru poezie.

În numărul viitor, vom publica un grupaj de poezii semnate de Oana Renea.

„MILCOVERITAS”...

...este numele Salonului umorului desfășurat la Focșani, în perioada 25—27 noiembrie a.c.

Deosebit de bogat, programul manifestărilor a cuprins: vernisajul expoziției de caricaturi-concurs deschisă în foaierul Casei de Cultură a Sindicatelor din Focșani, un spectacol de satiră și umor prezentat de *Niculae Stoian*, *Rodica Tott*, *Giuseppe Navarra*, *Tudor Octavian*, *Constantin Georgescu* și *Alexandru Clenciu*, membri și colaboratori ai revistei „Urzica”, concursuri ad-hoc de caricaturi, schimburi de experiență.

DINTRE SUTE DE CATARGE

Olarul

Din băătura palmelor cercate
În lutul cald al gliei și-n dureri
Ai încercat, artistic, ca să ceri
Strădaniei urcioare fermecate.

E fermecat urciorul tău, olare,
În el ți-ai pus credință și cu preț
Ai stins albastrul sfânt de Voroneț
În dorul piinii coapte în hambare.

La marginea ființei găzduite
De ochiul tău dinamic, de artist,
Vegheată doar de zîmbetul tău trist,
Ai îngropat și clipe fericite —

Talaz de bucurie seculară
Că oala ta o duc spre buze dacii,
Cînd rubiniu, își leagănă petala vracii
În vinul bun și-n plînsul de vioară.

Urciorul tău e lutul cel divin,
Perpetuînd credința noastră-n glie
Și tîmîind o sfîntă Orăștie
Cu cetină din arcul carpațin.

Corneliu STANCIU

DEBUT

Dor de pescăruși

Mi-a fost dor de tine. Mi-a fost dor de naivitatea existenței tale. Mi-a fost dor să te pot privi. Mi-a fost dor să-ți caut urmele în nisipul umed, de dimineață, purtînd pecetea nopții ce a trecut. Mi-a fost dor de strigătul tău ce spărgea inopinat tăcerea uluitor de grea a sufletului meu. Mi-a fost dor de bucuria produsă de puritatea întregii tale ființe, cu care mă întîmpinai în fiecare vară! Mi-a fost dor de candoarea zborului tău ce-mi fura imaginația purtîndu-mi-o peste orice linie de orizont.

Mi-a fost dor de senzația de imensitate...

Și-acum, după ce ți-am admirat timp de două săptămîni măreția trufașă cu care stăpînești Templul Mării, mi-e dor să-mi fie dor de tine, PESCĂRUȘ...

August '83

Doina ROȘU,
clasa a X-a B,
Liceul „Al. I. Cuza” — Focșani

COLȚUL VECHILOR COLABORATORI

Automnală

Mari aripi albe înmuiate-n toamnă
 Cresc dinspre noi și se-implinesc egal...
 E rindul meu
 De pe ogorul țării
 Să strâng recolta nouă și să ar,
 S-arunc în pat fierbinte grâu de iarnă
 Și să-l descint cu bucurie nouă,
 Să singerez sub talpă rodul viei,
 Să mi se-mbete gleznele-amîndouă,
 Să-mi fac răboj de bătături în palme,
 Blazon cinstit, pe care nu-l reneg,
 Fiindcă l-au purtat părinții mei,
 Și bunii mei,
 Și neamul meu întreg...

Anca FLORESCU

- promoția 1974 -

DINTRE SUTE DE CATARGE

IARNA

Stau în Cîsmigiu pe o bancă părăsită. În jur un imens ocean alb. Zăpadă oriunde te uiți. Licurici argintii sclipesc într-un joc de lumini. Copaci îmbrăcați în cojoace groase și-au tras cușnele peste urechi. Zăpada are scipiri feerice peste toată inserarea. Umbrele ei se văd acum deslușite. Grămezi de diamant, topaz, rubin și azur te încintă cu strălucirea lor. Parcă peste tot ar fi boabe colorate de sticlă. Vraja amurgului se împreună cu liniștea parcului. Și, în trecerea aceasta de vis, te simți ca într-o lume de basm, extraordinară, în care te plimbi prin grădini minunate și treci prin dreptul unor lumini fosforescente care te fascinează. Și atunci prin dantela pietrificată a zăpezii, ceva, ca o zină albă, cu părul strîns într-o diademă de cristal, cu rochie lungă, lungă, ce se pierde undeva în zare și pe care poartă fulgi nenumărați, argintii și mii de bobite sclipitoare, te săgetează cu lumina ei rece, înghețată. Zina are o baghetă cu o stea în vîrf. O stea a minunilor, mare, frumoasă, care te învăluie cu lumina ei amețitoare. În ea se văd milioane de particule și în fiecare particulă ceva minunat, o frîntură de imaginație strălucită, o străfulgerare de idee stimulantă. O, cite nu poți vedea prin bagheta ei vrăjită! Apoi zina dispăre și în locul ei răsare un bob lucitor de gheață cristalină în care, dacă te uiți atent, vezi un castel. Un castel cu acareturi de gheață, cu ghiurlande de flori minuscule de zăpadă, cu tronuri poleite în care stă crăiasa aceea, dar care acum are pe umeri o blană de hermină, pufoasă, cu fascicule negre și cu mijlocul de catifea roșie, roșie... Apoi, bobul dispăre, dispar și luminile și tot, tot... și te trezești pe o bancă banală în Cîsmigiul pustiu, în care fulgi ușori de nea cad încet, încet, ca în visul copilăriei mele.

Andreea ANTON,

clasa a VIII-a A,

Școala Generală Nr. 46 — București

DINTRE SUTE DE CATARGE

Dacă...

Și dacă tu de-aproape mi-ai fost frate,
 Alături de tine am împărțit dreptate...
 Și dacă visul nostru s-a spulberat departe
 De văzul lumii reci și-a lumii celei moarte,
 Tu, vino lângă mine în ceasul cel tîrziu,
 Căci sigur ca și tine nu cred ca să mai fiu
 Și luminează-mi drumul bătut de cartea firii
 Și deslușește-mi doina din cîntecul iubirii,
 Iar de vei fi plecat cînd eu o să fiu gata
 Să-i spui întii de toate că mi-a fost dragă
 fata ;

Apoi tu suflă-n vatră și mai iuștește focul
 Și lumii să nu-i spui că mi-a fugit norocul !...
 Iar de-ți va fi doar dor, să te gîndești la
 mine

Și umbra mea și gîndul se vor ivi din tine
 Și ziua de pe urmă tu să o dai uitării
 Să o alungi departe de largurile zării...
 Și dacă nici atunci nu vei scăpa de dorul
 Trimite-voi solia odată chiar cu norul
 Ce vine des și pleacă din Universul Vieții,
 Se sprijină pe lacul ciudat al dimineții.
 Și-am să te-aștept. Și asta chiar de mîine.
 Să te transformi în robul fierbinte-crud al
 pîinii

Să te îmbrățișez, să-ți simt iar caldul miinii
 Să mă înec în glasul și farmecul privirii...

Liliana-Gabriela COMAN,
 clasa a XI-a A

DEBUT

DINTRE SUITE DE CATARGE

Degeaba

Lucesc degeaba
teferi,
luceferi
în înalt
și cată vîntul
ape
pe
albele catarge;
degeaba sparge
visul
în vîntul
lingă mal
lumina ca o beată
algă ruptă

de-un val;
degeaba se răstoarnă
în lume
cu nume
corăbii;
se împlinesc
cu sete,
incete
în fiecare an
urgie de sonete.

Eugenia PONOMAROV,
Adjud

Paralela 45°

M-am născut pe paralela 45°
Inima mi-e caldă ca ecuatorul
Ziuă,
Iar mintea e castelul de gheață
La care vine să se închine gîndul.

Dana POPESCU,
Tîrgoviște

Anunț la mica publicitate

Pierdut prietenă de joacă
prin parcul
din centrul orașului.
Blondă, cu ochi albaștri ca marea,

cu fața albă ca zăpada.
Aducătorului (dacă o va mai
găsi cineva)
recompensă.

Pace

...primul cuvînt
rostit de-un copil
dacă-l întrebi
ce dorește.

Camelia PRICOP,
clasa a XI-a, filologie-istorie,
Liceul Economic — Focșani

Visele nopții

! Prietenul mele, G. L.

Miresme moi ca minile măruțe
Alunecă pe gene, pe gânduri și pe frunte,
Pe gura însetată, pe inima aprinsă,
Imi flutură în minte o dragoste aprinsă.

Albastră diademă cu lungi scipiri de soare
Ca șoapta de lumină pe-o apă curgătoare,
Imi luminezi făptura cu raza ta senină,
Un gând pentru tăcere, un gând pentru
lumină.

Ca apa mării ochii-ți sint două orhidee,
Ca luna ce despică scinteie cu scinteie,
Curg lacrimi mari și calde pe infinitul zării,
Se duc lebede albe pe marmura uitării.

Din stele curge-acuma o caldă simfonie
Cu dirijor de stele în pas de armonie,
Argintul de pe pleoape alunecă în somn
Totul e tăcere și tu acum adormi.

Adriana CARANFIL,
clasa a IX-a, filologie-istorie,
Liceul Economic - Focșani

Înălțare

Se înalță miresmele pământului

Spre înalt, spre infiniți,

Îmbălînd stelele și cerul.

Se înalță glasurile pământului

Clipocind prin Univers,

Făcînd cerul și stelele să tacă.

Se înalță muzica lui Beethoven,

Șoptînd chemări în întuneric,

Dar cerul cu stele tace mereu.

Se înalță și durerile poetului

Prin miresmele, glasurile și muzica

pământului

Atingînd stelele, făcîndu-le să geamă.

Durerea poetului este poezie.

Florin AGAFIȚEI,
clasa a XII-a,
filologie-istorie,
Liceul Economic - Focșani

Plugușor

Frunză verde de stejari,
Bună seara, gospodari !
Gospodari și gospodine
Și voi, tinere copile,
Ia poftiți pe la perdele
S-ascultați vorbele mele.
La ureche clopoței
Și voi roată, măi flicăi !

Hăăăiii !

Că de când s-a inserat
Așa plug n-am mai urât,
Așa mîndru minunat,
Cu roțile de brad,
Cu osii de fag uscat,
Doisprezece boi mi-l trag.
La ureche clopoței,

Hăăăiii !

— Măi jupîne gospodar,
Spune drept ș-adevărat
N-aveți boi de cumpărat ?
— Jos în vale la Birlad
Sînt doi boi de cumpărat.
Acolo m-am dus
Și pe ei că i-am adus
Și la plug pe ei i-am pus.
Hăis Bourean, cea Plăvan !
La ureche clopoței
Mînați, măi !

Hăi...hăi !

De urât am mai ura,
Dar ni-e c-om însera
Și-avem de urât la feciorul

de la punte

Care-i gospodar de frunte.
Cînd e vremea de arat,
Plugul e la reparat
Cînd e vremea de prășit,
Stă acasă că-i răcit.
Iar la secerat, măi frate,
Capătă dureri de spate,
La ureche clopoței,

Hăăăiii !

Fraților, copii voinici,
Fiinde-am ajuns aici,
Să pornim urarea noastră
Și la harnica nevastă,
Că e mare gospodină
Umblă porcii prin grădină.
Mița spală vasele,
Rața-i spală poalele
Și se tinguie, măi frate,
Că de muncă nu mai poate !
La ureche clopoței,
Urați, măi !

Hăăăiii !

Busuioac verde pe masă
Rămii gazdă sănătoasă !
Aho !

(Cules de eleva Jeni Dimu, de la Marița Noroceea din Vizantea. Vîrsta informatoarei : 45 de ani. Extras din culegerea „Pe-un picior de plai“, coordonată de prof. Toader Ichim).

DEBUT

Din noroiul crud...

Din noroiul crud s-a născut o stea
Neagră și albă, albă și neagră,
O stea care era numai o stea.
Oamenii nu au văzut ce este,
Pentru că bulbul lor nu contracta
Ideea că o stea este numai o stea.
Și au rîs de ea, au jignit-o,
Au transformat-o într-o picătură de apă.
Dar apa n-a acceptat acest nobil dar

Și steaua a devenit din nou stea.
Oamenii s-au căit că nu au putut
Să descopere valoarea stelei. Atît :
Ei nu și-au dat seama că steaua
A descoperit valoarea lor.

Dragoș CALIȚOIU,

clasa a IX-a,

Liceul „Al. I. Cuza“ — Focșani

DINTRE SUTE DE CATARGE

Pentru
atunci

Adio! Cade frunza. Nisipul s-a uscat.
Și puntea părăsită se leagă în vânt.
E tot mai singur locul unde atunci am stat.
Adio! Cade frunza pe pietre tremurând.

Plaja pustie, tristă, și urme nu mai sînt.
Pădurea geme. Lacrimi se varsă pe cărări.
Frunzișul mai foșnește rătăcitor plîngînd,
Și nu mai sînt nici fluturi, nici iarbă și nici flori.

Intunecat se pierde în spuma-i de argint
Același rîu ce-odată străin ne-a-mbrățișat
Cu valul său albastru — și valul a murit.
Adio! Cade frunza. Nisipul s-a uscat...

Cezăra GROPEI

Rugăminte

Cuvîntule,
nu-mi pune jar în suflet,
nu mă împoșca cu silabe
false,
îndoite cu apă.
Nu mă împinge să plîng,
iar pentru nopțile scoase la licitație
te iert.
Ci caută să mă mîngîi
(numai așa pot fi împlînzit)
și dă-mi șansa să-mi unesc
ochi cu ochi
și palmă cu palmă.
Caută să mă convingi

de urmele îndoielii
diluata
și poluate
cu minciuni.

Lasă-mă, vorbărețule,
să-mi fie sete
și foame
și să cresc.
Și-ntr-un tirziu o să vezi
că pot fi apă, piine
și chiar pămînt...

Valentin-Manole GHEORGHÎȚA

Gheață

Mă rătăcisem printre iceberguri
A căror răceală îmi îngheța sentimentele,
Pierdusem firul nomad al gândurilor
Și mă loveam neconținut de gheață.

În jur nu mai erau oameni
Inimi nu rezistaseră tentației,
Veșniciei tentații de a deveni iceberguri,
Imense blocuri de ură.

Căldura din mine se topea
În valuri de lupte cu străluciri stranii
Luptam să nu devin banchiză,

luptam cu gheața din mine.

ca semenii mei,

Jeni BĂLAN,
Liceul Sanitar din Galați

DINTRE SUTE DE CATARGE

Despre om

Multe lucruri încă nu se cunosc.
 Despre soare
 nu s-a aflat că are
 nenumărate albastre fîntîni
 din care curg peste lume minuni.
 Despre pămînt
 (fără ape și vînt)
 nu se cunoaște
 clipa în care va naște
 primul cuvînt.
 Despre făpturi
 nu se știe
 cît le e dat anume să fie.
 Asemenea, ție.
 Cu cît mă gîndesc mai bine,
 cu atît știu mai puține lucruri despre tine.
 De pildă, nu știu cît îți e fîntîna de adîncă,
 sau cînd vor rodi, în tine, pustiu și stîncă.
 Nu știu
 cît de tîrziu
 te va arde în somn dorul meu,
 dorul zmeu.
 Nu știu cînd
 va străluci lunecînd
 peste alb-nins trupul tău
 gîndul rău.
 Nici pe tine măcar
 Nu te cunosc pe de rost.
 Parcă ai fi, parcă-ai fost...
 Unde te-am sărutat de cele mai multe ori :
 pe mîini, sau pe flori ?
 Dacă s-ar vedea sărutările
 nu m-ar mai chinui, acum, întrebările.
 Da. Multe lucruri încă nu se cunosc.
 Despre om.
 despre liniștea lui,
 despre gîndul hai-hui,
 despre bucurie și durere,
 despre zbatere,
 despre luptă și suferință,
 despre biruință,
 despre oamenii mulți
 și flămînzi și desculți
 nu se știe nimic.
 Și cît de mic,
 pămîntul !
 Abia încap să aburească pe el o feliu de pace,
 o feliu de piine care se coace
 la focul iubirilor noastre !

Eliza BAICOIANU,
 Tecuci

ZILE DE VACANȚĂ

Itinerar literar

În perioada 7—18 august a.c., la Dărmănești — Bacău, s-a organizat de către Ministerul Educației și Învățămîntului și C.C. al U.T.C., tabăra de creație literară și instruire a redactorilor de reviste școlare.

Județul Vrancea a avut ca reprezentanți pe Paula Dediu și Rodica Bălcu de la Liceul Industrial Nr. 1, Alexandru Pleșcan de la Liceul „Al. I. Cuza” și pe semnatarii acestor rînduri.

Echipajele județelor Bacău, Ialomița și Vrancea aveau să formeze detașamentul al III-lea, încredințat tovarășului profesor N. C. Mocanu, coordonatorul revistei „Gaudeamus”, publicație a elevilor Liceului Energetic „Lucrețiu Pătrășcanu” din Bacău. Ne-am bucurat cunoscînd aici pe cîntăreața și compozitoarea de muzică folk, Gabriela Vieru, distinsă cu premiul al II-lea în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, precum și pe alți colegi talentați precum: Vasile Boghiu, Roxana Baroi, Marius Hainagiu, Călina Ciobanu, Carmen Agache, Luminița Spiridon, Laurențiu Paraschiv, regizorul spectacolului cu care detașamentul nostru a cîștigat locul I.

Un moment deosebit l-a constituit vizita colectivului de redacție al revistei „Ateneu” și a poezilor băcăoani în frunte cu Ovidiu Genaru, directorul Casei Memoriale „G. Bacovia”.

În aceste zile, am scos „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, apărută ca manuscris unic, „Confluente” și „Dărmănești — literature times”.

Delegații „Revistei noastre” au purtat discuții cu colegii lor de la „Gaudeamus”, „Licăriri”, „Luceafărul” și de la alte publicații școlare din țară.

Liliana-Gabriela COMAN,
Nicolae-Dorin ROTARU,
clasa a XI-a A

Em. Șt. Milicescu :

„GH. LAZĂR”

Apărută în cadrul Editurii „Dacia”, la sfîrșitul anului trecut, în excelente condiții grafice, cartea Emiliei Șt. Milicescu prezintă cititorului întreaga biografie a dascălului ardelean, Gh. Lazăr, întemeietorul școlii românești de la Sf. Sava.

Lucrarea evocă dramatismul luptei unui om, pentru redeschimbarea conștiinței naționale a unui popor aflat de mai bine de un secol sub apăsătorul jug fanariot.

Luptător neobosit pentru ridicarea neamului său și pentru perpetuarea și cultivarea limbii strămoșești, Gh. Lazăr a înființat la București prima școală „în care să învețe gramatica și științele în limba românească”.

Conștient de faptul că urma să

NOTE DE LECTURĂ

depună o muncă titanică, eruditul ardelean începe prin a-și alcătui singur manualele după care avea să predea tinerilor săi discipoli.

Timp de trei ani, continuă cu entuziasm pregătirea tinerelor vlăstare, însă după asasinarea lui Tudor Vladimirescu, Gh. Lazăr își vede idealul „hrănit de mințile și sufletele lor îngemănate” prăbușindu-se, și acest lucru îi va grăbi sfîrșitul. Bolnav, părăsește Bucureștiul și se stabilește la Avrig, satul său natal, unde intră în eternitate la 15 septembrie 1823.

Prin această carte, Emilia Șt. Milicescu ridică un monument nepieritor unuia din marii oameni ai României, al cărui exemplu a fost urmat de mulți alți dascăli care au continuat opera lui de afirmare a spiritualității românești pe planul culturii universale.

Dan-Marius LUPAȘCU,
clasa a XII-a B

PRIETENII „REVISTEI NOASTRE”

DUMITRU TRANCĂ

Răsfoind „Revista noastră”, mult stimat coleg, Petrache Dima, m-am trezit năpădit de amintiri școlare și literare, fiindcă în 1946 revista „Ion Măiorescu” a Colegiului Național din Craiova îmi publica prima poezie. N-am uitat emoția covârșitoare când mi-am văzut numele tipărit pe pagină! La fel trebuie să simtă colaboratorii inimoasei dv. reviste, când își regăsesc în paginile ei nu numai numele, versul sau proza, dar și fotografia, totul datorită neastimpărului dv. de pionier al literelor și culturii. Fiți sigur că va veni o vreme când dintre acești tineri, deveniți scriitori consacrați, unii vă vor

evoca cu emoție și recunoștință, așa cum fac eu acum cu fostul meu profesor de filozofie, poetul Petru Stati, care m-a îndemnat să public prima poezie.

Dacă veți găsi spațiul necesar pentru a-mi publica această poezie inedită (din nou într-o revistă ilceală după 37 de ani!), voi avea satisfacția că ați primit omagiul meu prietenesc!

Cu prețuire pentru tot ceea ce faceți în serviciul literelor românești,
D. Trancă

20 iulie 1983

Înaltele febre

Nu mă iubiți, căci inima mea
taie,
neiertătoare ca hangerul lunii;
e loc de naștere furtunii,
sălaş de hoși ce te despoaie!
Iubesc cu ghiare și cu dinți,
răni lasă orice mîngiere;
În sînge-mi năvălesc pantere,
scofîndu-și limbile fierbinți.
Nu mă atinge-ncrezătoare:
lumina ce te fascinează
nu-i candelă rămasă trează,

ci torță-n veci mistuitoare.
Ca să nu suferi și să plîngi,
te naște pentru-a doua oară,
aruncă tot ce te-nconjoară,
trecutul însuși să-l alungi!
Căință groaznică te-așteaptă
de mă iubești, cumva, în glumă:
spini grei pe ochi îmi pun
cunună,
mă bat în cuie lingă poartă!

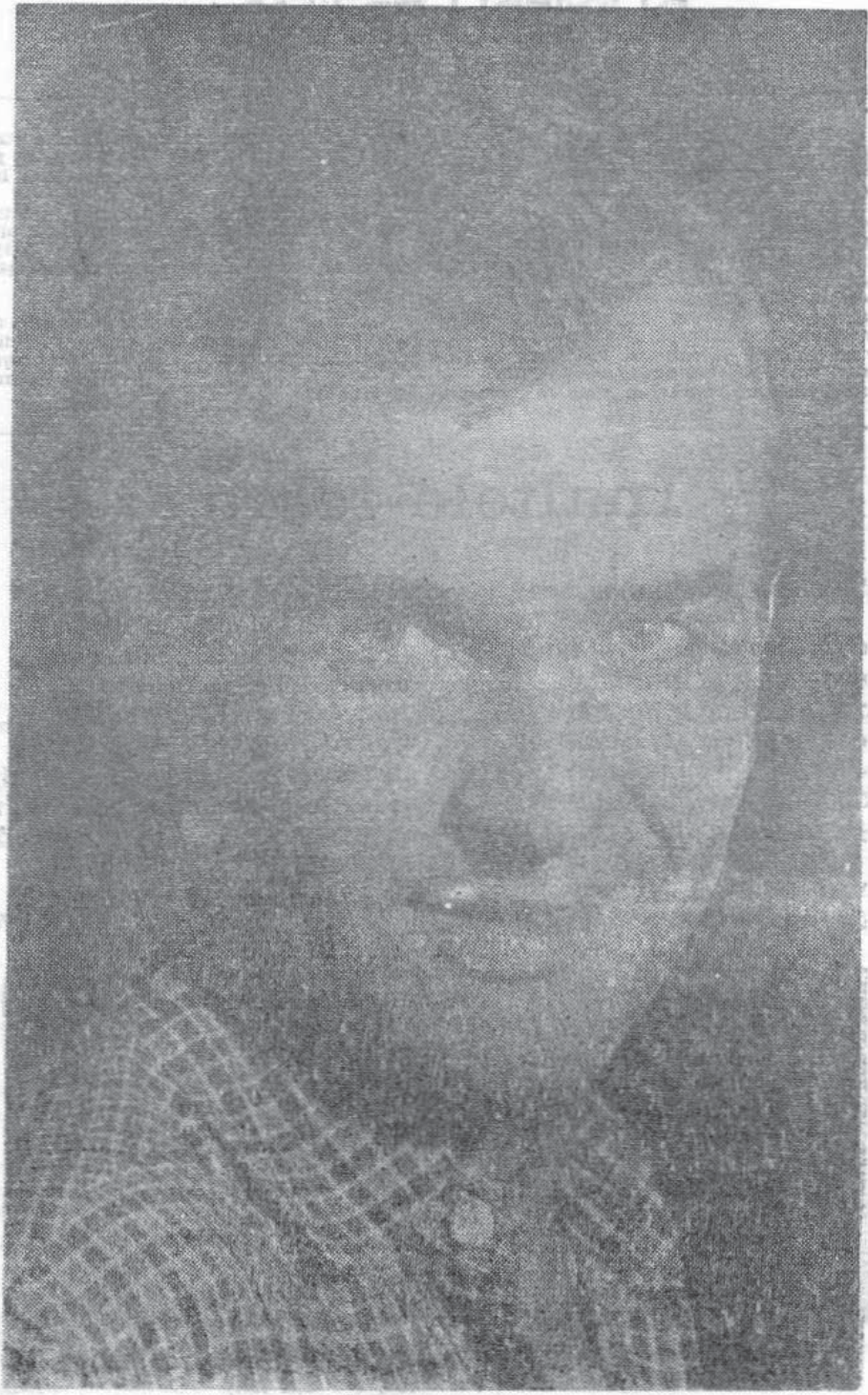
D. TRANCĂ

De la stînga la dreapta: Traian Iancu și Dumitru Trancă la Conferința națională a scriitorilor (București, 1-3 iulie 1983)

Foto: P. DIMA

FOȘTI ELEVI AI LICEULUI „UNIREA”

Emanoil Petruș in 1966

Cornel

(1936—

Stimate tovarăse profesor,

Odată cu scuzele mele pentru întîrzierea cu care vă parvin modestele mele rînduri despre cei doi colegi atît de dragi mie, atît de dragi nouă, vă rog să primiți mulțumirile mele pentru cinstea ce mi-ați făcut-o de a colabora cu prestigioasa dv. publicație.

Al dv.,
Traian STĂNESCU

Cu „a fost odată...” frumos încep doar poveștile copilăriei. Iată însă că, din păcate, de aproape trei ani, despre minunatul om, artist, coleg, despre **Cornel COMAN** vorbim la timpul trecut : A fost ! A fost bun, drept, cinstit, curat, așa cum cu siguranță va fi copilul lui.

A lăsat un gol imens în jurul lui. În teatru, în film, în televiziune, a făcut mult. A făcut puțin un singur lucru : a trăit puțin.

Singurul reproș pe care i-l putem face.

De acum trei ani, dintr-o iarnă, cerul Focșanilor lui s-a îmbogățit cu încă o stea !

Din această toamnă, un butuc din nobilele vii ale Focșanilor va rămîne necules !

Am rămas mai puțini !

A plecat dintre noi un **Om !** Un om care ne-a luat-o înainte în multe ; din păcate și în moarte.

A fost bun, poate prea bun pentru noi. A fost bun pînă și cu „ea”.

Avem o singură consolare, o mîngiere : cu fiecare zi ce trece sîntem mai aproape de el.

A murit Tudor Vladimirescu ? Nu ! N-a murit ! Și nici că va muri !

A murit **Emanoil PETRUȚ** ? A plecat doar puțin mai devreme, prea devreme dintre noi...

Și ne așteaptă !

Ne așteaptă amîndoi !

Ne așteaptă amîndoi pe pașijte verde cu săbiile în teacă ; amîndoi !

— Tudoree...

— Muică... am venit.

Traian STĂNESCU

București, octombrie 1983

FOȘTI ELEVI AI LICEULUI „UNIREA”

Coman și Emanoil Petruț

1981)

(1932—1983)

Primăvara

**A început primăvara
să cuvînte
cu vorbe de fulger.
Picăturile de ploaie
bat în geamul amintirilor
cu stropi mari
ca lacrimile vremilor
fără ploaia bucuriilor de-acum...
a refuzat mîntea,
prezentul și fapta
să deschidă fereastra
amintirilor triste.**

Notă

În ultimii ani doi mari actori, Cornel Coman și Emanoil Petruț, foști elevi ai Liceului „Unirea”, au trecut în neființă, primul în 1981, iar al doilea — în vara lui 1983.

La scurt timp după dispariția celui dintîi, actorul Ion Besolu, solicitat de noi, a scris un emoționant medalion, pe care l-am publicat în nr. 75 al „Revistei noastre”.

**Nu-ncape tristețea
în miezul credinței
zilei de azi
și-a celei de mîine...
Și plouă
cu stropi de belșug
stropiți de dărnicia cerului...**

**În noaptea asta
pămîntul face chef
și noi vom face mîine !...**

Emanoil PETRUȚ

Tot la rugămîntea noastră, actorul Traian Stănescu ne-a trimis rîndurile alăturate.

În arhiva școlii, au fost găsite fotografia lui Emanoil Petruț și poezia „Primăvara”, trimise de el în 1966, cu prilejul sărbătoririi centenarului liceului.

P. D.

Focșani. Casa părintească a lui Emanoil Petruț

DIALOG LITERAR

— Cititorii vă cunosc în ipostază de critic literar. Ați încercat sau încercați să fiți și creator ?

— Aș fi tentat să spun că am încercat, publicând câteva povestiri, întâi în reviste, după care în volumele de „Teme”. De fapt, mai mult m-am jucat, pentru că am crezut totdeauna în critica literară ca într-o operă de creație, încât a face distincție netă între critică și proză, să spunem, n-ar fi în avantajul meseriei pe care o practic de peste 20 de ani. Spun „m-am jucat” să-mi pun spiritul critic cât este în proză, după cum, sper, mi-am pus spiritul creator (cât este) în critică.

— Când, unde și cu ce ați debutat ?

— Am debutat în 1961, în nr. 7 al revistei „Viața românească”, cu două recenzii. Eram student în ultimul an de facultate și unul dintre profesorii mei, Dumitru Micu, știindu-mi preocupările, după ce îmi citise povestiri, schițe, opere de proză, m-a dus la „Viața românească” cu două recenzii despre niște cărți apărute atunci. N-a durat prea mult colaborarea la „Viața românească”. Ea s-a oprit, de fapt, la încă un număr, din toamna aceluiași an. Dar în februarie 1962, am dat examen cu George Ivașcu, care era profesor de literatură română contemporană, la Facultatea de Limbă și Literatură Română din București. El m-a remarcat și mi-a propus o colaborare la „Contemporanul”. Am lucrat vreme de trei săptămâni un articol despre trei poeți, după care G. Ivașcu mi-a permanentizat, dacă pot să spun așa, colaborarea, dându-mi o rubrică. Prin luna mai, ea a devenit „Cronică literară”. Când mi-a propus a doua oară, după acel prim articol, să scriu, mi-a pus condiția să nu mai dureze trei săptămâni redactarea unui articol.

— Dar cât ? — am întrebat eu.

— O săptămână — mi-a răspuns el.

— Nu pot să scriu într-o săptămână.

— Încearcă și-ai să poți.

Și vrînd-nevrînd, jată au trecut 21 de ani și mai bine de când scriu în fiecare săptămână câte un articol, pornind de la ceea ce mi s-a părut atunci a fi o glumă binevoitoare a fostului meu profesor.

— Datorați culva orientarea dv. în câmpul literaturii ?

— Aș putea spune că o datorez, în primul rînd profesorilor mei de limbă și literatură română de la Liceul „N. Bălcescu” din Rîmnicu-Vilcea și de la Liceul „Gh. Lazăr” din Sibiu. Împlinirea a făcut să am profesori de română extraordinari, în așa fel încît germeii interesului, meu pentru literatură să se dezvolte mult mai puternic decît ceea ce credeam eu atunci că reprezintă vocația mea principală : și anume matematica. La matematică avînd profesori mai slabi, m-am trezit făcînd literatură. Și așa am ajuns, în 1956, la o facultate, la care, cu cîțiva ani mai înainte, nici măcar nu mă gîndisem.

Profesorii de care vorbesc, profesori din vechea generație cei mai mulți dintre ei, chiar la data aceea, dar și unii mai tineri, cum ar fi, de pildă, Constantin Cibescu, care s-a pensionat de curînd și care era acum 30 de ani un om încă tînăr, profesorii mei de literatură au fost oameni de la care am învățat să citesc ; am descoperit că există o plăcere a cititului, care, chiar de la 12 ani, poate să fie mai mare decît multe alte plăceri considerate mai specifice vârstei. M-am dus și la Biblioteca Orășenească din Rm. Vilcea, — unde se vărsaseră cărți din fondurile bibliotecilor unor foste familii locale, de obicei din aristocrația vilceană, care dispărușeră între timp, — și care era bine aprovizionată. De acolo am luat și am citit, de pe la 12 ani, Jules Verne și toate cărțile de aventuri ale vârstei, după care am trecut la Ibsen și Tolstoi. Mi-am cumpărat eu însumi cărți și astfel am avut o bibliotecă a mea încă de la început. De altfel, pasiunea cărților o aveam foarte de copil. Îmi aduc aminte de cîteva cărți pe care le posedam în clasele primare și cu care mă jucam, într-un fel, de-a bibliotecarul, catalogîndu-le și punîndu-le tot felul de numere de ordine. Probabil că, în nucleu, o anumită vocație critică exista în acest joc cu cărți-

le. Nu mai știu cație care ordă ză conform un

— Care di

— În prim

în tinerețea n
nici 10 ani, cîr
rii...” din '41, l
minte și acum
de vorbă, m-a
cut (a cărui n
„Istoria literat
piele. M-am d
de ce, ce anul
care mi le-a f
și am constata
le parcurseser
părea atunci a
extraordinară
10—11 ani cîți
lii, au făcut și
mai liber decî

— Mai tir

— În dou

G. Ivașcu. O
care-l conduce
rește, am stat
recitalul lui C
ne chiar și ce
dată cuvîntul,
ultimii doi-tr
făcut, deci, m
mintire de ne
nescu. Cred c
să adaug că t

anțe sau a unui mediu gă pe unii critici cealaltă decât recomandă cii în meseria noastră"

f. Petrache DIMA —

de la Saint-Beuve la Thibaudet
ich Auerbach, al cărui „Mimesis“
ărțile care au reprezentat o reve-
ă mă ocup de proză. Dintre critici
mai spune, fără să vreau să fiu
i critici mai tineri decât mine,
lul lor, s-au considerat în critică
rei și să poți să înveți de la toți
important decât să crezi că totul
ile „că nu mai există în afara lui

un mare ajutor chiar astăzi. Nu
o carte care n-a mai fost comen-
tate paralele pentru a mă verifica,
cite puncte de vedere, chiar dacă
vedere inițial. Dar asta n-are im-
ce-au spus și alții.

**dactic universitar susținerea unei
lialitate?**

făcea o distincție destul de netă
iștii erau rău văzuți de către uni-
zuți de către publiciști. Universi-
i, fără bază științifică; publiciștii
i, lipsiți de simțul umorului și, în
ctualitate. Eu, obligat oarecum de
profitat, dacă se poate spune așa,
ri sau seminarii la universitate și,
osit atunci când am scris în presă.
e, în aceste două feluri, decât dacă
la un seminar „studenților un a-
t, care te face pe tine însuși să-l
rie un lucru pe care înții l-ai în-
n curs, înseamnă a-l preciza, a-l
ideauna tendința de a-mi găsi mai
în vorbire, încît am avut și inci-

dente amuzante, cu prieteni și colegi ai mei, scriitori, să mă
la Alexandru Ivăsiuc, de cînd l-am cunoscut mai bine, care, sî
spun de fiecare dată părerea despre o carte a lui, înainte de
scriu, era uneori mirat să găsească mai apoi în scris altceva d
sesem. Trebuie să recunosc că era cu adevărat altceva, nu în
era o altă atitudine sau o altă judecată, ci în sensul că era fo
fel, era alt text, nu numai alt stil, care avea legile lui curge
care demonstrația se făcea altfel, dacă se poate vorbi de de
în care legăturile erau altele, în care o sumă de idei îmi veni
din virful stiloului și nu mai devreme, cînd, față în față cu a
folosisem doar de vorbe.

— Urmărind la zi fluxul editorial, vă pronunțați printre
în legătură cu valoarea unei cărți. Acest act implică, uneori,
risc. Sînt scriitori care v-au înșelat așteptările?

— Cred că e prea devreme să răspund la o astfel de înt
motive de oportunitate, nu de oportunism. Desigur că, urmări
20 de ani îndeosebi literatura contemporană, am investit în p
tori, critici, de-o vîrstă cu mine sau mai tineri decât mine, ar
ranțe de ordin valoric. Și s-a întîmplat, nu o dată, ca spera
să rămînă deșarte. Poate că în anumite cazuri a fost vina m
debutul la un nivel mai înalt decât era în realitate. Poate că
totul anormal ca un scriitor să nu rămînă egal cu debutul său
posibil ca adevărul să se afle la mijloc. Oricum, n-aș vrea să
ar părea jignitor, iar eu aș părea cu siguranță prezunțios
face-o.

— La 1840, Mihail Kogălniceanu, în celebra „Introduție“
literară”, se angaja, în numele redacției, să practice o critică
biectivă: „Critica noastră va fi nepărtinitoare, vom critica ca
persoana. Iubitori ai păcii, nu vom primi în foaia noastră di-
pută să se schimbe în vrajbe. Literatura are trebuință de un
de desbinare“. Cum se explică ignorarea de către unii critic
acestor gînduri înțelepte?

— Poate că nu e totdeauna vorba de ignorare, ci de încerc
rată de a impune un alt cod de norme, de reguli în materie
literară. O spun doar pe jumătate în glumă. Explicația ar pute

pe de o parte, ar putea să fie lipsă de vocație pentru critică a unor oameni, care poate că ar fi fost extraordinari în alte meserii, dar au nimerit acolo unde n-au chemare. Lipsa de vocație în critică înseamnă, între altele, și incapacitatea de a distinge opera de om, și incapacitatea de a te menține la un nivel urban al discuției, și predilecția pentru o polemică, hai s-o numim deșăntată. O altă explicație poate să fie, știu eu, presiunea unor circumstanțe sau a unui anumit mediu, capabil să împingă pe unii critici să apuce condeiul de partea cealaltă decât recomandă normele de protecția muncii în meseria noastră.

— Urmăriți atacurile la adresa dv. ?

— E mult spus le urmăresc. Le citesc așa cum citesc, în general, presa literară... N-aș vrea să par ipocrit, dar rareori citesc până la capăt articolele care s-au scris despre cărțile mele! Ca să nu mai vorbesc de atacurile propriu-zise. Majoritatea le uit în timp. Și cum nu posed colecții de ziare și reviste, îmi vine destul de greu să profit de pe urma contradicțiilor ce se ivesc. Mi s-au făcut nu o dată „recomandări”, pe care, dacă le-aș reproduce acum, n-ar fi deloc în avantajul autorilor lor. Îmi vine în minte un singur exemplu: Dan Zamfirescu a publicat un articol în revista „Luceafărul”, din martie sau aprilie 1983, în care se ocupa pe îndelete de etica mea profesională. Se referea cu această ocazie, la un mai vechi articol al lui din 1963, tot din revista „Luceafărul”, doar că redactorul șef s-a schimbat între timp (pe vremea aceea era Eugen Barbu), în care, sub titlul „Etica profesională a tînărului critic” îmi dădea și atunci, cînd aveam 24—25 de ani, ca și acum cînd am 44, sfaturi de conduită literară. Am avut o curiozitate ciudată pentru mine: am căutat într-o colecție numărul respectiv din „Luceafărul” și am constatat că Dan Zamfirescu (sub un pseudonim, de altfel) îmi reproșa în 1963 că sînt inegal în judecări. Adică, cum inegal în judecări? Voia să spună că despre unii scriu bine și despre alții — rău. De pildă, îmi reproșa că am o părere proastă despre literatura lui Mircea Radu Iacoban, dar bună despre cea a lui Augustin Buzura, că mi-a plăcut romanul „Jocul cu moartea” al lui Zaharia Stancu și nu mi-a plăcut poezia lui Ion Acsan și mai ales că îmi place mai mult decît trebuie (sic!) poezia lui Baconski, pe care o descriu mai baconskian decît ar fi făcut-o poetul însuși — aici aproape îl citez pe Dan Zamfirescu — și pe care o accept integral, în pofida obiecțiilor de ordin ideologic, pe care numeroși critici le făcuseră acestei poezii. Omiteam, vezi doamne, să vorbesc tocmai despre cel mai... important ciclu din volumul „Imn către zorii de azi”, și anume ciclul intitulat „Orașul eroic”, consacrat apărătorilor Leningradului. Mie nu mi se păruse realizat estetic ciclul. Nu sînt convins dacă estetica juca vreun rol în obiecția lui Dan Zamfirescu.

— Vă afectează asemenea atacuri ?

— Nu mă mai afectează de mult. Am uitat și cum era cînd mă afectau. Probabil că, foarte tînăr fiind, le citeam cu sufletul la gură și mi se mai punea și cite un nod în gît. Acum, cu deprinderea, aș zice, mi-am făcut un fel de cuirasă, care, între timp, a început să se confunde cu propria-mi sensibilitate. Nu mai am la lectura lor reacții afective, decît într-un singur fel: mă amuz copios, cîteodată, cînd se întîmplă să aibă și umor involuntar. Mă amuz spre stupefacția chiar a unora dintre prietenii mei, care își închipuie că ar trebui să mă spînzur.

— De ce nu mai există astăzi o critică de direcție ?

— Probabil, pentru că literatura din momentul de față nu mai cere o astfel de critică. Eu leg critica de direcție de anumite momente din evoluția unei literaturi și anume de momentele cînd ea se constituie. Critica de direcție este strîns legată de acest moment de început, de constituire, al unui ciclu cultural, dacă nu chiar de începutul propriu-zis al unei culturi. Or, în momentul de față, cultura noastră nu se află într-un astfel

fer doar
ind să-i
apuca să
t le spu-
nsul că
ulat alt-
a lui, în
onstrație,
ră parcă
orul, mă

ei dintii
un mare

bare, din
timp de
i, proza-
nite spe-
ele mele
, situfind
u este cu
Alteori, e
au nume,
dacă aș

a „Dacia
rbană o-
a, iar nu
știi ce ar
e, iar nu
literari a

a delibe-
le critică
fi dublă:

INTERVIU

Acad. Iorgu Iordan: „PRIVESC V

— Recent, ați sărbătorit împlinirea a 95 de ani de viață. Ce sentimente ați încercat cu acest prilej?

— Întrebarea este destul de grea. În orice caz, sînt bucuros că am putut să ajung la vîrsta aceasta, care, într-adevăr, nu se întîlnește așa ușor, indiferent de categoria socială. În același timp însă, mi-am pus întrebarea ce se poate întîmpla după acest eveniment. Dat fiind optimismul pe care l-am dobîndit încă din fragedă copilărie, privesc viitorul cu destulă liniște. De altfel, sînt încă destul de ocupat, așa că nu am vreme să-mi pun problema ce se va întîmpla de acum încolo, mai cu seamă din punct de vedere al celor ce se pot întîmpla, adică al unui viitor la vîrsta pe care o am. Evident că gîndindu-mă, fie și din fugă, la perspective, nu ajung la o stare de spirit prea îmbucurătoare. Cum însă am păstrat din psihologia tîranului o doză destul de însemnată de resemnare, privesc viitorul cu destul calm și-mi caut înainte de lucrările mele care mă așteaptă. În orice caz, ocupația în continuare de-a lungul unui destul de mare număr de ore în fiecare zi mă ține încă optimist și mă ajută să-mi continui realizarea unor anumite planuri care, evident, nu mai sînt la înălțimea celor pe care le-am realizat.

— Care este secretul acestei longevități fizice și mai ales spirituale?

— Aparent, este, într-adevăr, un secret. De fapt, nu cred că se poate vorbi de secret, cel puțin în ce mă privește. Nu știu ce au spus în împrejurări similare oamenii care au ajuns la o vîrstă identică sau foarte apropiată de vîrsta mea. Am avut prilejul și cred că și în „Memorii” m-am pronunțat în problema aceasta, deși nu mi-a pus nimeni o întrebare similară.

M-am născut sănătos, datorită părinților mei care erau tineri, nu în cale-afară de tineri, înaintea mea, mama și tata au avut încă trei copii. Sănătatea aceasta mi-au întreținut-o, cînd eram mic de tot, în primul rînd părinții. Copiii nu-și dau seama decît foarte vag, mai mult prin instinct, că trăiesc și trebuie să se conformeze unor anumite norme pentru a-și putea întreține viața. Mi-a plăcut însă să mă joc, cum spun eu, adică să găsesc tot felul de posibilități pentru a mă manifesta jucîndu-mă. Aveam în jurul meu vecini, unii de vîrsta mea, alții cu un an-doi mai mult; erau pe urmă frații mei, în primul rînd, fratele meu, Marin, care avea trei ani și jumătate mai mult decît mine, încît nu mi-a fost greu să-i trimit pe ei, să mă amestec în joaca lor, să mă joc cu ei ș.a.m.d. Acest procedeu s-a continuat mai tîrziu cînd am ajuns să fiu elev, în cursul elementar și după aceea în cursul mediu. N-am fost gimnast propriu-zis, din cauză că la vîrsta de 16 ani am căpătat o hernie și trebuia să mă păzesc de eforturi prea mari, care ar fi putut să fie oarecum fatale. Dar anumite jocuri care nu cereau efort fizic mare am căutat să le practic, mai ales inotul, alpinismul (în vacanța mare făceam întotdeauna excursii prin munții Moldovei). De asemenea, am evitat — desigur, mai mult sau mai puțin conștient — tot felul de abuzuri. În felul acesta, sănătatea mea s-a dezvoltat normal și a continuat să fie bună, în ciuda numeroaselor operații de hernie și mai tîrziu a altor operații destul de serioase. Am avut un fel de cumintenie moderată, pentru că un om cîmînt de tot se ferește de orice efort, de orice întîmplare care — se teme el — ar putea să-i dăuneze. Era și un fel de curiozitate, de care nu-mi dau bine seama, dar care exista și care mă îndemna să iau inițiative sau să imit pe alții în ce privește comportarea mea în afara muncii propriu-zise. Toate aceste lucruri m-au ajutat, menținîndu-mă sănătos, să lucrez, așa cum știu mulți dintre contemporanii mei, unii mai în vîrstă — mai ales erau mai în vîrstă —, alții mai tineri decît mine. Încît repet ceea ce am spus la început, un secret pe care îl poate cunoaște toată lumea, dacă stă și meditează asupra rostului pe care îl are fiecare individ în existența lui, oarecum trecătoare. Încolo, sînt întrebări, destul de des, așa cum m-ați întrebât și dv. La oameni mai apropiați

VIITORUL CU DESTULĂ LINIȘTE..."

de mine răspund puțințel și în glumă, sperînd că gluma poate să aibă un efect mai rapid și mai sigur, decît un fel de predică sau un fel de lecție pe care ar fi să o țin în fața celor care mă întrebă despre situația aceasta.

— **Aveți în spate trei sferturi de veac de activitate științifică, rafturi întregi de cărți elaborate cu migală, contribuții remarcabile în domeniul filologiei și lingvisticii. Ce proiecte vă preocupă în momentul de față?**

— Acum fac ordine în corespondența mea, care este foarte bogată. Sînt multe mii de scrisori pe care le-am primit de-a lungul anilor de la tot felul de oameni, diferiți între ei și în ce privește vîrsta, și în ce privește formația lor intelectuală, pregătirea etc. Bineînțeles că cea mai mare parte din această corespondență poate fi distrusă fără nici o pagubă. Dar sînt măcar cîteva sute de scrisori care ar merita să fie cunoscute și de oamenii din afară. Printre ele cred că vreo sută, poate chiar ceva mai multe, prezintă interes științific, întrucît sînt de la confracți de-ai mei, cu care am avut corespondență, în urma lucrărilor lor sau a lucrărilor mele: le-am primit de la ei pe-ale lor, le-am trimis lor pe-ale mele și bineînțeles că în primul caz, am răspuns eu de primire și am făcut unele observații, în cazul al doilea, am primit de la ei observații în ce privește lucrările mele personale. Și mă gîndesc că aceste scrisori să fie publicate. De altfel, de la Editura Științifică și Enciclopedică am promisunea că ar interesa-o, această corespondență a mea ar fi o contribuție epistolară la istoria lingvisticii și filologiei nu numai românești, ci și străine. Încît asta fac deocamdată. Altceva e mai greu de spus. Îmi trec mie prin minte unele idei, unele necesități de ordin strict personal. Să văd însă cum se mai desfășoară evenimentele, mai ales în legătură cu posibilitățile mele fizice, pentru că vîrsta asta mă obligă la un anumit ritm de lucru și mai ales îmi reduce curajul, adică nu mai am, în momentul de față, încrederea pe care am avut-o pînă nu demult, în ce privește posibilitățile mele.

— **De la înălțimea vîrstei și a experienței dv., cum priviți lumea de mine?**

— În general, sînt, mai degrabă, pesimist, judecînd după ce se întîmplă în lume, nu numai în jurul nostru al celor de aici. Acest pesimism este un fel de răspuns la optimismul meu, adică dorind ca toate lucrările, nu numai cele care mă privesc pe mine și pe ai mei să meargă în general normal, satisfăcător ș.a.m.d. Orice abatere de la această viziune reală sau imaginară îmi tulbură optimismul și mă face să exagerez, poate, primejdia pe care zic eu că o reprezintă atîtea evenimente care se petrec în lumea întreagă, în momentul de față. În orice caz, eu doresc din toată inima să greșesc, cel puțin în ce privește dimensiunile pe care le atribui eu primejdiei acesteia, după mine, mai mult sau mai puțin inevitabile. Dacă lucrurile se desfășoară în lume așa cum se desfășoară în momentul de față, nu văd cine poate fi într-adevăr optimist, nu văd cine nu poate să se îngrijoreze, gîndindu-se la el și la ai săi, la omenirea asta din care face parte și el și care a dovedit pînă acum că merită să existe, pentru că a realizat lucruri extraordinare.

— **Tovarășe profesor, incheind cel de-al treilea*) interviu pe care mi l-ați acordat, vă mulțumesc și vă doresc multă sănătate și încă multă putere de muncă!**

— Și dv., la fel!

(Text înregistrat pe bandă magnetică).

București, 6 octombrie 1983

Interviu realizat de
prof. Petrache DIMA

*) Vezi „Revista noastră”, nr. 55-56-57/1978 și 70-71-72/1980

OMAGIU

Ca să scrii despre cel mai învățat om pe care l-ai cunoscut este o mare îndrăzneală. Dar dacă îndrăzneala are la temelie intenția de a-i fi recunoscător pentru ce ți-a oferit ca om și ca dascăl, aceasta se cheamă recunoștință și de acest sentiment nu te rușinezi ori ce ai spune un semen al tău.

Numele meu nu i-a venit sub ochi, decât prin semnătura lucrărilor scrise și în catalogul examenului la care m-am prezentat timp de patru ani cât i-am fost student între anii 1933 — 1937 și, mai târziu, când mi s-a acordat titlul științific de doctor în științele filologice, fiind președintele comisiei de doctorat la Universitatea din București.

Invitat de conducerea acestei prestigioase reviste, în care apare modestul meu omagiu, nu puteam să refuz colaborarea, nici dacă ea mi învocat incapacitatea, de aceasta contrazicându-mă funcțiile îndeplinite un mare număr de ani în învățământul de toate gradele, inclusiv cel superior.

L-am cunoscut pe sărbătorit ca profesor și ca om între oameni.

Și astăzi, când trec pe vechea stradă Lascăr Catargiu, azi Karl Marx,

imi întorc ochii către casa în care a trăit un mare profesor, un învățat om de știință, un iubitor al oamenilor cinstiți care l-au vizitat pentru un sprijin efectiv sau pentru un stat cînd erau într-o mare încurcătură. În casa aceasta a mai trăit o doamnă, care-i era soție de o noblețe pe care nu și-o poate imagina decât acela care a avut și el parte de un asemenea exemplar. Ea a sprijinit mii și mii de copii ca să crească și să devină oameni buni ai societății în care trăiau. Ea a creat și omului de știință din anturajul său tot ce-i trebuia ca să-și îndeplinească misiunea căreia i se consacrase. Cine a citit „Memoriile” profesorului I. Iordan, apărute cu ani în urmă își dă seama — dacă e atent — că profesorul Iordan a văzut Europa de la Moscova la Lisabona și din nordul în sudul Europei nu singur, ci, mai întotdeauna, alături de Ea, care l-a ajutat în micile sau marile griji ale zilei lăsînd pe omul de știință să se dedice numai și numai „celor spirituale”. Aceasta a fost Maria Iordan, din naștere Maria N. Popescu,

prof. univ. dr. I. D. LAUDAT

(Continuare în pag. 1710)

DIALOG LITERAR

Nicolae Manolescu:

**„Presiunea unor circumstanțe
sau a unui mediu (...)
poate să împingă pe unii critici
să apuce condeiul de partea cealaltă
decît recomandă normele de protecția
muncii în meseria noastră“**

(Urmare din pag. 1704)

de moment. Este o cultură modernă, o cultură diversificată, și ea nu mai comportă tipul acesta de critică. Ea nu mai poate fi direcționată, în sens propriu, direcționarea fiind necesară, cred, doar în momentele în care, aflîndu-se la început, literatura își desface marile magistrale, așa cum a făcut prefectul Parisului, baronul d'Hausman, care a tăiat marile bulevarde, lichidînd cocloabele de altădată și configurînd capitala de astăzi a Franței. E greu de închipuit un baron d'Hausman în critica contemporană, care să mai taie mari magistrale. Acum, ne rămîne să creăm străzile de acces, importante, desigur, dar nu magistrale, străzile laterale, parcurile, scuarurile, adică să completăm un tablou care deja există.

— În 1965, împreună cu Dumitru Micu, ați publicat o istorie a literaturii actuale. Este vorba de „Literatura română azi“. V-ați propus să scoateți ediția a II-a aducînd-o la zi?

— Nu, nu ne-am propus, mai ales că aceasta ar fi însemnat să scriem practic o altă carte. Cartea era gata la sfîrșitul anului 1963 și ea se afla în situația în care se găseau volumele primei ediții a „Istoriei literaturii române contemporane“ a lui E. Lovinescu, apărute imediat după primul război mondial. Și anume într-un moment în care noua generație încă nu se afirmase plenar, iar vechile generații nu ieșiseră cu totul din scenă. Cînd am publicat această carte, Dumitru Micu și eu mine, nu numai că eu eram foarte tînr și nici D. Micu prea bătrîn (avea 35 de ani) dar literatura noastră de-abia ieșise din somnul dogmatic, iar noile generații nu se afirmaseră. Adevărata literatură română contemporană de astăzi începe la data la care istoria aceasta a noastră se sfîrșește. Deci, a scoate acum o altă ediție înseamnă a gîndi de fapt o altă carte.

— Și totuși...

— Nu, deocamdată, n-am această intenție și nici pentru D. Micu nu pot să mă pronunț.

— În orice caz, cititorii așteaptă o asemenea lucrare.

— Știu eu ce mai așteaptă cititorii de la noi? În orice caz, ea există, făcută de alții, chiar dacă nu cu acest titlu. Sînt altele cărți despre poezie, proză, critică, cu caracter de panoramă literară, de la cele ale lui Al. Piru, pînă la cele ale lui Eugen Simion, Gh. Grigureu și numeroși alții...

— Totuși este nevoie de o istorie mai bogată, de o lucrare mult mai complexă...

— Da, dar nu cred că o voi scrie eu.

— Între altele, vă preocupă în mod deosebit și evoluția prozei româ-

nești. Ce ne poți spune în legătură cu paternitatea romanului „Mitrea Cocor”, despre care s-a discutat mult în ultima vreme?

— Nu pot să spun nimic despre paternitatea lui „Mitrea Cocor” pentru că nu știu nimic. Am citit și eu ce scrie Paul Georgescu, am auzit de multe ori spunându-se că n-ar fi un roman scris de Sadoveanu. Nu sînt în posesia nici unei informații utilizabile ca răspuns într-un sens sau altul la această întrebare. Îl consider doar unul din romanele mai puțin bune ale lui Sadoveanu. Este tot ce pot să spun.

— N-ai avut ocazia să vezi manuscrisul?

— Nu. Și mă întreb dacă l-a văzut cineva.

— Profira Sadoveanu, într-un articol publicat nu de mult în „România literară”, arată că acest manuscris se află la Muzeul Literaturii Române.

— Am citit ce spune Profira Sadoveanu. Aș vrea să văd manuscrisul, dar, încă o dată, n-am îndoieli că Sadoveanu ar fi scris această carte. N-am dat niciodată o mare atenție zvonurilor care afirmau că nu Sadoveanu ar fi autorul. Poate că, într-un fel, era mai bine să se confirme aceste zvonuri. Sadoveanu ar fi avut o carte proastă mai puțin.

— Vă numărați printre autorii de manuale de literatură. Vă satisface calitatea lor?

— Ar fi să-mi dau notă mie însumi. Nu, în general nu mă satisface. Răspunsul nu este doar tactic. Și să nu uităm că un manual de literatură, spre deosebire de o carte de critică, nu are un singur autor. Or, copilul cu multe moașe...

— Da. Cum vedeți un manual ideal?

— E foarte greu de spus. Deși îmi place foarte mult școala și cred că știu cite ceva despre școala românească de astăzi, nu pot să descriu un manual ideal. Nici nu știu dacă există un manual ideal: în primul rînd, date fiind profilurile foarte diverse ale liceului și ale școlii românești și, în al doilea rînd, date fiind inegalitățile, mai mult sau mai puțin inerente, în pregătirea elevilor de la diferite școli din diferite locuri. Poate că nu există un manual ideal, ci mai multe manuale, fiecare ideal sau potrivit pentru anumite categorii de școli și de elevi.

— Cînd am formulat această întrebare, m-am gândit la manualele lui Gh. Nedioglu.

— Da, manualele lui Gh. Nedioglu erau bune, însă trebuie să ținem seamă că se adresau unei populații școlare de citeva sute, dacă nu de cîteva mii de ori mai mică, și cu mult mai unitară decît populația școlii de astăzi, încît problema nu se pune în același fel. Nu știu dacă se mai poate face un manual de literatură, să spunem, pentru clasa a X-a, care să fie ideal sau potrivit pentru toate clasele a X-a de la toate tipurile de licee din toate colțurile României. Cred că ar trebui acceptată ideea unor manuale diferențiate — pe un fond principal comun, fără îndoială, — dar diferențiate și ca opere propuse spre studiu, și ca metode, și ca nivel al prezentării.

— La ce lucrați acum?

— Trebuie să-mi apară zilele acestea al treilea volum din „Arca lui Noe” și cu asta am terminat cartea despre roman și am de gînd să public la anul o carte de sau despre povești. Nu știu nici eu prea bine cum va arăta. Pe noptiera de la capătul patului meu, de aici, de la hotel, puteți vedea „Crăiasa zăpezii”, de Anderson. Este o carte pe care am luat-o s-o citesc, în aceste zile, cît stau la Focșani.

— Vă mulțumesc foarte mult pentru amabilitatea cu care mi-ați răspuns la aceste întrebări. În numele cititorilor „Revistei noastre”, vă doresc multă sănătate și putere de muncă!

— Vă mulțumesc și eu.

(Text înregistrat pe bandă magnetică)

Focșani, 21 aprilie 1983

ACAD. IORGU IORDAN - 95

OMAGIU

(Urmare din pag. 1707)

fiica institutorului Nicolae Popescu, directorul Școlii Primare nr. 3 din Buzău.

Profesorul Iordan, în călătoriile de studiu n-a avut nici un sprijin din partea statului, decât salariul său de profesor, pe care-l chiverniseau cei doi membri ai familiei pentru îmbogățirea spirituală și traiul zilnic. Numai cine știe adevărul în toate își explică puternica dramă trăită de profesor când cosciugul cu sprijinătoarea vieții sale se cobora în „odnă”.

Dar să mă întorc la etapele vieții Profesorului și să vedem ce model de om și de învățat ne-a lăsat.

A ieșit dintr-o familie fără carte, dar de gospodari harnici și cinstiți, care a dat copiilor ce le trebuia la nivelul de viață al țărânilor noastre din trecut.

În volumele de „Memorii” aparute începând cu anul 1976, ni se prezintă cu obiectivitate, cu spirit critic și autocritic, toate datele unei vieți parțiale din anonimatul în care a trăit țărânilor noștri, până la stufia de academician din zilele noastre.

Interesante sînt datele despre școala primară din Nicorești, unde predau învățătorii: Corvin și Diaconescu; apoi cele despre viața de gimnazist și aceea de la Liceul Internat din Iași, cu începere din clasa a V-a, din septembrie 1904. Liceul Internat din Iași și alul din Craiova fusese inaugurat în anul 1895 și erau societate ca licee model, patronate de înaltele foruri ale vremii.

Intrat prin concurs în clasa a V-a la Liceul Internat, a avut profesori celebri cu care s-a întâlnit mai târziu și în învățămîntul superior. La limba română l-a avut profesor pe G. Ibrăileanu. Bună pregătire și-a făcut aici și la germană, reușind să citească mari opere literare în această limbă. L-a avut profesor și pe Vasile Bogrea, cel care va alege profesor la Universitatea din Cluj, după primul război mondial, cînd s-a creat acolo Universitatea românească, apoi

pe Calistrat Hogea, Axinte Frunză, Ion Prasa, Teodor Nicolau, profesori de limbă ai învățămîntului secundar din Iași.

La Facultatea de Litere a avut profesori de mare prestigiu: A. D. Xenopol la istoria românilor, Ion Ursu la istoria medie, modernă și contemporană; la slavistică: Ilie Bărbulescu, bun specialist, cu pregătire în străinătate; la limba și literatura germană: Traian Bratu, mare devotat al disciplinei. El a organizat activitatea studenților în mod cu totul excepțional. Din punct de vedere didactic era cel mai bun profesor al facultății respective. Începînd de la 1 aprilie 1909, a fost numit la Catedra de istorie a literaturii române moderne G. Ibrăileanu, fost profesor la Liceul Internat și conducătorul de fapt al celebrei reviste „Viața românească”.

La 8 iulie 1919, a obținut titlul de doctor în filologie modernă în fața unei comisii formate din: Dimitrie Gusti, președinte, Al. Philippide, Traian Bratu, G. Ibrăileanu și Ilie Bărbulescu, membri în comisie. Titlul tezei de doctorat era „Diftongarea lui „ea” și „oa” accentuați, în pozițiile „oa”, „eo”, tipărită în 1921.

O notă specifică a profesorului Iordan, în toată viața sa spirituală, a fost tendința de continuă perfecționare. Cu mijloace modeste provenite din munca sa profesională, și-a completat studiile filologice în principalele țări de cultură din apusul Europei. Astfel a făcut studii la Bonn, în Germania, în anul 1921-1922, cu Wilhelm Meyer Lübke.

La Paris, a stat din ianuarie 1925 pînă la 15 iulie același an. În acest timp, s-a specializat în geografie lingvistică sub conducerea lui Jules Gillieron, numit de el „mare revoluționar al lingvisticii contemporane” (M. 2, p. 78-79), director de studii la „Ecole pratique des Hautes Etudes”.

I. Iordan a fost numit suplinitor la Catedra de filologie romanică a Facultății de Litere a Universității Ieze-

ne. Lecția de deschidere ținută la mijlocul lunii se intitulă: „Lingvistică, filologie, istorie literară”. Au asistat la desfășurarea lecției: Alexandru Philippide, G. Ibrăileanu și Traian Bratu. Filologia romanică însuma studiul limbilor și literaturilor romanice. Seminarul consta din referate ale studenților despre studii de specialitate și din lucrări despre diverse probleme aparținând lecțiilor teoretice.

După moartea lui Alexandru Philippide, în august 1933, profesorul I. Iordan a fost recomandat pentru ocuparea, prin transferare, a catedrei de filologie română (lingvistică românească). În primele luni ale anului 1934, a fost numit titularul catedrei.

La 6 decembrie 1933, I. Iordan a vorbit despre Alexandru Philippide, decedat în august. Analiza vieții și a operei lui Philippide a fost așa de profundă, încât pînă azi este cel mai

de seamă studiu despre marele dispărut.

În martie 1936, a murit G. Ibrăileanu, numit de fostul său elev, I. Iordan, și apoi student, „cel mai uman dintre foștii mei profesori”. (M. 2, p. 135)

La 1 octombrie 1946, profesorul I. Iordan s-a transferat la Facultatea de Litere din București, în locul lui Theodor Capidan, aromân de origine, care se ocupase mult timp de dialectele aromân și maglenoromân.

De aici înainte, fostul nostru profesor de lingvistică românească a trăit alte încercări spirituale, care nu fac altceva decît să ne mărească și mai mult respectul față de omul cunoscut în tinerețe. Aceste încercări spirituale sînt descrise în al treilea volum al „Memoriilor” sale (1979). În anii trecuți și chiar în anul acesta, biografia creațiilor sale s-a îmbogățit și se îmbogățește mereu, uimind pe oricare cititor al specialității respective.

VRANCEA LITERARĂ

Bacoviană

Venise pasărea măiastră, dar noi n-am mai ieșit din
casă,
Căci așteptînd de-atîta vreme, cu ochii înălțați spre
cer,
Am adormit plîngînd spre ziuă, zdrobiți cu tîmplele
pe masă
Și vîntul se zbătea prin ramuri, și luna se usca la ger.
Venise pasărea visată, lăsîndu-și cuibul său din lună,
Țesut în nopțile albastre din raze albe de argint,
Și a țipat înfricoșată, știindu-se de tot străină
Și sălciile au plîns pe ape, și plopul au tremurat în
vînt.
Și s-a oprit foșnînd din aripi, privind tăcută prin
fereastră
Și-nțelegînd că nu-i scăpare pentru nici unul dintre
noi
Ea se aprinse în vînt și arse, înaltă flacăra albastră
Și stele s-au stîns pe valuri, și cerul s-a zvîntat de
ploi.

Ioan BACIU

LIMBA ȘI STIL

D-ale... etimologiei

Cînd scriu aceste pagini, savurez întreaga plăcere a călătoriei prin manualele școlare, în special prin cele de latină, de română și de limbi străine. Notez, cu voluptate, aspecte mai mult sau mai puțin senzaționale, convins că acestea provoacă bucurii tinerilor cărturari (elevi) și interesul pentru spiritualitatea latină, română și romanică. Totul e firesc, fiindcă pornește de la voința tineretului de a cunoaște, de a se forma.

Obişnuşi cu subtilităţi lingvistice, ne pomenim dezarmaţi, cînd vedem că, uneori, elevii sînt „hrăniţi” cu jumătăţi de măsură, în numele unui exagerat principiu al supralîncăririi. Nu neg, doamne fereste, un asemenea îndreptăţit principiu pedagogic, dar nu mă pot abţine să nu observ că, uneori, ne apasă conformismul manualului, un fel de devalmăşie a zicerii sau a reproducerii. Revăd manualele de latină, din învăţămînt. Sub această impresie, mă gîndesc, nu la învăţarea mecanică a paradigmatelor — declinări şi conjugări — nu atît la scandări din poezii clasicismului roman, cît mai ales la „acţiunea operativă” pe care o poate avea limba latină în procesul de formare a unor tineri culti, care nu se mulţumesc numai cu ce le spune că limba română este o continuare a limbii latine, a lături de franceză, italiană, spaniolă, portugheză etc. Vorbim de exerciţii de îmbogăţire şi nuanşare a exprimării elevilor, în scopul cultivării limbii române, dar uităm alte aspecte, nu mai puţin importante. Elevii tind spre un limbaj tehnicist, în numele ştiinţelor pozitive, uitînd că terminologia ştiinţifică nu poate fi înţeleasă fără cunoaşterea unor discipline umaniste. Observ că această idee cu greu îşi face loc în conştiinţa contemporană, care, pentru tineri, pare dominată de dezvoltarea vertiginoasă a comunicării de masă. Comunicarea lingvistică se caracterizează, se ştie, prin efortul spiritului ştiinţific de a spori rigoarea limbajului, înţelegerea lui. Cum ar putea, oare, şcoala să uite aceste îndatoriri? Faţă de întrebările ridicate, avem dreptul să ne oprim la unele din ele.

Pe linia amintită, a limbii latine, vorbind, bunăoară, despre criticul literar Perpersicius, m-aş fi așteptat însă ca manualul să poposească măcar cu latinească atenţie şi să explice că, dacă luăm în considerare sensul adjectivului latin *perpersicius*, va trebui să înţelegem „răbdător, obişnuit cu suferinţa” (pentru Dimitrie S. Panaitescu). Nu vom intra în detaliile acestor forme, vom spune numai că toate sînt verba bona, adică „expresii ferice”.

Tot la latină se apelează pentru explicarea unor forme verbale de imperativ: *memento mori* — „adu-ţi amînte de moarte” (poezia lui Eminescu) sau „nu uita că vei muri”, iar *memento* — „amînteşte-ţi” devenit şi substantiv neutru — semn, notă care aduce amînte ceva, listă etc., în alte contexte, este sinonim cu fr. *aide* — *mémoire*, *résumé*, *abrégé* sau cu expresia latinească *vade* — *mecum* (în româneşti, devenit subst. neutru *vade-mecum*, din lat. *vade* — *mergi* şi *mecum* — cu mine, de fapt, „lucrare, carte care serveşte drept ghid turistic sau care cuprinde noţiunile de bază ale unei discipline”). Prin unele mari magazine stă scris pentru ieşire, ca şi prin alte ţări, EXIT, forma verbală a pers. a III-a, sg. (ca fr. *il sort*), a verbului *eo-ire* „a merge”, *exire* (de unde avem pe teşi (-re)). De asemenea, un alt compus, dar al verbului *dico-dicere* (mostenit a zice), *indico*, ne-a dat, la pers. a II-a a prezentului imperativ: *indice*, adică „arată”, din familia lui *index*, *indiciu* etc. Tot forme de imperativ sînt, ca formule de salutare: *salve* — „fii sănătos, sănătate, bine te-am găsit” sau *ave* (te) *salut*. Vocaţia lingvistică a profesorului îl obligă să explice forma verbală latinească *mortua est* de la *mori*, *moriri*, rom. (a) *muri*, fr. *mourir*, it. *morire*, de unde şi expresia *morte sua* — „a muri de moarte bună” (oricum, titlul poeziei eminesciene nu poate fi ocolit). Foarte prudent se explică, prin *subsol*, *vocabula carmen* — „Cîntec, parte a unui poem, poezie lirică, operă literară în versuri, oadă” etc. Prin franceză avem şi dubletul *şarm* — (fr. *chambre*, engl. *charm*), cu sensul „farmec (la propriu şi la figurat), precum şi derivatele (franşuzisme): *şarma*, *şarmant*, *şarmeur* (a nu se confunda cu omonimul francez *charme* provenit din lat. *carpinus*, de unde şi în română: *carpen*, numele unui arbore). Pentru valoarea artis-

LIMBĂ ȘI STIL

tică a limbii noastre, carmen (ca și il. carme) ne duce la poesis, la „incantație”, la cînt, imn.

„Reluînd observații anterioare”, (sic!) n-aș vedea profesor de română (și latină) care, făcînd apelul la clasă, să nu explice prezent, absent ca fiind reflexul unor participii prezente latinești: praesens, — tis, absens, — tis, de unele compuse ale verbului sum (eu sînt). Tot din participii prezente latinești se explică nume ca: agent (agens, — tis.), affluent (affluens, — tis), consequens, — tis stă la baza lui (consecvent, ca și adiacens, — tis pentru adiacent etc., chiar dacă, pentru unele din ele ar trebui să invocăm și o limbă romanică, drept filieră.

În același mod se procedează și cu participiile perfecte: absolutus de la absolvire explică românescul absolut, abstractus stă la baza lui abstract, acutus pentru acut, adeptus, pentru adept, adverus pentru advers, mixtus pentru mixt etc. Dar nesățiosul cărturar — profesorul — n-ar putea preda formarea cuvintelor fără termeni ca: sufix, prefix, infix, afix (ca nume generic pentru acestea), fără a explica (măcar de la clasa a VIII-a, cînd se predă latină), fie și sumar, că, de fapt, acestea nu sînt decît participiile perfecte (chiar perfect reflectă lat. perfectus) ale unor vorbe latinești: suffixus, praefixus, infixus, affixus (pe unul din ele îl și recunoaștem ușor — de plano, cum ar zice latinistul —, fiindcă lat. infigere este moștenit sub forma (de azi) a înfige semantic, infixul se explică: „este inlipt”, în sensul propriu).

Nu pledez, sper că se înțelege, pentru explicații care ar depăși puterea de înțelegere a elevilor, ci vreau să sugerez cum ar trebui înțeleasă utilizarea limbii latine în școală, cum ar trebui înțeleasă latinitatea limbii române, și, mai ales, cum se explică latinizarea, relatinizarea, romanizarea și reromanizarea limbii noastre, în cadrul orelor de limba latină și al celor privind vocabularul limbii române, stilurile funcționale ale limbii române (sugestia este valabilă și pentru orele de limbi străine). Și, pentru că am pomenit de lexicul elevilor, nu-mi inchipui că un dascăl n-ar spune acestora că, de pildă, plus sau minus, luate ca adverbe sau substantive (sau chiar, uneori, conjuncții!), sînt, la origine, adică în latină, niște comparative de la multus și parvus, sau, dacă e vorba numai de adverbe, de la multum și parum. Ce să mai spunem de adverbul mai, cu care formăm gradele de comparație, care, se știe, este moștenit din angis, comparativul latinescului multum (pentru a explica și pe românescul mult). În trecut fie zis, așa se vor înțelege și fr. mais și it. ma etc. Firește, n-am cere ca un profesor de geografie, de exemplu, să explice pe continent din part. prez. al lui conlinere (vezi rom. conține) și nici ca unul de educație fizică să ne arate că vocabula concurent (rom. a concura, un compus, la origine)! Dar un profesor de română (latină) nu poate trece nepăsător pe lângă, să zicem, agricol, agricultură etc., ci va arăta că asemenea compuse au la bază subst. lat. ager, agri — cîmp, ogor, și unele forme ale verbului lat. colere — a cultiva (de fapt, și acesta, cultiva, este o formă tot de participii lat. colere, cultus). Cu alte cuvinte, forma verbală a fr. colere de la colere se comportă ca un element de compunere (după unii chiar ca sufix), după cum se vede în agricol, piscicol, avicol, viticol sau în formații după acest model: pomicol (de la pom), stuficol (de la stuif) etc. Numai o ne cunoaștere a termenilor a generat, print-un fel de „etimologie populară” (ca să folosim un eufemism pentru „incul”!), înțelegerea greșită a termenului viticol, raportîndu-l la... vită, în loc de viță — ce paronimie! — cînd, de fapt, e vorba de „cultivarea viței de vie”.

Ar fi mai multe de adăugat, collega (nu colega, cum mai văd scris): căci cultivarea (ier verbul cu pricina, colere) limbii este un proces greu (mai ales în școală!) și îndelungat. Și, pentru că am pomenit de final, trebuie să remarcăm un fapt: că limba romanică, româna este demnă să stea alături de „surorile” ei strălucite, întru afirmarea spiritualității românești în lume. Se poate, oare, fără școală? Aici nu mai e loc de expresia latinească nra: mihius adică „mai mult sau mai puțin”! Nu ne putem lăsa la voia întâmplării! De!... Celicitețea etimologiei: mementote — amintiti-vă!

conf. univ. dr. Gh. POALELUNGI

LIMBA ȘI STIL

Prima carte despre structura grupului nominal în limba română contemporană

Profesorilor univ. dr. Văștica și Ion Diaconescu

În prima parte a anului 1963, a apărut la Editura Științifică și Enciclopedică *Structura grupului nominal în limba română contemporană* de Melania Florea, cercetare ce descrie un capitol important din sintaxa limbii române actuale, punând în evidență constituenții grupului nominal, caracteristicile relațiilor dintre aceștia, posibilitățile de lărgire sau de restrângere a grupului.

Cartea are așfel caracter teoretic (în prima parte), cit și aplicativ, descrierea lingvistică a trăsăturilor grupului nominal putând servi ca bază pentru metodologia predării (vezi, mai ales, ultimul capitol).

Contribuția teoretică are în vedere definirea conceptelor (grup nominal, expansiune, centru, adjuncți), apelând la criterii formale, dar și semantice pentru a stabili construcții cu funcție de centru al grupului nominal. Această interpretare a unor constituenți ca centru ori adjuncți nu coincide întotdeauna cu cea din gramaticile tradiționale, autocarea argumentându-și convingător opțiunea pentru un anumit punct de vedere. Dificultățile se manifestă mai ales relativ la unitățile cel (cea, cei, cele) și al (a, ai, ale) ori la numerale, care și în gramatica tradițională dau naștere la interpretări inconsecvente tocmai datorită statutului lor aparte.

Descriere de tip taxonomic, lucrarea urmărește alcătuirea unor inventare ale grupurilor nominale, organizate pe clase și subclase, propunându-și să stabilească posibilitățile de expansiune ale grupurilor nominale și modul cum se realizează acestea în mod concret (p. 11). Sînt folosite metode oferite de lingvistica structurală (analiza în constituenți imediați, dar completată cu unele concepte semantice), pentru ca rezultatele cercetării să poată constitui „punctul de plecare al elaborării unor exerciții structurale asupra grupului nominal pentru uzul studenților care învață limba română” (p. 14).

Corpusul asupra căruia s-a efectuat cercetarea este selectat din lu-

crări aparținînd stilului artistic, stilului publicistic și celui politico-administrativ. Sînt inventariate 361 de structuri în jurul unor tipuri de bază care au ca centru substantivul, pronumele, numeralul, unele demonstrative proclitice care au același privilegiu de ocurență cu întreg constitutul, precum și structurile binare exocentrice constituite din substantive și articole sau acest, acel, alt, vreun, aici un, orice ori din CEL, AL și constituenții cu care se combină obligatoriu. Inventarierea grupurilor nominale este completată cu patru tipuri de scheme care fac mai clare relațiile din interiorul grupului nominal.

Un capitol cu observații statistice asupra constituenților grupului nominal, caracterizînd cantitativ tipurile rezultate din analiza calitativă, permite evidențierea unor tendințe din gramatica grupului nominal. Comparația numerică a constituenților grupului nominal confirmă rolul de bază al substantivului în cadrul grupului nominal: 78,35 la sută dintre elementele cu funcție de centru sînt substantive. În jurul substantivului centru se grupează 89,36 la sută dintre adjuncți. Interpretarea datelor oferite de inventar și de statistică se face în capitolul al patrulea, dedicat tipurilor de grupuri nominale din limba română contemporană.

Tipologia grupurilor nominale este stabilită în funcție de două criterii: absența sau prezența și calitatea adjuncțiilor, precum și dimensiunile grupurilor.

În primul tip se disting grupuri nominale monomembre și grupuri nominale cu diferiți adjuncți: adjuncți obligatorii al substantivului (articolele definite și nedefinite, unele determinative proclitice), constituenții cu care AL și CEL se combină obligatoriu; alte grupuri nominale au adjuncți facultativi, care pot fi comuni tuturor constituenților centru sau se pot combina doar cu un anumit centru etc.

În ceea ce privește tipurile de gru-

puri nominale din punctul de vedere al dimensiunilor acestora, acestea sînt alcătuite din grupuri nominale închise sau grupuri cu diverse grade de deschidere. Substantivul, permițînd numeroși adjuncți, alcătuiește, în cea mai mare parte, grupuri nominale deschise (cel mai mare grad de deschidere îl au grupurile avînd ca centru substantivul în acuzativ), celelalte unități cu funcție de centru alcătuind grupuri mai mult sau mai puțin închise.

Este capitolul cel mai important, dovedind o perfectă cunoaștere a domeniului cercetat și permițînd o interpretare originală, nuanțată și foarte utilă pentru metodologia predării: exercițiile ce se vor stabili avînd în vedere tipurile importante vor avea o solidă bază științifică.

Caracterul aplicativ al lucrării este evident mai ales în capitolul al cincilea care abordează aspectele cele mai dificile din perspectiva românei ca limbă țintă.

Autoarea cadru didactic la Facultatea de Limba și Literatură Română din București, este o bună cunosătoare a metodologiei predării limbilor și are o practică îndelungată în ac-

tivitatea didactică la studenții străini, ceea ce contribuie la clarificarea multor aspecte dificile. Pornind de la distribuție, căreia i se acordă un rol de bază în predarea gramaticii, sînt discutate: articularea substantivului, topica adjuncțiilor grupului nominal, AL, CEL, raportul dintre unitățile niște, unii și cițiva, pronumele relative etc., realizîndu-se întotdeauna mai întîi o bună descriere lingvistică, premisă pentru alcătuirea materialelor didactice foarte diverse. Sînt oferite numeroase sugestii pentru predarea unităților menționate mai sus, astfel încît specialiștii au la îndemînă un instrument deosebit de util.

Informația bibliografică este bogată (bibliografia cuprinde 471 de titluri) și completează o cercetare amănunțită și originală, foarte utilă pentru toți cei interesați de sintaxa românească.

Structura grupului nominal în limba română contemporană devine astfel o contribuție importantă la clarificarea unor aspecte teoretice, dar și la abordarea românei ca limbă străină.

asist. univ. dr. Dinața MARIN

ISTORIE LOCALĂ

Contribuția dascălilor ardeleni la dezvoltarea învățămîntului vrincean

Vrancea, punte de legătură a spiritualității românești dintre cele trei provincii istorice: Tara Românească, Transilvania și Moldova, a fost gazda ospitalieră a multor cărturari ardeleni care își vor închina întreaga activitate propășirii.

Mulți dintre acești profesori veniți de peste munți, unii trecuți în mod clandestin, ascunși de ochii sentinelelor maghiare, în care cu fin, s-au stabilit pentru tot restul vieții în orașul Focșani.

În anul 1831, a sosit în Focșani, venit de peste munți, tînărul Alecsie Popovici, absolvent al „învățăturilor normale și filozofice în limba latină și nemțească”.

Într-o scrisoare adresată lui Eufrosin Poteca, directorul Eforiei Școalelor, protopopul focșănean Nicolae

il recomanda pe destoinicul tînăr pentru a fi primit printre candidații ce urmau să fie numiți profesori la școlile naționale din județe, examenul urmînd să aibă loc la Școala de la Sf. Sava.

Nu știm cît timp a rămas ca profesor la școala din Focșani-Munteni, curînd însă îl întîlnim numit profesor la școala normală din Roșiorii-de-Vede, unde se va stinge din viață sărac și îndatorat, la cițiva ani, în 1836, din cauza unei sănătăți șubrede.¹⁾

Printre ctitori școlii publice din Focșani-Munteni trebuie să evocăm și personalitatea strălucită a profe-

prof. Ionel BUDESCU,
Școala Generală
Bonțești — Cîrligele

(Continuare în pag. 1716)

ISTORIE LOCALĂ

(Urmare din pag. 1715)

sorului din Maierul-Năsăudului — Alexe Fortunatu, absolvent al Liceului din Blaj, care va funcționa ca institutor și inspector școlar al județului Slam-Rîmnice.

Confruntat deseori cu autoritățile locale pentru strădaniile sale în numirea la școlile sătești a celor „mai buni tineri și cu știință de carte”, inspectorul Alexe Fortunatu, în numeroase rapoarte adresate „Cinstitei Ocîrmuirii”, ia atitudine împotriva acelor primari care, neînțelegînd scopul nobil al școlii în educarea tinerilor, susțin ca învățători pe alții, „proveniți din rîndul rudelor sau acelor cu stare, pe cei mai neghiobi, iar pe cei vrednici nu-i plătesc”.¹⁾

În calitatea sa de director al Școlii publice din Focșani-Munteni, devenită mai târziu Școala Normală, Alexe Fortunatu va lupta din răzputeri pentru construirea unui local adecvat pentru școală, cât și pentru ridicarea prestigiului acestei instituții.

Cîțiva ani mai târziu de la numirea sa la această școală, pentru meritele sale, Alexe Fortunatu va primi aprecieri deosebite din partea întregii obști a orașului. Astfel, dintr-un raport al ocîrmuirii orașului Focșani din 1840 trimis Eforiei Școalelor, aflăm cuvinte elogioase la adresa acestui profesor care făcuse ca „prin știința și slujba ce au întrebunțat către toată tinerimea”, să determine cetățenii orașului să „alerge în gloată cu copiii lor la această școală, lucru ce face cinste atît stăpînirii noastre, cît și profesorului pentru prețioasa îngrijire ce au avut de a aduce la așa reputație acest așezămînt”.²⁾

Suflet nobil și caritabil, Alexe Fortunatu, mișcat de groaznicul incendiu din 1847, care distrusese o bună par-

te din București, lăsînd multe familii fără adăpost, donează salariul de pe luna august, promițînd totodată Eforiei Școalelor, prin raportul trimis, să facă lista de subscripție în cercul cunoștințelor sale pentru strîngerea de noi sume pentru cei sinistrați.⁴⁾

Dascălul focșănean este unul din membrii activi ai Asociației literare, contribuînd la difuzarea cărților acesteia în Focșani. Prin concursul Tipografiei lui C.A. Rosetti, asociația dă la iveală diferite publicații, venînd în sprijinul scriitorilor lipsiți de mijloace materiale, îmbogățînd prin aceasta literatura română.⁵⁾

Alături de alți dascăli ardeleni, Alexe Fortunatu ia parte cu multă însuflețire la Revoluția de la 1848, ceea ce atrage, după înfrîngerea acesteia, înlăturarea sa din învățămînt.⁶⁾

În anul 1850, este reintegrat în învățămînt, cînd i se aprobă cererea de a înființa un pension, iar în anul următor își deschide cursurile Școlii Normală, așa cum aflăm dintr-o scrisoare adresată la 24 octombrie 1851 de către Alexe Fortunatu Eforiei Școalelor. Prin aceste documente, el solicita aprobarea de a putea frecventa această școală și copiii din Focșani-Moldova, „care auzînd despre deschiderea școlii normale vor să vină aici”. Cursurile s-au deschis la 29 octombrie 1851, cu toate clasele, avînd un număr de 35 elevi.⁷⁾

Pentru activitatea sa meritorie desfășurată la catedră ca profesor public și particular, la recomandările autorităților locale, lui Alexe Fortunatu i se atribuie, în 1846, rangul de pitar, iar în 1856 pe acela de serdar.⁸⁾

Curînd, după realizarea mărețului act al Unirii de la 24 Ianuarie 1859, Alexe Fortunatu se stîngea din viață în orașul pe care-l îndrăgise atît de mult, cu speranța în unirea cea mare, visată de întreaga nație română.

1) Arhivele Statului București, Ministerul Instrucțiunii Publice și Cultelor, dosar 6707/1837, f. 202.

2) Arhivele Statului București, Ministerul Instrucțiunilor Publice și Cultelor, dosar, 3393/1840, f. 232.

3) Arhivele Statului Focșani, Fond Eforia orașului, dosar 5/1840, f. 17.

4) Mihai Popescu, Contribuții la istoricul Școlilor publice din Focșani-Moldova și Munteni, în „Milcovia”, anul II, vol. 1, Focșani, 1931, p. 169.

5) Cornelia Bodea, Lupta românilor pentru unitate națională, 1834—1849, Editura Acad. R.S.R., Buc., 1967, p. 76.

6) V.A. Urechia, Istoricul Școalelor de la 1800—1864, Buc. 1892, Tom. II, p. 248.

7) Arhivele Statului București, Fond, Ministerul Instrucțiunii Țara Românească, dosar 2016/1851, f. 63.

8) Viorel Grozav, Profesori ardeleni dincoace de Carpați (1850—1859), în „Revista Arhivelor”, anul LXI, vol. XLI, nr. 3, București, 1979, p. 313.

IOAN H. SÂRGHIE

(1893-1971)

Anul acesta s-au împlinit nouă decenii de la nașterea celui mai mare sculptor român de portrete în lemn : **Ioan H. Sârghie**.

El a văzut lumina zilei în comuna Iliești (azi Ciprian Porumbescu), în familia notarului Haralambie Sârghie, care avea un cult deosebit pentru istoria neamului nostru, aflat atunci în parte sub dominația habsburgică.

Viitorul sculptor a urmat cursurile Școlii Primare din Iliești, ale liceelor din Suceava și Cernăuți, ale Școlii de Artă și Meserii din București, unde l-a avut ca profesor și pe Ion Mincu. Aici, a fost coleg cu Ion Jalea și Spiridon Georgescu, nepotul pictorului Ștefan Luchian. În atelierul școlii, l-a cunoscut pe Aurel Vlaicu, pe care l-a ajutat să-și construiască primul avion.

În perioada 1912-1914, și-a perfecționat arta sculpturii în lemn la fabrica de mobilă imperială „Portis fix” din Viena. Revenit în țară, își trece examenele cu medalia de aur, în 1914, la Școala de Artă și Meserii. Printre lucrările realizate în vremea studiilor se numără și „Jilțul domnesc al lui Petru Rareș”, lucrare expusă acum la Muzeul de Artă al R.S.R.

A fost profesor de sculptură în lemn la Timișoara, Vijnța, Cîmpulung-Moldovenesc. Este autorul primului manual de sculptură în lemn din țara noastră, apărut în 1934, în Editura ziarului „Universul” din București, volum despre care N. Iorga spunea: „Ioan H. Sârghie scrie cronică românească cu dalta”. Cartea a fost recenzată elogios de istoricii de artă George Oprescu și Petru Comarnescu, precum și de folcloristul etnograf Dimitrie Gusti.

Opera sa însumează peste 700 de lucrări. Genul în care a strălucit este portretul în lemn. Printre figurile istorice imortalizate de el se numără : Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Mircea cel Bătrîn, Alexandru Ioan Cuza, Tudor Vladimirescu, Vasile Lupu ș.a. Chipul lui Eminescu apare în mai multe variante. Alte chipuri dăltuite în lemn : Ion Creangă, V. Alecsandri, Bogdan Petriceicu-Hasdeu, Barbu Delavrancea, Octavian Goga, Al. Vlahuță, N. Iorga etc.

„Luptăm pentru pace”, operă creată cu un an înainte să se stingă din viață, este ultimul omagiu adus de acest neîntrecut artist umanității.

Florian V. ION,
Ploiești

ECOURI

„ROMÂNIA LIBERĂ” :

„Intrarea Festivalului național «Cântarea României» în etapele sale competiționale, predominante de caracterul spectacular al manifestărilor și de periodicitatea lor tot mai accentuată se-a absorbit cu totul, astfel încât comentariile noastre la actual cultural de altă natură, au fost împinse, fatalmente, pe planul al doilea. Profităm de faptul că trecerea în etapa finală, marcată deja de întrecerile pe câteva genuri, ne oferă un respiro, pentru a ne mai apleca și asupra altor aspecte ale creației circumscrise aceleiași largi mișcări de amploare națională. Mai ales că activitatea de care vom vorbi a fost încununată de două ori până acum cu laurii premiului I pe țară al Festivalului.

Fără să-și propună prin programul său în mod deliberat sau să ambiționeze în taină, publicația elevilor de la Liceul „Unirea” din Focșani, fondată în 1912 de prof. Dimitrie Papadopol și avind de peste un deceniu ca profesor coordonator și deci animator principal pe înimosul dascăl de limba română, Petruche Dima, a reușit să-și facă din titlul ei, «Revista noastră», un renume trainic, dându-ne sentimentul că ne aparține la toți cîți o citim în mod constant. Dar acest sentiment nu este indicile cel mai sigur al necesității vitale a unui act de cultură, semnul organicității preocupărilor sale mai ales, când acesta s-a constituit printr-o opțiune benevolă a unor oameni de cultură, interesați de tot ceea ce devine în acest domeniu, ca să-l parafrăzăm pe poet? Fără îndoială că da. Eccecum număr pe lunile ianuarie-februarie-martie 1981, sosit ca de obicei la vreme, chiar dacă noi avem abia acum răgazul de a-l consemna apariția, nu ne sugerează o altă impresie, decît aceea a lucrului bine gîndit și bine făcut, ceea ce înseamnă mult, pentru o revistă cu precădere culturală. Sumarul central, așa cum ne-a obișnuit în jurul a câteva puncte de larg interes, are în prim-plan — nici nu se putea altfel — celebrarea centenarului apariției capodoperei poeziei noastre naționale, poema «Luceafărul», de Mihail Eminescu și o secțiune de aur în literatura contemporană — Zaharia Stancu. Dacă mai adăugăm interviul în exclusivitate pentru «Revista noastră» cu un reputat scriitor grec, bun cunoscător al culturii române, în care se face elogiu «Mioriței» și al altor întru chipări ale geniului creator al poporului nostru, lată-ne în fața unei veritabile trinități culturale aflate în permanență în fața alcătuirilor revistei.

Evenimentul epocal al apariției «Luceafărului» este abordat din mai multe perspective relevante sub semnăturile mai multor profesori, unii cadre didactice universitare de prestigiu : prof. dr. Gheorghe Bulgăr, prof. Petruche Dima, prof. Nicolae Crăciun, prof. Cătălin Enică. Un omagiu liric, Memento etern cum e intitulat, îl constituie versurile dedicate «Luceafărului» de Marieta Sava-Bursuc și elevul Dan Păduraru. De altfel, deschizînd paranteza mai larg, trebuie să remarcăm la rubricile «Debut» și «Dintre sute de catarge» mai multe semnături de aspirații la poezie și proză, după cum nu vom trece cu vederea, ținînd seama de actualul profil al liceului substanțialele preocupări matematice, un argument în plus pentru desfășurarea Olimpiadei naționale de matematică în orașul de pe Milcov, cum ne semnaleză într-un articol de deschidere a revistei prof. Ecaterina Drăghici, inspectorul general din județul Vrancea.

Dintre încercările literare am reținut pentru siguranța metaforei și a versurilor surprinzătoare «Cîntare» a Georgei Pricop, școlăriță în clasa a VI-a abia, cîntare pe care o reproducem în întregime pentru frumusețea ei : «Mamă, naște-mă lumină / Și botează-mă cu zori / Cu privirea ta, semină / Trupul să mi-l înfășori // Doar așa voi înota / Undeva spre auri / Unde soarele mi-l frate / Unde stelele-s surori».

Una din minunile zilnice o încredințăm paginilor «Revistei noastre», respectiv poezia «Cezarnicul», poeta Ana Blandiana care într-un scurt mesaj către profesorul coordonator în numele său și al soțului, valorosul prozator Romulus Buzan, își mărturisesc admirația pentru ținuta intelectuală a publicației, pentru entuziasmul și rigoarea cu care este editată.

O cronică a limbii susținută de o autoritate în materie, conf. univ. dr. Gh. Poștelung, ca și notele despre predarea limbii române semnate de asistent dr. Diana Marin și studenta Cristina Ursan, considerațiile dr. Iordan Datcu despre relația marelui folclorist Petru Caraman și Vrancea, scurtele însemnări de lectură și paginile inedite de istorie literară, de data asta o scrisoare a lui C. Stere către G. Ibrăileanu completează sub aspect literar, în mod fericit, sumarul acestui număr.

Sînt de salutat pentru darul lor de a cultiva mîndria față de înalțaiși și față de tradiția culturală vranceană medallionul despre marele arhitect Ioan Mincu și articolul despre primele instituții de învățămînt din Focșani (partea a IV-a).

Finis coronat opus, să subliniem că principala contribuție pe plan spiritual e datorăm ca de obicei profesorului Petruche Dima, care publică de data aceasta un amplu și revelator dialog bogat în date și considerații prețioase de istorie literară cu tovarășa de viață și nu o dată de trudă a marelui nostru scriitor Zaharia Stancu.

Dînd cezarului ce-i al cezarului, trebuie să conchidem că «Revista noastră» are în prof. Petruche Dima un spirit director clarvăzător neobosit, ceea ce nu ne măriră, ținînd seama că și-a început cariera intelectuală ca pasionat gazetar la ziarul «România liberă» de acum câteva decenii. Fie ca inspirația, fantezia, migala și puterea entuziasmului să-i țină mereu activ !

Nicolae STOIAN

P.S. : Tocmai cînd să încredințăm tiparului comentariul de mai sus, lată că ne sosește încă un semn de seriozitate al acestei reviste — ediția cea mai recentă pe trimestrul în curs. Aprecierile noastre asupra modului cum e conceput profilul a-

acestei reviste și a tinutei publicistice care îi este asigurată se confirmă cu prisosință. Destul să consemnăm, fie și pe scurt, interviul-medalion aniversar consacrat marelui Barbu Delavrancea de prof. Petrache Dima, în dialog cu prof. univ. dr. Emilia Șt. Milicescu, eminenta cercetătoare și editoarea operei sărbătoritului din acest an, sau convorbirea în pătrunzătoare observații de interferență intelectuală purtată alături de amfitrionul revistei, de prof. Corneliu Savu cu prof. dr. docent Solomon Marcus. Două importante evenimente, cea de-a 72-a olimpiadă de matematică și salutarea dezbaterii organizată tot aici de Societatea de Științe Filologice, se bucură de un spațiu larg în revistă nu numai prin reflectarea lor nemijlocită, ci și prin alte articole proprii ale ambițioasei publicații. Tradiția ca și istoria literară sînt onorate cu strălucire ca de obicei, iar rubrica «Dintre sute de carteg» lasă să navigheze cu toate pinzele sus cîteva talente școlare autentice. O dată în plus, sîntem deci în măsură să salutăm apariția acestei reviste culturale, de la care multe din publicațiile oficiale ar putea lua exemplu de clarviziune a preocupărilor și consacrare a lor eficientă». („Revista noastră”, adică a tuturor”, articol apărut în nr. 12919 — joi, 23 iunie 1983).

„FLACĂRA” :

„Purtînd amprenta aceluiași spirit de dăruire și simț artistice, ultimul număr al revistei școlare a elevilor Liceului «Unirea» din Focșani — Revista noastră ne-a sosit recent la redacție, etalînd un număr și de astă dată bogat, divers, interesant. Ca întotdeauna prezenți la toate aniversările literare românești, cu gândul și cu condeiul, redactorii revistei acordă un spațiu important comemorării a 125 de ani de la nașterea lui Barbu Delavrancea, despre care Emilia Șt. Milicescu și prof. Petrache Dima poartă un amplu și dens Dialog literar în care confesiunea, amintirile, amănuntul inedit întregesc portretul marelui scriitor. O frumoasă pagină de memorialistică, scrisă cu afecțiune și cu delicată condescendență semnează prof. Nicolae Mohorea la aniversarea lui Nichita Stănescu. Rubrica Memoria documentului prezintă un text inedit de Tudor Arghezi, descoperit în arhivele liceului, reprezentînd o dedicație autografă la un jubileu al acestei școli. Un alt interviu, al cărui interlocutor este de această dată Solomon Marcus, alături de creații ale tinerilor colaboratori și realizatori ai revistei (un Debut parcă mai puțin substanțial în acest număr) și de articole pe teme de lingvistică (semnate de conf. dr. Gh. Poalelungi, conf. dr. Ion Diaconescu, prof. Lucreția Saigău) sînt numai cîteva din propunerile ultimului număr al Revistei noastre”. („Cap lîmpede” — nr. 26, 1 iulie 1983).

„CRONICA” :

„Zaharia Stancu a ars ca o flacără... Publicația elevilor de la Liceul «Unirea» din Focșani, Revista noastră (nr. 91—93, 1983) găzduiește un dialog literar cu valoarea de document istorico-literar, de folosit în orice studiu critic despre autorul lui Descuț. Nușa Stancu evocă viața romanțierului din anii de tinerete și pînă în cei ai asfințitului, reușind să definească o personalitate, un destin de scriitor, un om de o mare sensibilitate, frumusețe morală, îndrăgostit de literatură, înfruntînd cu curaj orice obstacol. Nușa Stancu nu creează un „mit” al scriitorului, ci ne înfățișează drumul unei conștiințe scriitoricești, etapele ei de formare, ne vorbește de un talent deosebit, de un prozator înzestrat cu o memorie fenomenală, un gazetar deosebit de curajos, un luptător adevărat care a ars ca o flacără pentru cei mulți și obișniți, pentru patrie și popor. Nușa Stancu își reamintește și unele scene tragice pe care le-a trăit alături de scriitor, de unele evenimente marcate de absedantul deceniu. Din confesiunile soției, Zaharia Stancu ne apare ca un scriitor devotat cu tot sufletul neamului românesc, o conștiință exemplară, care și-a ridicat în timp, cu multe sacrificii, o operă reprezentativă”. („Note” în nr. 27, 8 iulie 1983).

Z. S.

„MILCOVUL” :

„«Revista noastră», publicație a elevilor Liceului «Unirea» din Focșani, se bucură de un binemeritat succes de critică.

Orice s-ar spune, profesorul Petrache Dima face o muncă utilă, entuziastă și necesară. Recentul număr ieșit de sub teascurile tipografiei focșanene este dedicat lui Delavrancea. Semnalăm : interviul cu Emilia Șt. Milicescu, editorul operei marelui scriitor, realizat de Petrache Dima și articolul istoricului literar Al. Săndulescu. La aniversară. Revista mai propune, de asemenea, un binevenit dialog cu matematicianul Solomon Marcus, propus de P. Dima și Corneliu Savu, traducerea poetului pîloleștean Corneliu Șerban din Lambros Zogas, liric grec care a trăit și a scris pe pămîntul românesc o bună și fertilă perioadă din viața sa, o amintire a prof. Nicolae Mohorea despre Nichita Stănescu (cu prilejul semicentenarului poetului), un succint documentar de istorie literară privind Tudor Arghezi și Liceul «Unirea», precum și o corespondență inedită a lui Simion Mehedinți cu Virgil Tempeanu.

Sînt demne de semnalat constantele colaborări ale unor universitari ce își așează semnătura alături de, poate, vîitorii lor colegi. În acest sens remarcăm numele lingviștilor : Gheorghe Poalelungi, ce glosează, cu mare seriozitate, despre «Pleonas-

ECOURI

me», și Ion Diaconescu, ce se exprimă convingător în problema «Reluarea sintactică».

Nu lipsese, în sfârșit, din acest bogat sumar, numeroasele ecouri privind activitatea publicațiilor.

În total, un număr bine echilibrat, cu o grafică pe măsură semnată modest Vaspan, de către cunoscutul artist al liniei Vasile Pănescu, ce trezește interesul a-ti tineretului școlar cit și cititorului matur. (Nr. 1979 — sâmbătă, 30 iulie 1983).

Fl. M.

„TRIBUNA SIBIULUI” :

„Continuând o glorioasă tradiție, Liceul «Unirea» din Focșani, înființat în 1866 de către domnitorul Al. I. Cuza, pe băncile căruia au învățat, între alții, ing. Anghel Saligny, Simion Mehedinți, Duiliu Zamfirescu, poetul Mihail Steriade și alții, editează «Revista noastră», publicație distinsă, în cadrul Concursului național al presei școlare, de două ori cu premiul I și cu «Premiul special al juriului pentru cea mai bună revistă școlară din țară», în anul 1979, fiind, totodată, înregistrată la U.N.E.S.C.O. din 1980.

În paginile revistei, alături de elevi, sînt prezentate personalități proeminente ale literaturii, culturii, științei și artei noastre : academicienii Iorgu Iordan, Șerban Cioculescu, Alexandru Rosetti, Nicolae Teodorescu, Petre Vancea, profesorii universitari Const. Ciopraga, Zoe Dumitrescu-Busulenga, Gheorghe Bulgăr, Al. Piru și alții. Revista a comemorat valorile spirituale ale literaturii, culturii și științei noastre : centenarele Eminescu, Mihail Sadoveanu, E. Lovinescu. În cazul centenarului Octavian Goga, prof. univ. dr. Ion Dodu Bălan a semnat un material sub titlul «Poetul eternității noastre», iar elevii liceului au evocat satul natal al poetului. De asemenea, la rubrica «Inedit» este redată o scrisoare a lui Octavian C. Tâslăuanu către Octavian Goga de la redacția revistei «Luceafărul», datată Budapesta, 1 martie 1901. În paginile revistei sînt publicate și creațiile multor elevi din alte părți ale țării. În acest sens, de remarcă este prezența în revistă a elevilor de la Liceul «Octavian Goga» din Sibiu și în special a Simonei Martin, căreia i-a fost acordată o pagină în numărul din ianuarie—martie a.c.

Menționăm, totodată, că profesorului Ștefan Neagoe, născut la 18 noiembrie 1838 în localitatea Micăsasa, doctor în drept și științe romanice — la 7 ianuarie 1866 i se încredințează conducerea Gimnaziului «Al. I. Cuza», actualul Liceu «Unirea» din Focșani. Directorul instituției a elaborat o «Gramatică a limbii române» — lucrare scoasă în 11 ediții, a întreținut legături culturale cu cărturarii de peste munți, în special cu Gheorghe Bariștu, a descoperit vechi manuscrise literare printre care «Codex Neagoeanus».

Mărturiile despre această revistă cu tangențe la viața culturală trecută și prezentă a județului ne-au fost furnizate de către un fost elev al acestui liceu, Spiridon Ștefănescu din Medias. (Anul XXXV, nr. 8104, 17 august 1983).

(I.O.N.)

„LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ (PENTRU ELEVII)” :

„Orice număr nou al «Revistei noastre» din Focșani înseamnă un motiv de bucurie și de mîndrie nu numai pentru colectivul de redacție, coordonat, cu atîta pricepere și pasiune, de profesorul Petrahe Dima, ci și pentru prietenii și iubitorii acestei publicații, acreditată printr-un premiu special al unui juriu național, dar și de atîția cititori care și-au exprimat opinia în diverse împrejurări, drept cea mai bună revistă școlară din țară, comparabilă, prin multe elemente ale ei, cu revistele de cultură profesionale.

Numărîndu-ne printre acei buni prieteni ai ei, salutăm apariția noului număr, din primăvara acestui an, număr ce realizează, în cadrul rubricii Dialog literar, o amplă și plină de farmec evocare a personalității scriitorului și omului Zaharia Stancu, prin intermediul răspunsurilor date de către soția acestuia întrebărilor puse de prof. Petrahe Dima.

Sărbătorirea centenarului strălucitului poem eminescian — Luceafărul se bucură de o atenție deosebită, concretizată prin colaborări semnate, în coloanele revistei, de către prof. univ. dr. Gh. Bulgăr, de prof. N. Crăciun, prof. Petrahe Dima și prof. Cătălin Enică. Poezii închinată lui Eminescu semnează Marieta Sava-Bursuc și elevul Dan Păduraru, Remarcăm, de asemenea, Cronica limbii, de conf. univ. dr. Gh. Poalelungi, poeziile Georgetei Pricop, elevă în clasa a VI-a la Școala Generală Nr. 5 din Focșani și ale Mădălinei Badea, din clasa a VII-a a aceleiași școli, contribuțiile de istorie literară — Constantin Stere — inedit, preocupările matematice ale elevilor Liceului «Unirea» etc. (Cronica revistelor școlare, în nr. 3/1983, pag. 56).

prof. George SOVU,
Inspectoratul Școlar al Municipiului
București

NOTE DE LECTURĂ

Julius Tundrea :

„FONOTECA DE AUR“^x)

Idee fericită de a informa cititorul în legătură cu „o mare avuție spirituală a poporului român”, cum este denumită Fonoteca de aur! Implicat în acțiunea de îmbogățire, de conservare și de valorificare a ei, Julius Tundrea o prezintă din interior. Cum însuși spune, el depășește „povestea unei investigații sentimentale în ceea ce ar fi potrivit să se numească Muzeul vocilor, adăvărât panteon sonor al culturii românești”.

De aici aflăm că „în nici o altă țară din lume, în afară de țara noastră, aceste înregistrări nu sînt integrate, în chip sistematic și permanent, în activitățile de ordin cultural, n-au devenit sau nu sînt pe cale de a deveni o componentă a conștiinței culturale a unei națiuni”.

Făcînd o incursiune în istoria radiofoniei, autorul vorbește cu mîndrie patriotică despre profesorul român, Iosif Popovici, inițiatorul în țara noastră al fonotecii experimentale, care a văzut „cel dintîi în lume, în fonograf, un excepțional instrument de studiere a limbii”. Acest lucru se întîmplă pe la începutul secolului al XX-lea.

Discul numărul unu al literaturii române cuprinde celebrul „Testament” al lui Ienăchiță Văcărescu, înregistrat la Sorbona, la 20 mai 1913, în lectura nepoatei poetului, scriitoarea și diplomata Elena Văcărescu :

„Urmașilor mei Văcărești!
Las vouă moștenire:
Creșterea limbii românești
Și-a patriei cinstire”.

De-atunci, acest tezaur s-a dezvoltat neconținut, prin contribuția

unor personalități de prim rang ale culturii și literaturii române. Este vorba de: marele istoric Nicolae Iorga, colaborator statornic încă din 1929 al emisiunilor postului românesc de radio; Nicolae Titulescu, „Tribun al păcii”, „Ministrul Europei”, „Omul păcii” — cum i se spunea în epocă — sau „Soldat al păcii”, cum se autocaracteriza; Ion Minulescu, autorul fermecătoarelor „Romanșe pentru mai tîrziu”; Octavian Goga, poetul „pălmirii noastre” și al Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918; Liviu Rebreanu, fondatorul romanului românesc modern; Mihail Sadoveanu, „Ștefan cel Mare al literaturii române” (Geo Bogza), Victor Ion Popa, care și-a făcut debutul ca poet în paginile vechii serii a „Revistei noastre”, C.I. Nottara, Tony Bulandra, Constantin Tănase, Tudor Mușatescu, Ion Agîrbiceanu, Victor Eftimiu, Lucian Blaga, Constantin Daicoviciu, Edgar Papu, Mihai Beniuc, Eugen Barbu, Marin Preda, D.R. Popescu, Zaharia Stancu, Fănuș Neagu, Iosif Constantin Drăgan ș.a.

Într-o noadă, Julius Tundrea se referă și la fonoteca „Revistei noastre”, care cuprinde aproape toate interviurile luate unor reprezentanți de frunte ai spiritualității românești și publicate în ultimii 12 ani. Sîntem dispuși să le punem la dispoziția Radiodifuziunii Române, în schimbul unor „voici” de care avem nevoie în cabinetul de literatură română.

Florentina-Mariana ȘERBESCU,
clasa a XII-a B

Julius Tundrea — „Fonoteca de aur”, Editura „Eminescu”, București, 1982.

VRANCEA LITERARĂ

Epistolar Inedit (II):

PAVEL NEDELUCU — B. JORDAN

Continuăm acum să publicăm întregul lot de scrisori și cărți poștale (14), primit de prozatorul B. Jordan de la poetul focșănean Pavel Nedelcu, de la cărei naștere se împlinesc în această toamnă 75 de ani. Demn de amintit că în primăvara acestui an s-au aniversat opt decenii de când B. Jordan a văzut lumina zilei.

Respectând particularitățile de lim-

bă și de ortografie ale originalelor, aflate în arhiva familiei romancierului învățătorimii, epistolele transcrise mai jos, înobilate de comunitatea de preocupări spirituale și de o vibrantă frumusețe poetică, scot la lumină interesante aspecte inedite despre viața și creația lui Pavel Nedelcu și B. Jordan, scriitori înzestrați și prieteni dovați literaturii.

Din cursul anului 1929 s-au păstrat 4 epistole (una fiind publicată de noi în „Revista noastră”, X, nr. 85—86—87, aprilie—iunie 1982, p. 1439—1440), în care Pavel Nedelcu, luminat de același crez generos, aderă la „ideea minunată de-a scoate o revistă de critică și literatură”, care, dacă ar fi apărut, ar fi devenit „garda pionilor tinerei generații” din acea vreme.

Următoarele 4 misive scrise de Pavel Nedelcu în anii 1932—1933 evidențiază câteva din realizările și proiectele literare ale celor doi creatori fascinați de vraja cuvântului.

Celelalte scrisori expediate de-a lungul anului 1934 de autorul volumului de poezii **Pentru sufletul copiilor** sînt în legătură cu aparițiile lunare ale revistei focșăneene „Treisprezece”, publicație aflată sub înfruierea curentelor de avangardă ale epocii, unde a colaborat și B. Jordan, care a înlesnit și difuzarea ei într-un alt oraș de provincie.

Gh. S. ȘTEFĂNESCU

Focșani, 30 Mai 1929

Dragul meu amic,

Mulțumindu-ți pentru prietenia pe care o arăți față de cel ce semnează aceste rânduri, mă grăbesc să-ți aplaud din suflet ideea minunată de-a scoate o revistă de critică și literatură — a noastră — și să formăm garda pionilor tinerei generații de scriitori, spre a ne putea desfășura puterile și impune vederile opiniei publice.

Scrie-mi pe larg tot ce urmează să întovărășească dârza cruciadă pe care o vom porni-o — și trebuie s'o pornim.

Ia înțelege de-așemenea, cât mai curând, cu Jebeleanu*) și C.R. Crișan**), iar eu îți anunț că am aici un prieten de visuri: pe Alex. Călinescu,*** care ni se va prinde tovarăș cu toată inima.

Îți voi trimite versuri pentru „Express”.

Pavel N. (edelcu)

* — Eugen Jebeleanu (n. 1911), cunoscutul poet al păcii și demnității umane.

** — Constantin R. Crișan (n. 1902), poet și prozator.

*** — Alexandru Călinescu (1907—1937), poet.

Focșani, 5 Iunie 1929

Scumpe amic,

I-am comunicat și lui Călinescu cele ce-mi scrii în cartea poștală din 2 ale lunii curente și el e cu tot sufletul pentru ideea de-a scoate o revistă literară.

Costul a 1000 ex. nu e deloc mare. Eu cred însă că nu putem „porni la drum” decât la începutul lui Sept. fiindcă — cum bine cred că știi — în timpul verii interesul pentru literatură, în țara noastră, e foarte scăzut. Așa că toamna e destul de nimerit.

VRANCEA LITERARĂ

O propunere : cred că ar fi bine ca interiorul revistei să fie ornat cu diferite desene, reproduceri de picturi. Avem câțiva pictori aici cari și-ar da bucuroși concursul.

P. Nedelcu

Publică, te rog, un fragment din romanul d-tale în „Express“).

P.N. Mulțumiri p. ospitalitate.

* — Revistă scoasă de B. Jordan la Ismail, în perioada aprilie—august 1929.
Focșani, 18 Aug. 1929

Dragul meu amic,

Mare mi-a fost bucuria când — întorcându-mă după o lună de recreare prin munții Vrancei noastre — am găsit c.p. a d-tale sosită în lipsa mea.

Adevărat : trîmbele astea de căldură ce-ți cad zilnic în creștet, te moleșesc pînă în liehefiere. Dar vor trece : și iarăși toamnă, iar o cade frunza de pe ramuri, ploaia rece iar o bate dușmană în geamuri, — și ne vom răcori rătăcind pe aleile parcurilor desfrunzite.

Cred că vei mai face încă un „act de eroism“ și-mi vei răspunde.

Te îmbrățișează,

Pavel N. (edeciu)

Focșani, 16 Sep. 1932

Domnule Iordan,

În groapa vecinicii zilele și nopțile s'au rostogolit vertiginos, de când nici o veste poștală nu ți-am mai dat, precum nici d-ta. Au sflrit stele pe cer și'n ape, au plpfit visuri agonice și-au murit. Și leșezile tăcerii au urcat rid crîncen între noi. — Și — uite — scriindu-ți acestea, sunt trist că vremea trece și iluziile și nădejdele se prăbușesc iremediabil. Eh ! c'est la vie...

Am luat știre din „Calendarul“ că'n această toamnă vei scoate romanul „Normaliștii“.*) Și tare m'am bucurat că prietenul Iordan lucrează. Cu „Vitrina cu păpuși de porțelan****“ ce-ai făcut ? În ce chip aș putea avea și eu „Normaliștii“ ? — Eu am în manuscris două vol. de versuri; unul „Sîngele singurătății****“ — prima etapă de activitate poetică; altul neîtitulat — și unul de proză.****) Proiecte : mai multe. Ce mai fac prietenii dela Ismail ? Transmite-le salutări și noroc.

Te rog să mă onorezi cu un răspuns. Cu dragoste,

Pavel Nedelcu

* — Din nr. 151 din 7 septembrie 1932.

** — Apărut în 1933.

*** — Apărut în 1934.

**** — Netipărite.

Focșani, 25 Sep. 1932

Dragă prietene,

Ți-am primit c.p. care — în toamna ce se anunță pe aici cu atmosferă și ritm bacovian — a fost semn alb de bucurie pe zarea jilavă a visului meu. Mă grăbesc — (nu prea : jenă financiară acută) — să-ți răspund și să-ți trimit ceva pentru „Orientării“, în al cărei număr 7 — pe August — citesc în „Calendarul“ — ai publicat „Ceasuri de seară“. Îți mulțumesc mult, prietene drag, pentru atenția neprecupețită — și totodată te rog să-mi trimiți acest nr. 7 din „Orientării“. Nu însă, pînă cînd nu-ți voi scrie o c.p. cu noua-mi adresă : plec — astăzi chiar — undeva în Jud. R.-Sărat pentru vre-o lună, să-mi pun la punct, câteva lucrări. Așa, iubite prietene.

Transmite tuturor salutări cordiale, iar tu primește cele ce ți se cuvin dela,

Pavel Nedelcu

P.S. „Dezordine“ e fragment din manuscrisul „Caetul unui adolescent“.

Prietenul AL. Călinescu te roagă să-i trimiți și lui revista pe adresa : Str. Camuzulea 24 — Focșani.

* — „Revistă de critică și literatură“, apărută la Moinești — Bacău, în perioada 1932—1940.

Coroteni, 1 Oct. 1932

Dragă prietene,

După cum te-am anunțat prin scrisoarea cu care ți-am trimis „ceva“ pentru „Orientării“, m'am stabilit în acest sat pentru timpul știut. — Te rog să-mi trimiți Nr. 7 — și următorul, dacă a apărut, — aici, pe adresa pe care ți-o indic mai jos.

Al primit cred versurile și proza. Cum te mai afli ? Prietenii de-acolo ? Eu — sănătos și cu mîntea cutreerată de planuri. Cu dragoste,

P. Nedelcu

Adresa : D-nei M. Bagdad

Pentru Pavel Nedelcu

Comuna Coroteni

Jud. R.-Sărat*)

* — Azi în jud. Vrancea.

Focșani, 27 Aprilie 1933

Dragă prietene,

Iată-mă iar prezent grafic — dîndu-ți semn, deci, de trăire din parte-mi. Griji mărunte și neurastenizante m'au ținut departe de toc și locurile acestea. Acum — reîntors — îți dau știre că exist și că am gîndul prim de-a scrie, către prietenul Iordan pe care nădăjduiesc să-l cunosc în vara aceasta.

Atît de ocomdată. Rogu-te să-mi mai vestești despre visurile și viața dumentale de pe-acolo. Trimit — prin d-ta — „Orientărilor“ — cele ce urmează.

Expediază-mi, te rog din suflet, „Normaliștii“, fără ramburs și cum voi fi înlesnit îți trimit m. poștal.

Despre mine afli că sînt sănătos — și-atît.

Cu urări de bine și dragoste, te îmbrățișează,

P. Nedelcu

(Va urma)

ISTORIE LITERARĂ

Vasile Voiculescu—inedit

S-au împlinit anul acesta două decenii de la moartea lui Vasile Voiculescu (1884—1963), unul din marii scriitori români ai vremii noastre și o jumătate de veac de la apariția volumului de versuri „Destin”, despre care G. Călinescu scria, încă din 1933 : „sînt în opera d-lui Voiculescu desule poeme pe temeul cărora să-l putem socoti, fără să ne facem silință conștiinței, unul din cei mai de seamă poeți contemporani”.

Cu acest prilej comemorativ, publicăm, din colecțiile Fondului de manuscrise și corespondență al Bibliotecii Centrale de Stat, cota 34 386, un text liric, după știința noastră inedit, scris „în noaptea de 15 august 1909 la Pîrșcov, ora zece”, destinat, probabil unei viitoare scrisori către Maria Mitescu-Voiculescu (1887—1946), ființa alături de care poetul a trăit cei mai frumoși ani ai vieții și pe care o cunoscuse accidental, la 6 septembrie 1908, în timpul unei vacanțe studentești petrecute în satul natal. Textul pe care-l reproducem dezvăluie tumultul sufletesc al tînărului poet, trăind la modul patetic avatururile unei iubiri fără seamăn ce-i va da senine înaripări spre vis și poezie. O confesiune sinceră, emoționantă, cu acorduri de vibrant poem în proză sînt însemnările pe care ni le-a lăsat autorul „Urcușului”, „Întrezăririlor”, al lui „Zahei orbul” :

În noaptea în care m-am născut, Ursitorile se furișară la fereastră ca să-mi hotărască, în treacăt și soarta mea. Erau grăbite și nveritate : odată cu mine veniseră pe lume atîția prunci cărora trebuia să le împartă însușiri, puteri și roluri hotărîtoare pentru omenire !

Cea dintâi, grăbită, zărindu-mă prin ochiul geamului. așa mic și bălan, roșii : „Să iubească” și cugetă mai departe la cele ce o frămîntau.

A doua, cu gîndul aiurea, n-auzise cuvintele tovarășei sale și mă urși la rîndu-i în același chip : „Să iubească”.

Cea de a treia văzu greșala, dar nu vail era nutință de îndreptare și de ciudă zise și ea : „Să iubească, dar numai o singură ființă să aibă parte de dragostea lui”.

La nașterea ta ursitoarele de asemenea se rînduiră la ferești. Erau truditte de atîta cale, necăjite de atîtea griji și necazuri. Fără să privească măcar, cea dintâi urși amărită :

„Să n-aiibă pace”.

Iar a doua, oftînd din adîncuri adoase tare :

„Să n-aiibă bucurie”.

Celei de a treia și fu milă, înălțîndu-se în vîrfurile degetelor își lipi fata de geamul strălucit și privi înăuntru. Într-un leagăn bogat o pruncă dormea cuminte, nesfîtoare la cele ce-o așteaptă. Atunci îndulocată, ea întrezîri ursita, grîind :

„Pînă ce nu va afla pe acel ce greșind, l-am urșit, întreit, să iubească și aflîndu-l pînă ce nu se va încrede pe deplin în dragostea lui !”

De cînd te știi n-ai avut bucurie. În chinuri te-ai născut, în dureri și lacrimi ai crescut și ai trăit pînă acum. Astfel s-au îndeplinit pînă într-una hotărîrile a două din ursitoare. Rămîne cea de a treia să-și tîne cuvîntul... Și acum asta ti-o urez !... Ti-o urez din adîncul unui suflet cinstit și devotat : Caută și afiă omul urșit să-ti ispășească suferințele, și numai în dragostea căruiia încrezîndu-te vei găsi pacea și bucuria după care ai fost urșită să alergi.

1909 august noaptea spre 15.

ora zece

Pîrșcov

Episodul mării iubiri voiculesciene se consumă patetic și el va culmina prin oficierea căsătoriei celor doi, la 21 februarie 1910, la Pîrșcov.

Epistola pe care o transcriem în continuare din fondul aceleiași bibliotecii, cota 26 371, este datată (București) 17 noiembrie 1919, și este adresată Mariei Voiculescu, aflată în vizită la o verișoară a sa, Viola Bally din Birlad. Din scrisoare desprindem grija semnatarului în legătură cu înapoierea la București a soției, atrăgîndu-i atenția să fie prudentă să nu răcească, aflăm, de asemenea, unele lucruri în legătură cu boala lui Vlașuță care îi devenise pacient : „Și eu am aici greu, greu bolnav pe d-l Vlașuță — pe lingă altele face o gripă cu mare temperatură și poate o congestie pulmonară. Îl vede regulat și dr. Nanu”. În final, Voiculescu a-

ISTORIE LITERARĂ

cordă o consultație profesională rudei de la Birlad, suferindă de amigdalită.

Luni 17 nov. 1919
seara

Dragă Lica,

Azi dimineață am primit scrisoarea ce mi-ai trimis prin Mihai, iar abia acum, pe seară au început să sosească cele trimise prin poșta. Mline am să caut să-ți înțeleg pe Mihai și să vorbesc cu el. Pe tine te rog să lei toate măsurile ca să nu răcești la venire. Insist mult pe lângă Viola să nu te lase să pieci decit când vor găsi cu cale să te imbace bine. Poate vine tot Constantinescu să te ia.

Intreabă însă la M-me Bercovici, căci e vorba să vie Marcel cu nevastă-sa zilele acestea la București și am vorbit cu el să te ia dacă ești gata de piecat în ziua când vin ei. Încă o dată însă te rog să nu faci vreo imprudență.

M-a (u) impresionat atâtea morți de care-mi scrii, mai ales moartea preotului Chiricuță ! Săracii lui copii !

Și eu aici am greu, greu bolnav pe d-l Vlahuță*) — pe lângă altele face o gripă cu mare temperatură și poate o congestie pulmonară. Îl vede regulat și dr. Nanu.

De copii și de noi ce să-ți scriu ? Sint sănătoși toți. E mare grijă pentru serbarea care este acum la 23, duminică.

Dacă vine cineva, trimite negreșit lucrurile, vezi d-l Săndulescu sau la M-me Bercovici — că fetele sint desperate.

Tu vino când este bine și fără nici un risc să te obosești și te-
legrafiază-ne dinainte...

Ica și nenea bine, copiii mai ales și îndeosebi Ionel foarte cumine-

te. Îți trimit prin Mihai bani. Pină îi primești, dacă ai nevoie, roag-o pe Viola să-ți dea.

La Viola, zic și eu așa — ar fi bine să înceteze în gît orice cauterizare și să facă numai gargară. Cauterizările irită și întrețin amigdalita.

Nu te mai învăț cum să mulțumești tuturor din partea mea, începînd cu Viola, Mihai și Tuși și sfîrșind cu toți ceilalți de care îmi pomenestî în scrisoarea trimisă prin Mihai. Te sărut și te doresc. Fii prudentă și îngrijește-te la piecare că noaptea e frig de îngheț.

Dile

În sfîrșit, reproducem din colecțiile Bibliotecii Centrale de Stat, cota 26 033 o scrisoare adresată de dr. Vasile Voiculescu nepotului său, Constantin Voiculescu (1900—1948), fiu al lui Filipache Voiculescu și al Luciei, medic într-un sat din jud. Brăila. Reținem tonul apropiat al scrisorii, dorința scriitorului ieșit din amorteala iernii — de a lua drumul provinciei: „Aici azi noapte nu a înghețat și azi e o zi minunată. M-a apucat un dor de țară, de pămînt, de hoinăreală, cum nu-ți inchipui”.

Dr. V. Voiculescu
medic comunal circa 15
str. Mihail Kogălniceanu 34
Telefon 333/16

6 martie (1933), data poștei

Dragă Ticle,

Am primit scrisoarea ta și mandatul și-ți mulțumesc. Zilele acestea a fost mereu Nicu pe la noi și am tot vorbit de tine, însă nimeni nu ți-a scris, cum îi pusesem.

Ion e tot bolnav de gripă ușoară...

Prin noi toți a trecut un val de gripă — însă nu mai deosebită ca în alți ani. La tine a fost vreo epidemie de gripă în adevăr neobișnuită ? Pe aici aproape s-a stins ; a fost mai mult o spaimă.

Tu ce mai faci ? Pe la voi se simte primăvara ?

Aici azi-noapte nu a înghețat și azi e o zi minunată. M-a apucat un dor de țară, de pămînt, de hoinăreală, cum nu-ți inchipui.

Ce faci de Paște ? Dacă sint sănătos vreau să ies măcar cîteva zile din București.

Cîmpul cum e ? Dar semănăturile ? Avem nădejde de pîne și anul acesta ? Mai scrie-mi

Cu drag,
dr. V. V.

Pe Nieu l-am rugat să mediteze la matematică și chimie pe Ion.

Textele reproduse mai sus întregesc imaginea omului de o mare noblete sufletească, care a fost scriitorul și „medicul fără arginți”. Vasile Voiculescu, a cărui operă ocupă un loc de seamă în literatura și cultura românească a acestui veac.

Marius POP,
Ploiești

*) Vezi numărul de față, pag. 1677.

CONTACTE

Vizita ministrului de externe al Indiei la Uniunea Scriitorilor din R.S.R.

La 3 septembrie a.c., P. V. Narasimha Rao, ministrul de externe al Indiei, însoțit de Kanwar Gajendra Singh, ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii India la București, de Bal Anand, primul secretar al ambasadei, și de Madampath Divakaran, a făcut o vizită la Uniunea Scriitorilor din R.S.R.

Înaltul oaspete indian a fost salutat de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor, de vicepreședintele Laurențiu Fulga, Constantin Chiriță și Constantin Toiu, precum și de scriitorii Ion Larian Postolache și Charlotte Filitti, cunoscuți traducători din poezia sanscrită.

Gazdele au prezentat preocupările actuale și de perspectivă ale Uniunii Scriitorilor, iar poetul Ion Larian Postolache, fost elev al Liceului „Unirea”, a făcut o detaliată expunere cu privire la influența culturii, mitologiei și poeziei sanscrite asupra literaturii române începând cu Mihai Eminescu.

La sfârșit, traducătorii Ion Larian Postolache și Charlotte Filitti au oferit înaltului oaspete tălmăcirile lor din Rig-Veda, Atharva-Veda, Upanișade, Katha-Upanișad, Sathapathabrahma, Vedanga-Vadhalasutra și Mahabharata, tălmăcirii însumând patru volume și peste zece mii de versuri.

Ministrul de externe al Indiei a mulțumit gazdelor pentru călduroasa primire și traducătorilor pentru strădania lor.

Coresp.

Poetul Ion Larian Postolache, înmînănd ministrului de externe al Indiei cărțile traduse din lirica sanscrită

CURSURILE DE VARĂ

Cursurile de vară și colocviile științifice de limba, literatura, istoria și arta poporului român au fost inaugurate în anul 1960 și s-au desfășurat la Sinaia (1960 — 1973), la Brașov (1974 — 1979) și la București (1980 — 1983). De întreaga organizare și desfășurare a tuturor activităților a răspuns Universitatea din București, prin Facultatea de Limba și Literatura Română. La fiecare ediție a acestor cursuri și colocvii științifice, pe lângă studenți, au fost prezenți și academicieni, rectori, decani, profesori-șefi de catedră, figuri mari ale lingvisticii mondiale, cercetători cu preocupări directe în cunoașterea și valorificarea culturii și științei românești în străinătate, cum ar fi: W. Bahner, K. Bochmann, R. A. Budagov, E. Coșeriu, Rosa del Conte, W. Draeger, I. Duridanov, R. Flora, L. Flydal, Vladimir Georgiev, Alain Guillerrou, P. Guiraud, C. Vh. Gossen, L. Galdi, E. P. Hamp, R. Jakobson, A. Isacenko, A. Lombard, Louis Michel, A. Martinet, W. Noomen, G. B. Pellegrini, G. Picillo, Jaques Ross, Th. A. Sebeock, Tamara Repina, Carlo Tagliavini, E. D. Tappe, A. Tasmovski, L. Tamás, P. Vehvilainen ș.a.

La cea de-a XXIV-a ediție a Cursurilor de vară și colocviilor științifice de la București (21 iulie — 16 august 1983) au participat 17 cadre didactice, 4 doctoranzi și cercetători, 2 crainici de radio pentru emisiunile în limba română, 7 traducători de opere literare românești, 2 bibliotecari de facultăți, 5 alte categorii și 54 de studenți de la diferite universități din 24 de țări (Anglia, Belgia, R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacia, R.P. China, Danemarca, Elveția, Finlanda, Franța, R.D. Germană, R.F. Germania, Grecia, Italia, R.S.F. Iugoslavia, Japonia, Luxemburg, Norvegia, Olanda, Polonia, Spania, S.U.A., Suedia, Turcia, U.R.S.S.). Menționăm câteva dintre cadrele didactice participante la această ediție și care predau limba și literatura română la catedrele sau lectoratele din străinătate: Richard Bales (Universitatea din Belfast, Irlanda de Nord), Sabine Angrick, Jenny Brumme și Merve Martschenko (Universitatea din Leipzig), Jürgen Arnold (Universitatea „Humboldt” din Berlin), Jean-Pierre Kent (Universitatea din Amsterdam), Teresa Piebiak și Kazimierz Jurczak (Institutul de Filologie Romanică din Kracovia), Silvia Guțu (Universitatea „Lomonosov” din Moscova), Nataliia Sikatskaia (Universitatea din Leningrad). În afara doctoranzilor și cercetătorilor care își întocmeau lucrări de doctorat de limba sau literatura română, șapte din cei 54 de studenți participanți își vor susține tezele de licență cu subiecte de folclor, de gramatică română sau interpretări de opere literare românești. Toți aceștia au primit un substanțial sprijin și îndrumări competente din partea profesorilor universității bucureștene.

Conducerea cursurilor (academician prof. dr. Ion Coteanu — director, conf. dr. Florin Popescu — director adjunct cu problemele didactice și științifice și lector univ. Eugen Marinescu — director adjunct cu problemele culturale) și cele mai multe cadre didactice de predare și seminarizare au fost profesori conferențieri, lectori și asistenți de la Facultatea de Limba și Literatura Română, profesori de la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, de la Facultatea de Istorie — Filozofie, Facultatea de Geologie — Geografie, Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale”, cercetători științifici principali de la Institutul de Lingvistică și de la Institutul de Cercetări Etnologice și Dialectologice din București.

Programul a cuprins activități didactice și științifice și activități culturale. În cadrul activităților didactice și științifice s-au ținut nouă conferințe, șase colocvii, șase mese rotunde și o dezbatere, precum și cursuri practice de limba română pentru începători și medii, seminarii speciale pentru avansați, întâlniri cu oameni de cultură și artă, profesori, poeți și prozatori români, vizite de documentare la diferite instituții de artă și cultură din București.

conf. univ. dr. Florin POPESCU

MATEMATICĂ

OLIMPIADA INTERNAȚIONALĂ
DE MATEMATICĂ

— Paris, 1983 —

Cea de a XXIV-a ediție a O.I.M. s-a desfășurat la Paris între 1 și 13 iulie 1983. La această ediție, au participat elevi din 32 de țări, echipa României situându-se pe locul V, în clasamentul neoficial pe națiuni, după R.F.G., S.U.A., Ungaria și U.R.S.S. Concurenții români au obținut cele mai bune rezultate din ultimii ani: toți șase au fost învingători: premiul I: Nicolae Mandache, clasa a XII-a, Liceul „Vasile Alecsandri” din

Galați; premiul II: Orest Bucicovschi, clasa a XII-a, Liceul „Dragoș Vodă” din Sibbetu-Marmației; Dan-Luca Grecu, clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică Nr. 3 din Cluj-Napoca; premiul III: Martin Weiss, clasa a XI-a, Liceul „Vasile Alecsandri” din Galați; Louis Funar, clasa a X-a, Liceul „Nicolae Bălcescu” din Craiova; și Andrei Rațiu, clasa a XII-a, Liceul „Nicolae Bălcescu” din București.

Din însemnările unor participanți

Mi s-a propus să scriu câteva rânduri pentru „Revista noastră”; o fac cu bucurie, mai cu seamă că este vorba despre cea mai bună publicație școlară din țară.

Între 1 și 13 iulie 1983, am participat, la Paris, la cea de a 24-a Olimpiadă internațională de matematică. Nu este prima dată când sînt prezent la această competiție mondială — am mai participat acum doi ani la ediția de la Washington și acum un an la cea de la Budapesta.

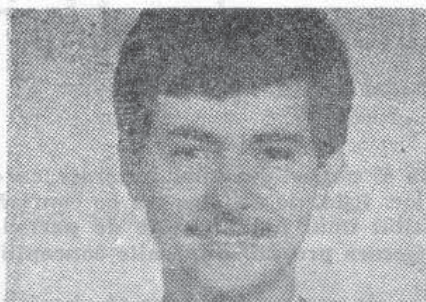
Deschiderea festivă a acestei ediții a avut loc la Sorbona. Au participat elevi din 32 de țări, din Europa, Asia, America, Australia și Africa.

Concursul a fost strîns; îi las pe cititorii revistei să aprecieze dificultatea subiectelor, pentru că după cite am înțeles, ele vor fi publicate chiar în numărul pentru care scriu rândurile de față.

Faptul că toți cei șase reprezentanți români au cîștigat cite un premiu, arată nivelul înalt la care se face matematică în școlile de la noi din țară. De altfel, lucrul acesta a fost demonstrat și cu prilejul celorlalte ediții ale Olimpiadelor, cînd echipa noastră a fost mereu la înălțime. Într-un clasament neoficial, noi românii ne-am clasat anul acesta pe locul al cincilea — înaintea unor țări ca Franța, Italia, Anglia și altele.

Cîteva lucruri despre mine? Am terminat în acest an liceul și sînt student în anul I la Facultatea de Matematică a Universității din București. Am fost admis fără examen. Acum sînt la Ploiești, la Sesiunea republicană de referate și comunicări științifice ale elevilor, unde prezint lucrarea „Inegalități”. De ce sînt aici, încă printre liceeni? Din pasiunea pentru matematică, poate și dintr-o nostalgie după viața de elev — dar într-o mai mare măsură și din stimă pentru minunatul meu profesor din liceu, Gheorghe Berinde, care m-a îndrumat în realizarea lucrării și căruia îi datorez atât de mult. De aici plec la Costinești în tabăra internațională a studenților.

MATEMATICĂ

Orest Bucicovschi

Dan-Lucean Grecu

Urez iubitorilor de matematică să o iubească și mai tare, iar celorla cărora le place mai puțin, să caute s-o înțeleagă, prin muncă, tenacitate, constanță.

Cine știe, poate la vara viitoare voi citi despre un elev matematician participant la Olimpiada internațională de matematică, ediția a 25-a, ridicat de la Liceul „Unirea” din Focșani, școală despre care am aflat de la tov. ing. Șt. Ioneanu, cu care sîntem aici în tabără, la Ploiești, că are o excelentă tradiție matematică, profesori de o mare valoare și mulți elevi pasionați de această atît de frumoasă disciplină.

Iulie 1983

Orest BUCICOVSCHI,
Liceul Industrial „Dragoș Vodă”
din Sighetu-Marmației

Ca licean mi-am dorit fierbinte performanța de a participa și a obține o distincție la Olimpiada internațională de matematică. Am reușit acest lucru în iulie 1983, la Paris.

Olimpiadele internaționale — fie că sînt de matematică, fizică sau chimie — sîrnesc și pentru cei ce le privesc din afară un interes justificat. Cred că sînt multe lucruri pe care aceștia ar dori să le afle prin relatarea unui concurent care a trăit pe viu un astfel de eveniment.

Poate că m-ar întreba în primul rînd cum m-am pregătit pentru a fi selecționat și pentru concursul în sine. S-ar putea ca răspunsul să surprindă, dar contrar a ceea ce mulți cred, o astfel de pregătire nu comportă o claustrare prin rezolvări de probleme, prin izolarea în spatele unor to-muri de cărți și nici neglijarea studierii celorlalte discipline de învățămînt. Pără îndoială că e nevoie de multă pasiune și muncă. Un rezultat bun nu apare nici spontan și nici izolat. Dar, ceea ce mi s-a părut de primă importanță a fost consecvența preocupării pentru matematică și faptul că am învățat cum să selecționez ceea ce este esențial, util. Cred că merită să evidențiez strădania de a exploata și valorifica cunoștințele la un potențial superior. Ceea ce reiese în mod constant din subiectele date la olimpiadele internaționale de matematică este faptul că acestea solicită în cel mai înalt grad capacitatea de a construi și raționa cu ceea ce ai la îndemînă și mai puțin de-a etala un număr cît mai mare de teoreme. De multe ori este de preferat o cunoaștere temeinică și aprofundată unei tentative de-a acoperi o suprafață cît mai mare de cunoștințe fixate precar. O astfel de competiție solicită în primul rînd răbdarea de a analiza și pătrunde o problemă pînă în cele mai tainice ascunzișuri și apoi tena-

(Continuare în pag. 1730)

MATEMATICĂ

Din însemnările unor participanți

(Urmare din pag. 1729)

citarea de a răzbi. De aceea se cere să ai cunoștințe solid ancorate, care să nu se clatine sub povara dificultăților. Este, de altfel, ceea ce conferă frumusețe concursului și îl face accesibil unui număr mare de participanți de pe întreg cuprinsul globului fiecare pregătit după alte concepții, programe și manuale.

Nu există secrete păstrate cu strășnicie sau o cheie care să chezușiască reușita. Și totuși, au fost câteva lucruri pe care a trebuit să le redescopăr singur, deși alții mi le-au amintit nu de puține ori. În primul rând, m-am lovit de problema timpului. Am avut un sistem organizat de pregătire. Mi-am degajat programul de evenimente ce puteau stinjenți utilizarea prioritară a timpului în scopul propus. A reuși să fii cu un paș înainte reprezintă un mare avantaj. Totodată am avut grijă de cadență, de odihna cuvenită care să-mi păstreze forțele. Niciodată nu am fost surmenat. Drumul e lung și nu ai voie să obosești... Optimismul, liniștea, voia bună sînt singurele care pot susține moralul. Și aș mai adăuga un singur element la acest capitol. Nu e neesențial, căci l-am observat și la colegii de echipă: e bine să știi și cum fac alții matematică. În acest sens, școala mi-a creat o deschidere largă spre cartea în alte limbi. Sîntem puși, deseori în situația de a ne baza pe deprinderea de a ne orienta singuri între tomurile unei biblioteci. Și e totdeauna păcat, găsindu-te aproape de izbindă, să întreprupi firul căutărilor, datorită unei cărți pe care să n-o înțelegi din alte motive decît conținutul.

Ei bine, înarmat cu atîtea sfaturi și tot nu poți să fii sigur de reușita deplină. Oricînd mai poate răsări acel neînsemnat „ceva” care să facă să se împlinească proverbul cu carul mare. În ultimii cinci ani, am fost un participant constant la concursurile de matematică, prezențe încununete uneori cu succes, alteori... mai puțin. Și, iată, că nu mai departe de primăvara acestui an, la Focșani, înaintea barajelor de selecție și din motive pe care mă rețin să le evoc aici, rezultatul obținut în confruntarea pe clase îmi dădea slabe speranțe să mă gîndesc la o prezență de succes la această Olimpiadă internațională. Dar nu m-am descurajat. A fi gata să primești o înfringere face parte tot din pregătirea ta.

Am lăsat puțin loc celor interesați să afle mai multe despre olimpiadă. La Paris au participat 32 de delegații a cîte 6 concurenți. Cei 192 de tineri matematicieni s-au înfruntat în rezolvarea a cîte trei probleme pe parcursul a două probe, în zile distincte, de cîte 4 ore și jumătate. Mulți vor spune că sînt multe cele nouă ore pentru șase probleme. Dar, cred că acest mod de organizare constituie un element care favorizează gîndirea liberă, neînhibată de teama orelor ce fug. Și, mai înseamnă o probă de răbdare, de stăruință, o încercare de a demonstra o gîndire vie pentru un timp mai îndelungat — căci așa e matematica.

Faptul că un asemenea concurs a început după cîteva zile în mijlocul unui oraș admirabil a făcut ca emoțiile dinaintea probelor să lase locul unei deslinderi bine venite pentru o gîndire rodnică.

Cu siguranță, un asemenea eveniment constituie o frumoasă și inegalabilă întrecere menită să stimuleze, să afirme și să însuflețească pasiunea pentru matematică, pentru tainele ei...

Dan-Luca GRECU,
Liceul de Matematică-Fizică Nr. 2
Cluj-Napoca

Problemele care s-au dat la Olimpiada internațională de matematică

(1) Să se determine toate funcțiile $f: (0, \infty) \rightarrow (0, \infty)$ care verifică condițiile: a) $f(x \cdot f(y)) = y \cdot f(x); \forall x, \forall y; x, y \in (0, \infty)$
b) $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = 0$. (Marea Britanie)

(2) Într-un plan se consideră două cercuri secante \mathcal{C}_1 și \mathcal{C}_2 , de raze diferite și de centre O_1 , respectiv O_2 . Se notează cu A unul din cele două puncte de intersecție ale acestor cercuri. Una din tangentele comune la cele două cercuri intersecționează cercul \mathcal{C}_1 în P_1 și cercul \mathcal{C}_2 în P_2 , iar cealaltă tangentă intersecționează cercul \mathcal{C}_1 în Q_1 și cercul \mathcal{C}_2 în Q_2 . Fie M_1 mijlocul lui $[P_1Q_1]$ și M_2 mijlocul lui $[P_2Q_2]$. Să se arate că unghiurile $\angle O_1AO_2$ și $\angle M_1AM_2$ sînt congruente. (U.R.S.S.)

(3) Fie a, b, c trei numere naturale nenule, prime între ele două cite două. Să se arate că $2abc - ab - bc - ca$ este cel mai mare întreg care nu poate fi scris sub forma $xbc + yca + zab$, unde x, y, z sînt numere întregi nenegative ($x, y, z \geq 0$). (R.F.G.)

(4) Fie ABC un triunghi echilateral și \mathcal{E} mulțimea punctelor segmentelor $[AB]$, $[BC]$ și $[CA]$. Este adevărat că pentru orice partiție a lui \mathcal{E} în două clase disjuncte, există un triunghi dreptunghic ale cărui vîrfuri aparțin toate trei unei aceleiași clase din partiție? Justificați răspunsul. (Belgia)

(5) Se pot determina 1983 de numere naturale nenule, distincte două cite două, mai mici sau egale cu 10^5 , cu proprietatea că oricare trei dintre ele nu sînt termeni consecutivi ai unei progresii aritmetice? Justificați răspunsul. (Polonia)

MATEMATICĂ

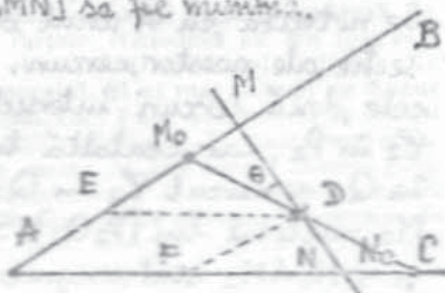
(6) Dacă a, b, c sînt lungimile laturilor unui triunghi, să se arate că: $a^2b(a-b) + b^2c(b-c) + c^2a(c-a) \geq 0$ și să se determine raziunile de egalitate. (S.U.A.)

PROBLEME DIN MANUALE

Problema 6 pag. 15 din Geometrie, cl. a X-a, ed. 1932

Se dau: un unghi $\angle BAC$ și un punct D în interiorul lui. Coaceptă D lae laturile unghiului în M și N . Să se determine dreapta MN astfel încît $G[AMN]$ să fie minimă.

Observație. Fie $E \in (AB)$ și $F \in (AC)$, astfel încît $DE \parallel AB$ și $DF \parallel AC$. Dacă $M \in [AE]$ sau $N \in [AF]$, atunci dr. MN va intersecta semidreapta (AC) , respectiv (AB) ; deci triunghiul

AMN nu va exista. Figura platurată este conformă cu situația geometrică dată. Punctul D fiind dat (fix), paralelogramul $AEDF$ este unic determinat și $G[AEDF]$ este o constantă $s \in \mathbb{R}_+$.

Cercetare. Aria triunghiului variabil AMN se poate exprima prin s și numerele variabile $G[EMD]$ și $G[FND]$. De remarcat faptul că triunghiurile EMD , FND și AMN sînt armenese și că rapoartele de asemănare sînt legate (s valore exprimindu-se prin celelalte). Intrezărim traducerea problemei într-o problemă de extrem algebric, dacă se face o alegere fericită a unuia dintre rapoartele $MD:MN$, $ND:MN$ sau $MD:DN$. O analiză bazată pe calcule ne conduce la alegerea $MD:DN = k$ ($k > 0$).

Soluție (1). $\triangle EMD \sim \triangle AMN$ și $\triangle FDN \sim \triangle AMN \Rightarrow$

$$\Rightarrow \frac{G[EMD]}{G[AMN]} = \left(\frac{MD}{MN}\right)^2 = \frac{k^2}{(k+1)^2} \quad \& \quad \frac{G[FDN]}{G[AMN]} = \left(\frac{DN}{MN}\right)^2 = \frac{1}{(k+1)^2}$$

Apoi: $\frac{G[EMD] + G[AEDF] + G[FDN]}{G[AMN]} = 1 \Rightarrow \frac{s}{G[AMN]} =$

$$= 1 - \frac{k^2}{(k+1)^2} - \frac{1}{(k+1)^2} \Rightarrow \frac{S[AMN]}{S} = \frac{k^2 + 2k + 1}{2k} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow S[AMN] = \frac{S}{2} \left(2 + k + \frac{1}{k} \right). \text{ Minimul ariei } S[AMN]$$

se va realiza cind $k + 1/k$ va fi minim. Minimul lui $k + 1/k$ ($k > 0$) este 2 și se obține pentru $k = 1^*$, adică pentru $(MD) \equiv (DN)$. Dreapta căutată se construiește astfel: construim punctul E, se ia $M_0 \in (EB)$ astfel încît $(EM_0) \equiv (EA)$. Dreapta căutată este M_0D .

Soluția (2). Să presupunem să se cunoaște răspunsul la problemă sau că acesta este intuit (ceea ce presupune o selecție mai mult decât obișnuită; poate de geniu).

Fie $M_0 \in (AB)$ și $N_0 \in (AC)$ astfel ca $(M_0D) \equiv (DN_0)$. S-a dovedit mai sus (prin construcție) existența unei astfel de drepte. Rezultă totodată și unicitatea ei.

Fie $M \in (M_0B)$ și M, D, N coliniare. Atunci, $N \in (FN_0)$ și $S[AMN] = S[AM_0N_0] + S[MM_0D] - S[NN_0D]$. Din $\sphericalangle MDM_0 \equiv \sphericalangle NDN_0$, $(M_0D) \equiv (DN_0)$ și $m(\sphericalangle MDM_0) > m(\sphericalangle NDN_0)$ rezultă $MD > DN$, apoi $S[MM_0D] > S[NN_0D]$, folosind $\frac{M_0D \cdot MD \cdot \sin \theta}{2} > \frac{N_0D \cdot DN \cdot \sin \theta}{2}$. Se justifică

astfel că $S[AMN] > S[AM_0N_0]$, $(\forall M) M \in (M_0B)$.

Dacă $M \in (EM_0)$, atunci $N \in (N_0C)$ și, repetind demonstrația anterioară (cu schimbarea rolului punctelor M și N), obținem aceeași relație, ceea ce încheie demonstrația.

* $(k-1)^2 \geq 0 \Leftrightarrow k + 1/k \geq 2$, $(\forall k) k > 0$. Relația de egal are loc, dacă și numai dacă $k = 1$.

** Fie $P \in (MD)$ astfel încît $\sphericalangle DM_0P \equiv \sphericalangle DN_0N$. Din $DM > DP$ și $\Delta DM_0P \equiv \Delta DN_0N$ rezultă $DM > DN$.

Corneliu Samu,
profesor - Focșani

Modele atomice (IV)

(Urmare din nr. 94-96/1983)

Modelul cuantic matricial (introdus în anul 1925 de Heisenberg) consideră atomul ca fiind compus dintr-un număr infinit de oscilatori liniari, deci frecvențele liniilor spectrale emise de un atom pot forma matrici infinite de forma:

$$D_{m,n} = \begin{vmatrix} D_{11} & D_{12} & D_{13} \\ D_{21} & D_{22} & D_{23} \\ D_{31} & D_{32} & D_{33} \end{vmatrix}$$

Heisenberg a mai presupus că în cantitățile mecanice (viteză, impulsuri generalizate) pot fi scrise sub aceeași formă.

$$P_{m,n} = \begin{vmatrix} p_{11} & p_{12} & p_{13} \\ p_{21} & p_{22} & p_{23} \\ p_{31} & p_{32} & p_{33} \end{vmatrix} \quad q_{m,n} = \begin{vmatrix} q_{11} & q_{12} & q_{13} \\ q_{21} & q_{22} & q_{23} \\ q_{31} & q_{32} & q_{33} \end{vmatrix}$$

Valorile individuale ale impulsurilor generalizate $p_{m,n}$ și ale coordonatelor genera-

Lezate q, p oscilează cu frecvența dată de matricea frecvențelor. Ținând cont că produsul matricilor nu e comutativ și folosind relația:

$$p \cdot q - q \cdot p = \frac{h}{2\pi i}$$

din ecuațiile mecanicii clasice se obțin valori corecte ale frecvențelor și intensitățile relative ale liniilor spectrale (identice cu cele obținute din ecuația lui Schrödinger).

8. Modelul cuantic al lui Dirac a fost introdus în 1925 cu ajutorul parantezelor Poisson care respectă regula:

$$[x, y] - [y, x] = \frac{h \cdot i}{2\pi}$$

Cu ajutorul acestor paranteze se poate transpune mecanica clasică în mecanica cuantică și astfel, matricile lui Heisenberg pot fi deduse din ecuațiile lui Dirac.

9. Modelul cuantic relativist al lui Dirac. În anul 1928, Dirac a introdus o matrice pentru spin, spinul fiind o reflectare naturală a efectelor relativiste.

Realizând contopirea mecanicii cuantice ondulatorii cu teoria relativității, energia totală a unei particule cu masă de repaus m_0 și viteza v trebuie să fie:

$$E = \frac{m_0 c^2}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}} \approx m_0 c^2 + \frac{1}{2} m_0 v^2,$$

Conform proprietăților matematice ale mecanicii relativității a lui Einstein, trebuie să existe și energie de forma:

(Continuare în pag. 1736)

FIZICĂ

(Urmare din pag. 1735)

$$E' = - \frac{m_0 c^2}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}} \approx - m_0 c^2 - \frac{1}{2} m_0 v^2$$

E' putând fi obținută din E prin înlocuirea lui m_0 cu $-m_0$. Se obțin însă nivele energetice cu valori negative, ceea ce nu corespunde realității fizice. Ar trebui ca toți electronii să ocupe nivelele corespunzătoare maselor negative, însă direct presupune faptul că aceste stări sunt în întregime ocupate cu câte doi electroni pe care nu-i putem detecta.

Lipsa unui asemenea electron duce la apariția unei particule cu masă + și sarcină + (pozitron).

Carl Anderson, în anul 1931, determină prezența pozitronului, studiind în camera cu scintilă urmele electronilor de mare energie din razele cosmice. Apariția pozitronului poate fi explicată prin transformarea razelor gamma dure (mai mare de 1 MeV) într-o pereche formată dintr-un electron și un pozitron.

Pentru energii mai mari au fost descoperiți anti-protonii în 1955, iar în 1956 anti-neutronii, descoperiri ce au adus în discuție antimateria. În aceste condiții se pune problema existenței universului simetric sau asimetric (numai din materie obișnuită).

Lidia DIMITRIU

Profesor îndrumător: Costică OLARU

Creativitatea la zi

de ing. Ștefan IONEANU

Sesiunea națională de referate și comunicări științifice ale elevilor s-a desfășurat anul acesta între 21 și 30 iulie, la Ploiești, în cadrul Taberei republicane de instruire a elevilor cercetători. Gazdele celor aproape 400 de elevi, din toate județele țării au fost Institutul de Petrol și Gaze și Liceului Industrial de Chimie Nr. 4.

Lucrările sesiunii s-au desfășurat pe douăsprezece secții: științe matematice și informatică; științe fizice; științe istorice; științe filologice; mecanică și noi surse de energie; electrotehnică și electronică; mine, petrol, geologie, metalurgie, construcții și materiale de construcții; științe agricole; științe geografice și protecția mediului înconjurător.

Comunicările prezentate au fost și anul acesta de un nivel înalt; prin ele, ne-am bucurat cu toții să ne reîntîlmim cu ceea ce are mai ales spiritul tînr: cutezanță, tenacitate și mai ales acea frumoasă neliniste, specifică în cel mai înalt grad creatorului veritabil.

Nu voi relua aici statisticile făcute în urma sesiunii; la vremea respectivă, ele au fost popularizate prin presă, radio și televiziune. Aș remarca totuși numărul mare de participanți la secțiile tehnice, unde pe primul loc s-a situat secția electrotehnică și electronică cu 29 de lucrări (de altfel, la această secție, mai mult poate decît la altele, s-a vorbit despre participanți „de excepție”). Mai multe din comunicările prezentate la aceste secții, erau teme de cercetare din întreprinderi ori laboratoare și ateliere școală.

Calitatea lucrărilor a fost din plin reflectată de numărul mare de premii: 30 de premii I, 30 de premii II, 30 de premii III și 113 mențiuni. Mai multe comunicări au fost înaintate Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci.

Elevii vrînceni s-au situat pe locul al VIII-lea; este un rezultat meritoriu, care reflectă seriozitatea cu care s-au pregătit, dorința de a reprezenta cît mai bine învățămîntul vrîncean. Iată numele elevilor participanți și premiile obținute: Cătălin Dascălu (Liceul „Al. I. Cuza”, istorie) locul I; Mihai Paraschiv (Liceul Economic, limba și literatura română) locul al II-lea; Mirela Crăciun (Liceul „Al. I. Cuza”, limba și literatura română) locul al III-lea; Carmen Chițiga (Liceul Economic, ec. politică), mențiune, Silviu Tacu (Liceul Ind. „Unirea”, fizică) mențiune. Aș vrea să remarc și aici buna impresie lăsată la secția de istorie de elevul Cătălin Dascălu, și el una din „excepțiile” sesiunii.

Energia solară transformată în energie chimică

Un nou sistem energetic capabil să transforme energia solară în energie chimică a fost conceput de specialiștii americani de la Laboratorul de cercetări navale. Acest sistem numit SOLCHEM are la bază un convertizor chimic, care constă dintr-un tub de oțel inoxidabil spiralat circular, în care se găsește un catalizator de nichel. Prin acest tub circulă un amestec de două gaze: metan și bioxid de carbon. Acestea sînt încălzite pînă la temperatura de 925° C, cu ajutorul unor oglinzi parabolice ce captează energia solară. La această temperatură și în prezența catalizatorului, are loc reacția chimică — arderea — în care se degajă o cantitate de

căldură, avînd ca produși de reacție hidrogenul și monoxidul de carbon. Căldura rezultată în timpul reacției este folosită la încălzirea apei pînă la transformarea ei în aburi, care eventual pun în mișcare turbina unei termocentrale sau sînt folosiți direct la încălzirea clădirilor. Gazele fierbinți rezultate din reacție pot fi stocate într-un rezervor ce conține săruri (clorurii) de sodiu, potasiu, magneziu.

Cercetările navale continuă avînd ca scop perfecționarea și adaptarea noului sistem.

Doru DIMITRIU,
clasa a XII-a A

CRONICA LICEULUI

● În cadrul întrecerii socialiste organizate între liceele industriale, în anul școlar 1982-1983, de către Inspectoratul Școlar Județean Vrancea și Comisia județeană pentru activitatea sindicatelor din învățământ, Liceul „Unirea” a ocupat locul I.

● La 10 noiembrie 1983, sute de elevi, profesori și ingineri s-au întâlnit în sala de festivități a Liceului „Unirea” cu: prof. univ. dr. **David Davidescu**, membru al Academiei R.S.R. și al Academiei Agricole și Silvice; prof. ing. dr. **Mihai Stratulat** de la Academia Tehnică Militară; cpt. ing. cosmonaut **Dumitru Prunariu**; lector dr. **Lucian Gavrila** de la Laboratorul de genetică al Facultății de Biologie din București; ing. **Gh. Apostol** de la Oficiul de Stat pentru Investiții și Mărci; **Ion Stănescu**, cercetător principal la Institutul de Meteorologie și Hidrologie; **Radu Coroamă**, cercetător la Muzeul de Istorie al R.S.R.; ing. **Ilie Mihăilescu**, secretar responsabil de redacție al revistei „Tehnum”; **Petre Junie**, redactor la revista „Știință și tehnică” și prof. **Gh. Badea**, redactor-șef adjunct al revistelor „Știință și tehnică” și „Tehnum” — participanți la manifestările organizate de Comitetul Județean Vrancea al U.T.C., în cadrul „Săptămânii științei și tehnicii”. (În numărul viitor, vom reveni cu amănunte).

● Ziua Marii Uniri a fost întâmpinată în chip sărbătoresc de profesorii și elevii Liceului „Unirea”.

La 1 decembrie a.c., adunați în sala de festivități, ei au auzit expunerea „65 de ani de la formarea statului național unitar român”, prezentată de prof. **Ștefan Văsii** și au urmărit concursul gen „Cine știe câștigă” pe teme de istorie și literatură „E scris pe tricolor unire”, condus de prof. **Tudora Ciubotaru** și prof. **Culiță Ușurelu**, montajul literar-muzical „Uniți în vis și-n cuget”, realizat de prof. **Elena Pălimaru**, precum și un program de muzică folk susținut de formația condusă de prof. **Gh. Dumitrescu**.

Concursul a fost câștigat de **Corina Aiacoboaie** (premiul I), **Gabriel Antohi** (premiul II), ambii din clasa a X-a A, și **Romel Ananache** (premiul III), clasa a X-a F.

La desfășurarea întregii manifestări au mai contribuit elevii: **Mihaela Cioară**, **Liliana Pavel**, **Mihaela Voicu**, **Vasile Vilcu**, **Toni Barbu**, **Liliana-Gabriela Coman**, **Constantin Paraschiv**, **Valentin Diaconiță**, **Cristi Grigorică**, **Adrian Iorgulescu**, **Doina Popa**, **Gabirela Balazs**, **Coretta Săndulescu**, **Eduard Cîrcotă**, **Dan Alexandrescu**.

În holul liceului, a fost deschisă o expoziție documentară jubiliară.

Directorul liceului :
prof. **Cecilia MAIOROV**

Colectivul redacțional :

PROFESORI : Neculai CHIFAN, Tiberiu DIMA, Vasile DULGHERU, Ștefan IONEANU, Carmen NAGLER, Costică OLARU, Ion ROȘU, Ștefan VĂȘII, Corneliu SAVU, Petre MARINESCU, Livia TURCITU.

ELEVI : Mihai AVRAMESCU, Liviu AXENTE, Georgeta BĂRBOSU, Liliana BĂLAN, Liliana-Gabriela COMAN, Mugurel COSTACHI, Dan GĂUROIU, Cristina GHEAȚĂ, Dan-Marius LUPĂȘCU, Stelică IOSUB, Grigore OLTEANU, Neculai POPA, Marian RUBIN, Nicolae-Dorin ROTARU, Smaranda SECARĂ, Elena TĂBĂCARU, Marius-Puiu TOPALĂ.

Fotografii : Liviu AXENTE
Badiu DIMA
Costică RĂDUC

Ilustrația copertei și portretele medalion
aparțin graficianului **VAS. PĂNESCU**

Paginatori : Iordache MATEI
Nicolae LUPAN

Linotipiști : Petrică HREANU
Nicolae IONESCU
Valeriu DECUSEARĂ

Mașiniști : Vasile NECULA
Niculina GHINEA
Costel POTÎRNICHE
Niculina MUNTEANU
Alexandru BĂJENARU

Zincograf : Ion IVAN

Legători : Elena MIȘTOIU
Drăguta IVAN
Traian COMĂNESCU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Liceul „UNIREA” – Focșani
Str. Cezar Bolliac, 15 ; telefoane :
1 29 67 și 1 56 59
Căsuța poștală 110 ; cod 5 300

Tiparul : Întreprinderea poligrafică Bacău
Subunitatea FOCȘANI

DIN SUMAR

● ANIVERSĂRI

65 de ani de la unirea Transilvaniei cu România

„Împlinirea unui vis de veacuri”, de Adrian Cherecheșu *

Centenarul „Poeziilor” lui M. Eminescu, de prof. univ. dr. Gh. Bulgăr

„Dulliu Zamfirescu, un precursor al Marii Uniri”, de Gh. I. Florescu

Al. Vlahuță — 125

Acad. Iorgu IORDAN :

„Privesc viitorul cu destulă liniște...” — interviu acordat prof. Petrache DIMA

„Omagiu”, de prof. univ. dr. I. D. Lăudat

● DINTRE SUTE DE CATARGE

● DEBUT

● PRIETENII „REVISTEI NOASTRE”

Dumitru TRANCA

● DIALOG LITERAR

Nicolae Manolescu :

„Presiunea unor circumstanțe sau a unui mediu (...) poate să împingă pe unii critici să apuce condeiul de partea cealaltă decât recomandă normele de protecția muncii în meseria noastră” — interviu acordat prof. Petrache DIMA

● FOȘTI ELEVI AI LICEULUI „UNIREA”

Cornel COMAN și Emanoil PETRUT

● VRANCEA LITERARĂ

Pavel Nedelcu — inedit

● LIMBA ȘI STIL

„D-ale... etimologiei”, de Gh. Poalelungi
„Prima carte despre structura grupului nominal în limba română contemporană”, de dr. Dinuța Marin

● SECVENȚE

● ISTORIE LITERARĂ

Vasile Voiculescu — inedit

● NOTE DE LECTURĂ

● ISTORIE LOCALĂ

„Contribuția dascălilor ardeleni la dezvoltarea învățămîntului vrincean”, de I. Budescu

● FOLCLOR

„Plugusor”

● COLȚUL VECHILOR COLABORATORI

„Autumnală”, de Anca Florescu

● CONTACTE

● ECOURI

● ȘTIINȚA ȘI TEHNICA

Olimpiada internațională de matematică de la Paris

Din însemnările unor participanți

Problemele date

„Notre Revue“ DU SOMMAIRE

● ANNIVERSAIRES

65 anses depuis L'Union de la Transylvanie à la Roumanie.

Le centenaire des „Poésies“ d'Eminescu par prof. univ. dr. Gheorghe Bulgăr.

„Duiiliu Zamfirescu, précurseur de la Grande Union“ par Gh. I. Florescu.

Al. Vlahuță — 125.

Iorgu Jordan : „Moi, je vois l'avenir avec sérénité...“ interview accordée au prof. Petrache Dima.

„Homage“, par prof. univ. dr. I. D. Lăudat.

● LEQUEL DES NAVIRES ATTEINDRA AU RIVAGE

● DEBUT

● LES AMIS DE „NOTRE REVUE“

Dumitru Trancă.

● DIALOGUE LITTÉRAIRE

Nicolae Manolescu :

„La pression des circonstances ou d'un milieu (...) a la force de pousser certains critiques à saisir le porte-plume de l'autre côté que celui recommandé par la protection du travail dans notre métier“, — interview accordée au prof. Petrache Dima.

● ANCIENS ÉLÈVES DU LYCÉE „UNIREA“ (UNION)

● VRANCEA LITTÉRAIRE

Pavel Nedelcu — inédit.

● LANGUE ET STYLE

„Sur l'étymologie“ par Gh. Poalelungi.

„Le premier livre sur la structure du groupe nominal dans le roumain contemporain“ par dr. D. Marin.

● SEQUENCES

● HISTOIRE LITTÉRAIRE

Vasile Voiculescu — inédit.

● NOTES DE LECTURE

● HISTOIRE LOCALE

„L'apport des maîtres de Transylvanie au développement de l'enseignement en Vrancea“ par I. Budescu.

● FOLKLORE

● PAGE DES ANCIENS COLLABORATEURS

„Autumnal“ par Anca Florescu.

● ECHOS

„Our Magazine“ FROM the SUMMARY

● ANNIVERSARIES

65 years from the union of Transylvania with Romania.

„The fulfilment of a dream of ages“, by Adrian Cherecheșu.

Centenary of Eminescu's „Poems“, by univ. prof. dr. Gh. Bulgăr.

„Duiiliu Zamfirescu, a forerunner of the Great Union“, by Gh. I. Florescu.

Al. Vlahuță — 125.

Iorgu Jordan :

„I look the future with enough quietness...“ — interview given to prof. Petrache DIMA.

„Homage“, by univ. prof. dr. I. D. Lăudat.

● AMONG HUNDREDS OF MASTS

● DEBUT

● FRIENDS OF „OUR MAGAZINE“

Dumitru TRANCĂ.

● LITERARY DIALOGUE

Nicolae Manolescu :

„The pressure of some circumstances, or of an environment (...) can force some critics to use the pencil on the other side than it is recommended by the protection labour norms in our job“ — interview given to prof. Petrache DIMA.

● FORMER PUPILS OF „UNIREA“ HIGH SCHOOL

Cornel COMAN and Emanoil PETRUT.

● LITERARY VRANCEA

Pavel Nedelcu — inédit.

● LANGUAGE AND STYLE

„Of... etymology“, by Gh. Poalelungi.

„The first book about the structure of the nominal group in the contemporary Romanian language“, by dr. Dinuța Marin.

● SEQUENCES

● LITERARY HISTORY

Vasile Voiculescu — inédit.

● READING NOTES

● HISTORY LEAVES

„The contribution of the teachers from Ardeal to the development of the learning in Vrancea“, by I. Budescu.

● FOLKLORE

● THE CORNER OF THE OLD COLLABORATORS

„Autumnal“, by Anca Florescu.

● ECHOES

Participanții la Salonul literar „Dragosloveni”, ediția 1979, printre care scriitorii și publiciștii (de la stînga la dreapta), în primul rînd: Radu Cârneli, Petrache Dima, Dragoș Vicol, Dimitrie Păcurariu, Constantin Nisipeanu, Alexandru Piru, Dinu Ianculescu, Virgil Huzum, Nicolae Bornaz, Florin Mîscalu, Gheorghe Istrate; jos: Alexandru Hanță, Ion Murgeanu și Ion Roșu; sus, în fața statuii: Dumitru Pricop și Alexandru Raicu.